

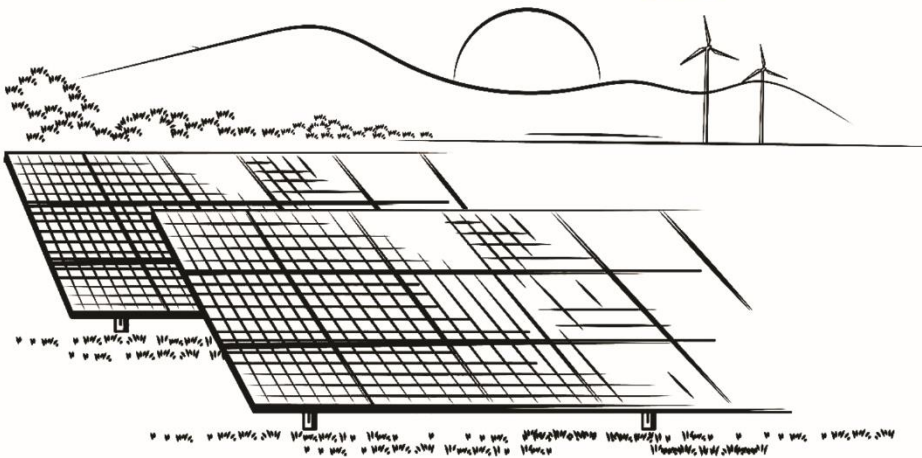
«Սոլար Ինվեստ» ՍՊԸ

Արմավիրի մարզի Բաղրամյան համայնքի Լեռնագոգ բնակավայրի
Գործարանային փողոց 26/1 հասցեում արևային
ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի կառուցման
ՇՄԱԳ հաշվետվություն

«Սոլար Ինվեստ» ՍՊԸ տնօրեն

Ա. Վարդանյան

Բովանդակություն

1. Ընդհանուր տեղեկատվություն.....	4
2. Հավելվածներ	4
3. Օգտագործվող հապավումները	4
4. Նախնական գնահատման հաշվետվության կազմման իրավական հիմքերը.....	5
5. Նախատեսվող գործունեության ՇՄԱԳ փորձաքննական գործընթացների վերաբերյալ.....	8
6. Նախաձեռնողի անվանումը, գտնվելու վայրը և նպատակը.....	9
7. Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվության մշակման հիմքերը.....	10
8. Նախատեսվող գործունեության ենթակա տարածքի նկարագիրը.....	10
9. Շրջակա միջավայրի համառոտ նկարագիրը	14
9.1. Աշխարհագրական դիրքը, ռելիեֆը.....	14
9.2. Սելյամիկա և երկրաբանություն.	16
9.3 Կլիմա և օդային ավազան.....	16
9.4. Հողային ռեսուրսներ	21
9.5 Ջրային ռեսուրսներ	23
9.6. Կենսաբազմազանություն	25
9.7 Պատմության և մշակութային հուշարձաններ	28
9.8. Հատուկ պահպանվող տարածքներ	29
9.9. Սոցիալ-տնտեսական	30
10. Նախատեսվող գործունեության բնութագիրը, հզորությունները, տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումները, օգտագործվող բնական ռեսուրսներ և նյութեր(շինարարության և շահագործման , փակման փուլեր).....	35
10.1 Շինարարության փուլ	35
10.1.1. Նախատեսվող գործունեության իրականացման ժամանակացույցը.	39
10.1.2. Օգտագործվող բնառեսուրսներ և նյութեր.	44
10.2. Շահագործման փուլ.....	45
11. Շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցությունները, մարդու առողջություն(շինարարության և շահագործման փուլեր).....	49
11.1 Օդային ավազան.....	50
11.2 Հողային ռեսուրսներ.	51
11.3 Ջրային ռեսուրսներ.....	51
11.4 Կենսաբազմազանություն	52
11.5 Թափոններ.....	53
11.6 Պատմամշակութային և բնության հուշարձաններ.	54
11.7 Աղմուկ և թրթռում.	56
11.8 Էլեկտրական և մագնիսական դաշտ.	56
11.9 Արտակարգ իրավիճակներ.	57

11.10 Մարդու առողջություն, աշխատանքի անվտանգություն.....	57
11.11 Սոցիալական գործոններ.	58
11.12 Լանդշաֆտ և Բարեկարգում.	59
12.Շրջակա միջավայրի, մարդու առողջության վրա վնասակար ազդեցությունների բացառմանը, նվազեցմանն ու փոխհատուցմանն ուղղված բնապահպանական միջոցառումների ծրագիրը (Բնապահպանական կառավարման պլան).....	59
12.1 Օդային ավազան.....	59
Շինարարության փուլ. Օդային ավազան արտանետումների հնարավոր ազդեցությունը կրճատելու և մեղմելու նպատակով.....	59
12.2. Հողային ռեսուրսներ.....	60
12.3 Ջրային ռեսուրսներ.....	60
12.4 Կենսաբազմազանություն.	62
12.5.Թափոններ.....	62
12.6. Պատմամշակութային և բնության հուշարձաններ.....	63
12.7 Աղմուկ և թրթռում.	64
12.8 Արտակարգ իրավիճակներ.	64
12.9 Մարդու առողջություն, աշխատանքի կազմակերպում և անվտանգություն.....	65
12.10 Սոցիալական գործոններ.	66
12.11 Լանդշաֆտ, բարեկարգում.	66
13. Նախատեսվող գործունեության ազդեցության մշտադիտարկման ծրագիրը.....	67
(Մոնիթորինգ).....	67
14. Բնապահպանական միջոցառումների կառավարման պլան.....	69
Աղյուսակ 11.....	69
15. Մոնիթորինգի (մշտադիտարկում) պլան (շինարարության և շահագործման փուլեր).....	83
16. Հանրային քննարկումներ.....	85
17.Բողոքների ընթացակարգ.....	85
18.Նախատեսվող գործունեության իրականացման նպատակահարմարությունը, հաստատված հիմնադրությային փաստաթղթերին նախատեսվող գործունեության համապատասխանության հիմնավորումները.....	86
19. Փակման փուլ.....	87
Գրականություն.....	89

1. Ընդհանուր տեղեկատվություն

Հաշվետվություն	Արմավիրի մարզի Բաղրամյան համայնքի Լեռնագոգ բնակավայրի Գործարանային փողոց 26/1 հասցեում արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի կառուցում:
Նախաձեռնող	«Սոլար Ինվեստ» ՍՊԸ
Նախաձեռնողի իրավաբանական հասցեն	Ք. Երևան, Օհանովի փ/15/1 Մալաթիա- Սեբաստիա 0084
Նախաձեռնողի փաստացի գործունեության հասցեն	Արմավիրի մարզի Բաղրամյան համայնքի Լեռնագոգ բնակավայրի Գործարանային փող. 26/1
Նախաձեռնողի հեռախոս, էլեկտրոնային փոստ	Արման Վարդանյան, solarinvestinfo06@ gmail.com, հեռ. +374 55 54 65 55,
Գնահատման հաշվետվության նախագծող	«Նովալ» ՍՊԸ
Հաշվետվության մշակող ընկերության հասցե, հեռախոս, էլեկտրոնային փոստ	Ք. Երևան, Իսահակյան 18 (093)39-77-60 noval.llc.noval@gmail.com

2. Հավելվածներ

- Հավելված 1.** Անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքների Պետական գրանցման Վկայականը, Պետական ռեգիստրը
- Հավելված 2.** Ճարտարապետահատակագծային առաջադրանքը
- Հավելված 3.** «ՀԷՑ»-ի տեխնիկական պայմանը
- Հավելված 4.** Էլեկտրաէներգիայի արտադրության լիցենզիան:
- Հավելված 5.** Արևակայանի հատակագիծը՝ կոորդինատներով:
- Հավելված 6.** Տարածքի կոորդինատները
- Հավելված 7.** Ենթակայանի, Մալուխային գծի կոորդինատները:
- Հավելված 8.** Տարածքի հնագիտական և պատմամշակութային հուշարձանների վրա ազդեցության գնահատման եզրակացություն:
- Հավելված 9.** Մթնոլորտային օդի հաշվարկներ
- Հավելված 10.** Բաղրամյան համայնքի ավագանու որոշումը
- Հավելված 11.** Հանրային քննարկման արձանագրություն, մասնակիցների ցանկ:
- Հավելված 12.** Վճարման անդորրագիր

3. Օգտագործվող հապավումները

ՇՄԱԳ՝ շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատում
ՕԳ՝ օդային գիծ
ՀԷՑ՝ Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր
Վտ՝ Վատտ

ՖՎ՝ ֆոտովոլտային
ՄՊԸ՝ սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն
ԿՎտ՝ կիլովատտ
ԿՎԱ՝ կիլովոլտ-ամպեր
ՄՎտԺ՝ մեգավատտ ժամ

4. Նախնական գնահատման հաշվետվության կազմման իրավական հիմքերը

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման եվ փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենք (2014) հունիսի 21-ի ՀՕ- 110-Ն Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին (Փոփոխությունները 2023 թվականի մայիսի 3) Օրենք- Կարգավորում է նախատեսվող գործունեության իրականացման ընթացակարգը՝ դիտարկելով շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատումների, անդրսահմանային և շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության պետական փորձաքննության ոլորտի հասարակական հարաբերությունները: Ներառում է նախատեսվող գործունեության 2 կատեգորիա՝ «Ա», «Բ»՝ ըստ շրջակա միջավայրի վրա նվազող ազդեցության աստիճանի: Համաձայն օրենքի իրականացվում է նախատեսվող գործունեության փորձաքննություն, որից հետո տրվում է եզրակացություն:

«Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» ՀՀ օրենք (ՀՕ-522-Ն (ընդունված 19994թ. և լրամշակված 2022թ.)- կարգավորում է մթնոլորտային օդի պահպանության իրավական և կազմակերպական հիմքերը՝ ուղղված մթնոլորտային օդի որակի պահպանությանը: Մարդու առողջության և շրջակա միջավայրի համար բարենպաստ մթնոլորտային օդի որակի ապահովման նպատակով՝ մթնոլորտային օդի պահպանության բնագավառում հասարակական հարաբերությունները:

«Պատմության եվ մշակույթի անշարժ հուշարձանների ու պատմական միջավայրի պահպանության եվ օգտագործման մասին» ՀՀ օրենք (1998թ.) -Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձաններն են՝ պետական հաշվառման վերցված պատմական, գիտական, գեղարվեստական կամ մշակութային այլ արժեք ունեցող կառույցները, դրանց համակառույցներն ու համալիրները՝ իրենց գրաված կամ պատմականորեն իրենց հետ կապված տարածքով, դրանց մասը կազմող հնագիտական, գեղարվեստական, վիճակագրական, ազգագրական բնույթի տարրերն ու բեկորները, պատմամշակութային և բնապատմական արգելոցները, հիշարժան վայրերը՝ անկախ պահպանվածության աստիճանից:

«Բնության հատուկ պահպանվող արածքների մասին» ՀՀ օրենք (2006)-սահմանում է հատուկ պահպանվող տարածքներն, ինչպես նաև դրանց կառավարման ընթացակարգերը: Նախատեսում է հատուկ պահպանվող տարածքները, առանձնացնելով չորս տեսակ՝ պետական արգելոցներ, պետական պահուստավորման հողեր, ազգային

պարկեր, բնական հուշարձաններ, դրանց որոշման և դեկավարելու գործընթացները:

«Բուսական աշխարհի մասին» ՀՀ օրենք (1999թ.)–Ապահովում է բուսական տեսակների (ֆլորայի) և դրանց առաջացրած համակեցությունների (բուսականության) բազմազանության, աճելավայրերի և էկոհամակարգերի հավասարակշռվածության վրա մարդու բացասական ներգործության կանխարգելումը: Իրականացնում է բուսական աշխարհի, դրա գենոֆոնդի և ցենոֆոնդի բազմազանության, աճելավայրերի պահպանության քանակական և որակական, բուսական աշխարհի շարունակական օգտագործման և վերարտադրության գիտականորեն հիմնավորված ապահովումը, բուսական աշխարհի օգտագործման հարաբերությունների կարգավորումը, բուսական աշխարհի պահպանության և օգտագործման բնագավառում օգտագործողների իրավունքների պաշտպանությունը և պարտականությունների կատարումը:

«Կենդանական աշխարհի մասին» ՀՀ օրենք (2000թ.)–Սահմանում է ՀՀ տարածքում կենդանական աշխարհի վայրի տեսակների պահպանության, պաշտպանության, վերարտադրության և օգտագործման պետական քաղաքականությունը: Նախատեսում է գենոֆոնդի և տեսակային բազմազանության պահպանության, պաշտպանության, բնականոն վերարտադրության ապահովումը, կենդանիների բնակության միջավայրի ամբողջականության խախտման կանխումը, կենդանական տեսակների և դրանց պոպուլյացիաների ու համակեցությունների ամբողջականության, կենդանիների միգրացիայի ուղիների պահպանությունը, կենդանական աշխարհի օբյեկտների օգտագործման հարաբերությունների կարգավորումը, կենդանական աշխարհի պահպանության և օգտագործման բնագավառներում օգտագործողների իրավունքների պաշտպանությունն ու պարտականությունների կատարումը:

«ՀՀ հողային օրենսգիրք» (2001թ.) -Սահմանում է հողային հարաբերությունների պետական կարգավորման կատարելագործման, հողի տնտեսվարման տարբեր կազմակերպաիրավական ձևերի զարգացման, հողերի բերրիության, հողօգտագործման արդյունավետության բարձրացման, մարդկանց կյանքի ու առողջության համար բարենպաստ շրջակա միջավայրի պահպանման և բարելավման, հողի նկատմամբ իրավունքների պաշտպանության իրավական հիմքերը: Կարգավորում է հողային պաշարների կառավարման, տիրապետման, օգտագործման և տնօրինման բնագավառում պետական քաղաքականության ուղղությունների սահմանումը, հողային հարաբերությունները կարգավորող օրենքների և այլ նորմատիվ իրավական ակտերի ընդունումն ու դրանց կատարման վերահսկողությունը, հողային ֆոնդի՝ ըստ նպատակային նշանակության, հողատեսքերի և գործառնական նշանակության դասակարգումը, հողի մոնիթորինգի, հողաշինարարության, հողերի հետազոտմանն ուղղված գործունեության լիցենզավորման միասնական սկզբունքների սահմանումը և այլն:

«Հողերի օգտագործման և պահպանման նկատմամբ վերահսկողության մասին» ՀՀ օրենք (2008թ.)–Սահմանվում է հողերի արդյունավետ օգտագործման և պահպանման,

հողային օրենսդրության պահանջների կատարման նկատմամբ վերահսկողության իրականացման խնդիրները, ձևերը, վերահսկողություն իրականացնող մարմինները, ստուգող և ստուգվող անձանց իրավունքներն ու պարտականությունները, ստուգումների իրականացման կարգերը: Սույն օրենքի գործողությունը տարածվում է ՀՀ հողային ֆոնդում առկա բոլոր հողամասերի օգտագործման և պահպանության վրա՝ անկախ դրանց նպատակային նշանակությունից, սեփականության և (կամ) օգտագործման իրավունքի սուբյեկտներից:

«Թափոնների մասին» ՀՀ օրենքը (2004 թ.)-սահմանում է թափոնների հավաքման, փոխադրման, պահման, մշակման, օգտահանման, ինչպես նաև բնական ռեսուրսների, մարդու կյանքի և առողջության վրա թափոններից առաջացող բացասական ազդեցությունների կանխարգելման համար իրավական և տնտեսական հիմքերը:

«ՀՀ ջրային օրենսգիրք» (2002) - Նպատակը երկրի ջրային ռեսուրսների պահպանության, ջրային ռեսուրսների արդյունավետ կառավարման միջոցով քաղաքացիների և տնտեսության կարիքների բավարարման և ապագա սերունդների համար ջրային ռեսուրսների պահպանման համար իրավական հիմքերի ապահովումն է:

«Էներգախնայողության և վերականգնվող էներգետիկայի մասին» ՀՀ օրենք(2004թ.)– Կարգավորում է ՀՀ պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների, իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց փոխհարաբերությունները էներգախնայողության և վերականգնվող էներգետիկայի ոլորտում գործունեություն իրականացնելիս, մասնավորապես, էներգախնայողության և վերականգնվող էներգետիկայի ոլորտի պետական (ազգային, նպատակային) ծրագրերի մշակումը, ընդունումը և իրականացումը, էներգակիրների արդյունավետ օգտագործման ուղղությամբ պետական ծրագրերով իրականացվող աշխատանքների կազմակերպումը և համակարգումը, ՀՀ տնտեսության զարգացման պետական ծրագրերում, համայնքների զարգացման քառամյա ծրագրերում, ինչպես նաև 50 և ավելի տոկոս պետական բաժնեմասով ընկերությունների զարգացման ծրագրերում էներգախնայողության պահանջների ընդգրկումը, սեփական վերականգնվող էներգետիկ ռեսուրսների առաջնահերթ ու արդյունավետ օգտագործման խթանման տնտեսական ու իրավական մեխանիզմների մշակման ու կիրառման ապահովումը՝ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, էներգախնայողության ծրագրերում և վերականգնվող էներգետիկայի ոլորտում միջազգային համագործակցությանն աջակցումը:

«ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱՅԻ ՄԱՍԻՆ» ՀՀ օրենք (Ընդունված է 2001 թվականի մարտի 7-ին) Սույն օրենքը կարգավորում է Հայաստանի Հանրապետության պետական մարմինների, սույն օրենքին համապատասխան էներգետիկայի բնագավառում գործունեություն իրականացնող իրավաբանական անձանց և էլեկտրական, ջերմային էներգիա ու բնական գազ սպառողների փոխհարաբերությունները:

ՀՀ կառավարության որոշումներ

- ❖ **ՀՀ կառավարության 28 դեկտեմբերի 2023 թ.** «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ 2014 ԹՎԱԿԱՆԻ ՆՈՅՏԵՄԲԵՐԻ 19-Ի N 1325-Ն ՈՐՈՇՄԱՆ ՄԵՋ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ Մ Ա Ս Ի Ն» N 2343 - Ն որոշում:
- ❖ **ՀՀ կառավարության 29 հունվար 2010թ.** «ՀՀ բույսերի Կարմիր գիրքը հաստատելու մասին» N72-Ն որոշում:
- ❖ **ՀՀ կառավարության 29 հունվար 2010թ.** «ՀՀ կենդանիների Կարմիր գիրքը հաստատելու մասին» N71-Ն որոշում:
- ❖ **ՀՀ կառավարության 31 հուլիսի 2014թ.** ՀՀ բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության և բնական պայմաններում վերարտադրության նպատակով դրանց օգտագործման կարգը սահմանելու մասին» N781-Ն որոշում:
- ❖ **ՀՀ կառավարության 14 օգոստոսի 2008թ.** «ՀՀ բնության հուշարձանների ցանկը հաստատելու մասին» N 967-Ն որոշում:
- ❖ **ՀՀ կառավարության 02 նոյեմբերի 2017 թ.** «Հողի բերրի շերտի հանման նորմերի որոշմանը եվ հանված բերրի շերտի պահպանմանն ու օգտագործմանը ներկայացվող պահանջները սահմանելու եվ ՀՀ կառավարության 20.07.2006թ. N1026-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» N 1404-Ն որոշում:
- ❖ **ՀՀ կառավարության 18 մայիսի 2000 թվականի 1000 Վոլտ և բարձր լարման էլեկտրական ցանցերի ու մայրուղային խողովակաշարերի պահպանության կանոնները հաստատելու մասին** N 249 որոշում:
- ❖ **ՀՀ կառավարության 21 ապրիլի 2023 թվականի** «Էլեկտրակայանքների շահագործման անվտանգության կանոնները հաստատելու մասին» N 583-Ն որոշում:
- ❖ **ՀՀ կառավարության 13 ապրիլի 2023 թվականի** «ԷԼԵԿՏՐԱՀԱՂՈՐԴՄԱՆ ԳԾԵՐԻ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԳՈՏԻՆԵՐԻ ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» N 523-Ն որոշում:

5. Նախատեսվող գործունեության ՇՄԱԳ փորձաքննական գործընթացների վերաբերյալ

Հայաստանում Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատումը իրականացվում է «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» 2014 թվականի հունիսի 21-ի ՀՕ-110-Ն Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին (Փոփոխությունները 2023 թվականի մայիսի 3) Օրենքի (այսուհետ՝ Օրենք)՝ համաձայն: Գործունեություն, որը կարող է ունենալ ազդեցություն շրջակա միջավայրի վրա, մինչև իրականացումը ենթակա է շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման (ՇՄԱԳ) և փորձաքննության:

Համաձայն Օրենքի՝ գործունեությունները դասակարգվում են 2 կատեգորիաների՝ Ա և Բ: Համաձայն Օրենքի 12-րդ հոդվածի 4-րդ մասի 1-ին կետի գ ենթակետի էներգետիկայի բնագավառում շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության ենթակա են. «արևային էլեկտրակայաններ՝ 3 հա և ավելի տարածք զբաղեցնող»: Նախատեսվող արևային ֆոտովոլտային կայանը զբաղեցնում է 14.82401 հա տարածք:

Գնահատման հաշվետվության բովանդակությունը կազմվել է Օրենքի 15-րդ հոդվածի Բ

կատեգորիայի նախատեսվող գործունեության՝ ՇՄԱԳ հաշվետվությանը ներկայացվող պահանջներին համապատասխան.

1) նախաձեռնողի անունը (անվանումը) և բնակության (գտնվելու) վայրը.

2) նախատեսվող գործունեության անվանումը՝ սույն օրենքի 12-րդ հոդվածին համապատասխան.

3) նախագծային փաստաթղթով նախատեսվող գործունեության տարածքի, այդ թվում՝ շրջակա միջավայրի, բնական պայմանների, ռեսուրսների նկարագիրը, ինչպես նաև դրանց օգտագործման նպատակը, ենթակառուցվածքները, ազդակիր համայնքը և դրանց տեղադիրքն արտացոլող իրավասու մարմնի տրամադրած տարածական պլանավորման փաստաթղթերը, իրադրության սխեման կամ քարտեզը՝ Հայաստանի Հանրապետությունում գործող միասնական գեոդեզիական կոորդինատային համակարգով.

4) նախագծային փաստաթղթով նախատեսվող գործունեության բնութագիրը շինարարության, շահագործման, փակման և հետփակման փուլերում (արտադրական հզորություններ, օգտագործվող բնական ռեսուրսներ և նյութեր, տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումներ).

5) շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցությունները շինարարության, շահագործման և փակման փուլերում.

6) մարդու առողջության վրա հնարավոր ազդեցությունները, գործոնները, ռիսկերը.

7) նախագծային փաստաթղթով նախատեսված բնապահպանական կառավարման պլանը.

8) հաստատված հիմնադրությային փաստաթղթերին նախագծային փաստաթղթով նախատեսվող գործունեության համապատասխանության հիմնավորումները.

9) նախագծային փաստաթղթով նախատեսվող գործունեության ազդեցության մշտադիտարկման ծրագիրը:

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման նպատակն է նախատեսվող գործունեության իրականացումը՝ նախագծային փաստաթղթին համապատասխան, բացահայտել գործունեության իրականացման արդյունքում շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցությունները, նախատեսել դրանց կանխարգելմանը, նվազեցմանը կամ բացառմանն ուղղված միջոցառումները:

Հաշվետվությունը կազմվել է հիմք ընդունելով նախատեսվող գործունեության աշխատանքային նախագիծը, նախատեսվող գործունեության տարածքի ուսումնասիրության ընթացքում հավաքագրված տեղեկատվությունը, տարածքի վերաբերյալ ուսումնասիրությունների արդյունքները, քարտեզները, լուսանկարները և այլ փաստաթղթեր:

6.Նախաձեռնողի անվանումը, գտնվելու վայրը և նպատակը

Արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի կառուցումը իրականացվելու է «Սուլար Բնվեստ» ՍՊԸ -ի կողմից՝ Արմավիրի մարզի Բաղրամյան համայնքի Լեռնագոգ բնակավայրի Գործարանային փողոց 26/1 հասցեում՝ սեփականության իրավունքով պատկանող հողամասում: Նախաձեռնողի իրավաբանական հասցեն է՝ ք. Երևան, Դավթաշեն 3 թաղամաս/2/10/ 28 բնակարան:

Տարածքի հողի նպատակային նշանակությունը էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների օբյեկտների է, գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը էներգետիկայի:

Նախատեսվող արևային կայանի նպատակը ֆոտովոլտային արտադրական կայանի կառուցումն է՝ էլեկտրաէներգիայի արտադրության նպատակով: Հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի 2024թ. հունիսի 12-ի, N168-Ա որոշման համաձայն՝ «Սուլար Ինվեստ» ՍՊ ընկերությանը տրամադրվել է 13200 կՎտ տեղակայվող հզորությամբ ԼԷN°0780 էլեկտրաէներգիայի արտադրության լիցենզիա՝ մինչև 2046թ. հունիսի 13-ը գործողության ժամկետով: «Սուլար Ինվեստ» ՍՊ ընկերությունը դիտարկում է արևային էլեկտրակայանի արտադրած էներգիայի վաճառքը երկարաժամկետ ժամանակահատվածում: Այն էներգետիկ համակարգի կայունությանը նպաստող ծրագիր է, ինչպես նաև այլընտրանքային էներգետիկայի ոլորտում ներդրում, որը դրական ազդեցություն կունենա երկրում տնտեսական, բնապահպանական, էներգետիկ և ռազմավարական ուղղությունների զարգացման վրա:

7. Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվության մշակման հիմքերը

Նախատեսվող գործունեության շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվության կազմման համար հիմք է հանդիսացել.

- Գործունեության իրականացման նախագծային փաստաթուղթը:
- Անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքի գրանցման վկայականը՝ N 16042024-04-0031: հավելված 1.
- Արմավիրի մարզի Բաղրամյան համայնքի կողմից տրված ճարտարապետահատակագծային առաջադրանքը՝ NՆԹ-0205-24, տրված՝ 23.08.2024թ.:
- «ՀԷՑ» ՓԲ ընկերության կողմից տրամադրված տեխնիկական պայմանը՝ NS-110/0154, 10.10. 2024թ.:
- Գործունեության իրականացման Լիցենզիան՝ ԼԷ N0780:

8. Նախատեսվող գործունեության ենթակա տարածքի նկարագիրը

Ենթակա տարածք. Արևային կայանը տեղակայված է լինելու «Սուլար Ինվեստ» ՍՊԸ-ին սեփականության իրավունքով պատկանող՝ Արմավիրի մարզի Բաղրամյան համայնքի Լեռնագոգ գյուղի վարչական տարածքում՝ 14.82401 հա տարածքի վրա: Տարածքը հարթ է: Տարածքում նախկինում տեղակայված են եղել գյուղի գոմերը, որոնք քանդվել են, այժմ տարածքում աղբավայր է, բացակայում է բուսական աշխարհը: Հարակից տարածքներում տեղակայված են արևային ֆոտովոլտային կայանները, որոնք գտնվում են 25-50մ հեռավորության վրա:

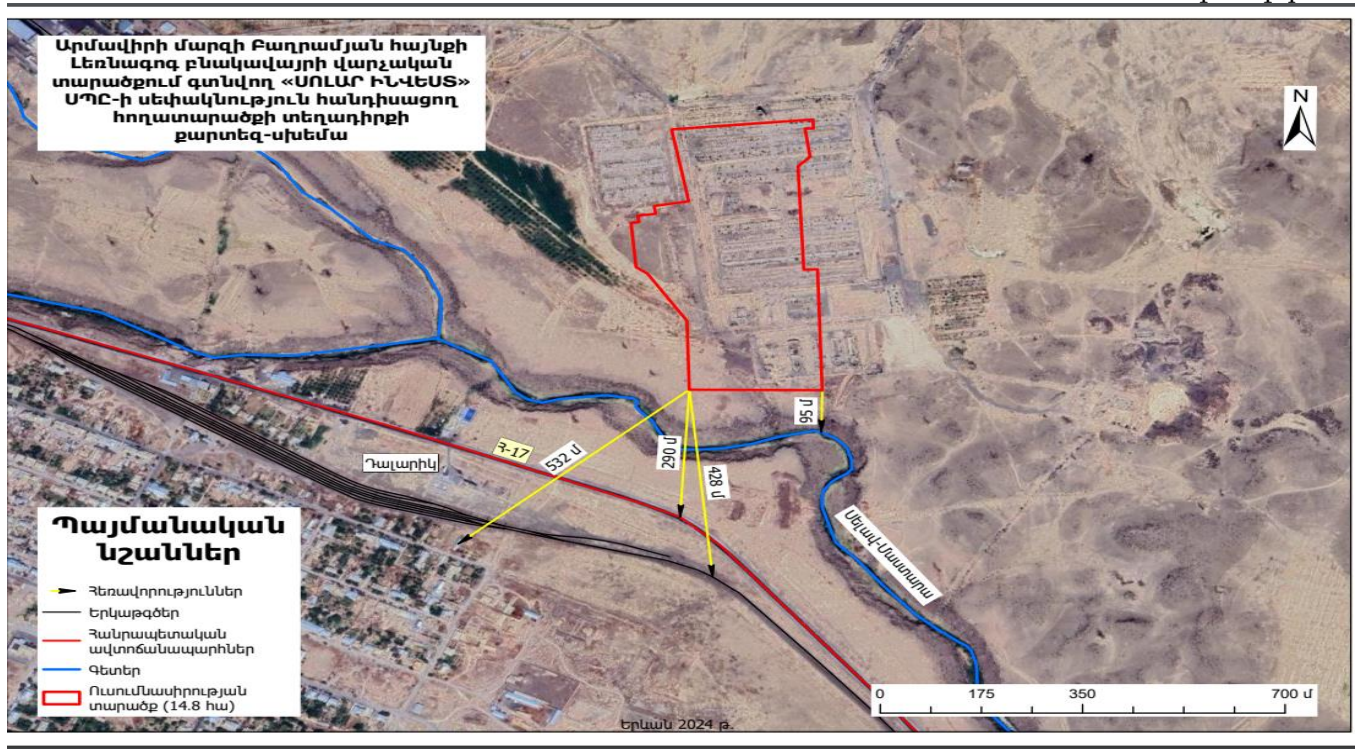
Նկար 1

Համաձայն անշարժ գույքի նկատմամբ պետական գրանցման վկայականի՝ արևակայանի, ենթակայանի հողի նպատակային նշանակությունը եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների օբյեկտների: Գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը եներգետիկայի:

Արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի իրադրության քարտեզ-սխեման՝ ըստ WGS կոորդինատային համակարգի

Գծապատկեր 1

Նախատեսվող արևակայանը գտնվում է Դարալիկ բնակավայրի մոտակա տնից 532մ, Լեռնագոգ բնակավայրից՝ 2.2կմ, Սեղավ-Մաստարա գետից՝ 95մ, կանաչ գոտուց (պտղատու այգի)՝ մոտ 50մ, հանարապետական նշանակության ավտոճանապարհից(Հ17)՝ 290մ, երկաթգծից՝ 428մ, գազատարը՝ մոտ 500մ հեռավորությունների վրա: Կանաչ գոտին մասնավոր պտղատու այգի է՝ ցանկապատված տարածքով: Սեղավ-Մաստարա գետը հոսում

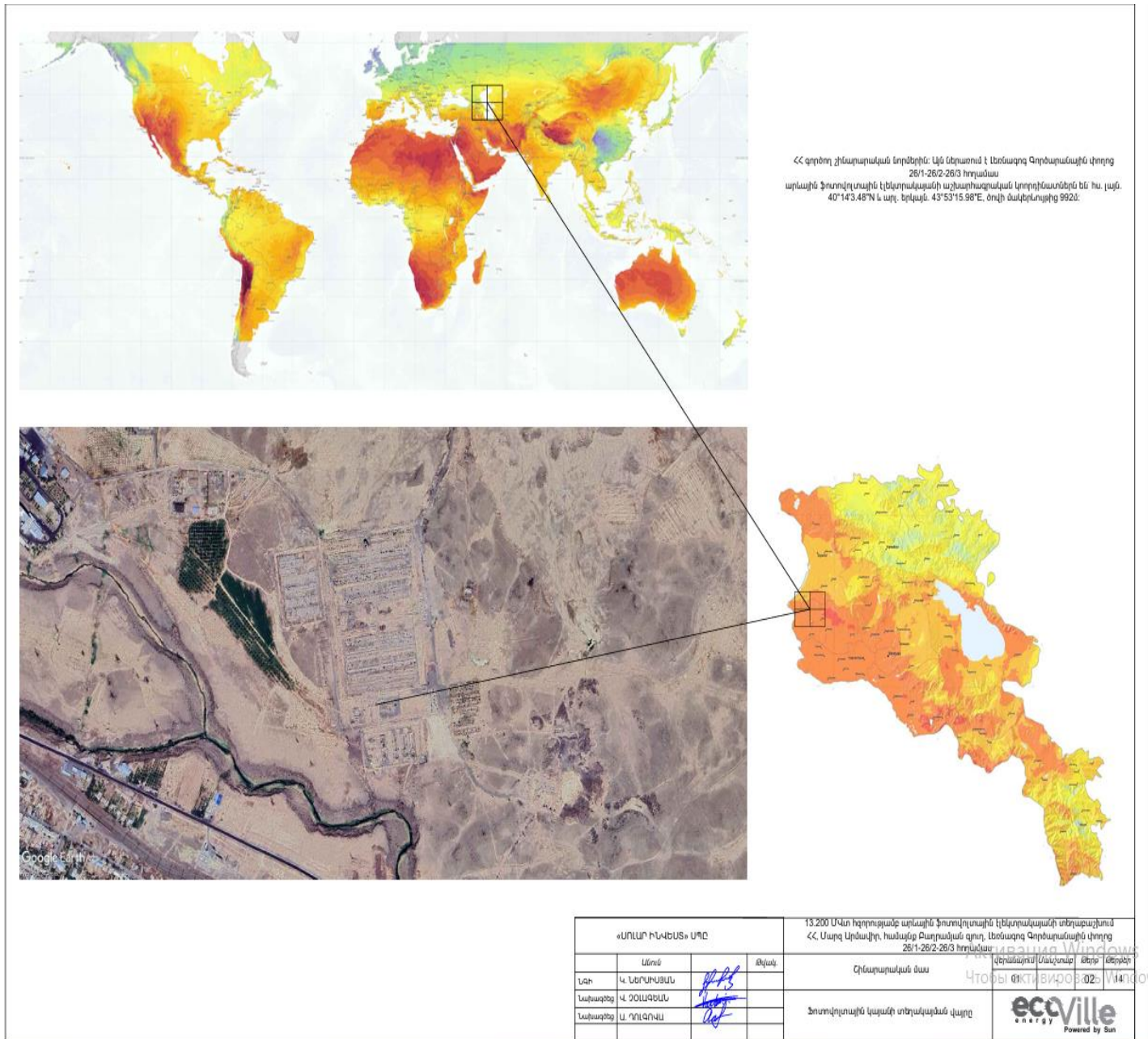
Է ձորի միջով:

Գործունեության ենթակա տարածքը գտնվում է

- «Տատիկ» քարե քանդակ, երկրաբանական հուշարձան՝ 12.4 կմ:
- Տեղական նշանակության S-3-55 ավտոճանապարհ՝ 1.38 կմ
- Միջպետական նշանակության Մ9 ավտոճանապարհ՝ 4.65 կմ հեռավորությունների վրա:

Արևային կայանի տեղաբաշխման վայրն ընտրվել է, հաշվի առնելով տվյալ տարածքում արևային ճառագայթման տվյալները, ընկերության զարգացման պլանները:

Նկար 2

Նախատեսվում է կառուցել 13200ՄՎտ հզորության ֆոտովոլտային արևակայան, որի աշխարհագրական կոորդինատներն են.

- հս. լայն. 40°14'3.48"N
- արլ. երկայն. 43°53'15.98"E
- Արևակայանը գտնվում է ծովի մակերևույթից 992մ բարձրության վրա:

«Հայր և որդի Տիտիզյաններ» ՄՊԸ-ի կողմից կատարվել են գործունեության ենթակա տարածքի երկրաբանական կառուցվածքի ուսումնասիրություններ, առկա մերկացումների տվյալների տեղագնություն՝ ակնադիտարկման եղանակով, ինչպես նաև հարակից տարածքներում ինժեներա-երկրաբանական հետազոտումների տվյալների համադրում և վերլուծություն:

Գեոմորֆոլոգիական տեսակետից տեղագնվող տարածքը ներկայացնում է միջին բարձրության լեռնային հարթություններ, որին բնորոշ է լավաներով ծածկված սարավանդներով և ձորակներով կտրտված լանդշաֆտը: Ուսումնասիրվող տարածքը կազմված է մի շարք միջին չորրորդական լավային հոսքերով: Դրանցից մեկը տարածված է նաև տարածքի մասույցներում: Լավային հոսքերի վրա են տարածված տուֆային նստվածքները: Տուֆերի տարածվածությամբ պայմանավորված սարահարթի հողաբուսական շերտը ունի կիսաանապատային բնութագիր: Բնական լանդշաֆտները չոր տափաստաններ են: Մակերևույթային գերակշռող թեքությունները 3°-5° են:

Շրջանի երկրաբանական պայմանները: Ըստ ակնադիտարկման, ֆոնդային նյութերի և տարածաշրջանի մանրամասն տեղագնման շրջանի՝ երկրաբանական կառուցվածքի ձևավորման գլխավոր գործոնը հրաբխային վերին պալեոգենյան գործունեությունն է, որի հետևանքով ձևավորվել է սարահարթը: Հրաբխային համալիրները ներկայացված են տուֆերով և տուֆոլավաներով, որոնք ծածկված են դելյուվիալ-պրոլյուվիալ շերտերով: Դրանք հիմնականում կենտրոնական տիպի չորրորդական առաջացումներ են:

Ուսումնասիրվող տարածքի երկրաբանական կառուցվածքում մասնակցում են խճային գրունտներ և տուֆեր:

Կլիման. ուսումնասիրվող տարածքի կլիմայական պայմանները բնութագրվում են ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության ՀՀՇՆ 22.01-2024թ. «Շինարարական կլիմայաբանություն» նորմատիվային փաստաթղթին համապատասխան: Կլիման չափավոր ցամաքային է, շոգ ու չորային ամառներով, չափավոր ցուրտ ձմեռներով: Տարեկան միջին ջերմաստիճանը կազմում է 11,6 °C, բնահողի սառչելու առավելագույն խորությունը՝ 70սմ:

Հիդրոերկրաբանական տեսակետից տարածքում ջրերի տեղամասերը գտնվում են ցածր հորիզոնների վրա՝ պայմանավորված հրաբխածին կազմավորումներով, ճեղքավորվածությամբ և ծակոտկենությամբ: Ստորերկրյա ջրերի ձևավորումը կատարվում է մթնոլորտային տեղումների ներծծմամբ, իսկ կուտակումը՝ լավատակ հնահուններում:

Հայցվող տարածքում գրունտային ջրերը ըստ ֆոնդային տվյալների՝ գտնվում են 10մ-ից խորը հորզոններում:

Ֆիզիկաերկրաբանական վտանգավոր երևույթներ ինչպիսիք են կարստը, սողանքը, քարաթափությունը, փլուզումը և այլն, բացակայում են:

Շրջանի սեյսմիկ պայմանները. Համաձայն ՀՀՇՆ 20.04.2020թ.-ի տարածքը գտնվում է I (Առաջին) սեյսմիկ գոտում 8-9 բալլ սեյսմիկությամբ: Տեղամասի հաշվարկային սեյսմիկությունը ըստ սպասվող առավելագույն արագացման գործակցի (g) արտահայտմամբ կկազմի՝ 0.3g:

Տարածքի ինժեներա-երկրաբանական կառուցվածքը. ուսումնասիրվող տարածքում

առանձնացվել է գրունտների երկու շերտ, ելնելով շերտերի լիթոլոգիական նկարագրություններից և նրանց ֆիզիկա-մեխանիկական հատկություններից:

- ԻԵՏ N1 (Ինժեներաերկրաբանական էլեմենտ) կամ շերտ N1- խճաքարային գրունտ ավազակավի կավավազային լցնումով 30-35%: Լցնումը շագանակագույն է, թույլ խոնավ և պինդ թանձրության: Դրանք ժամանակակից դեյուվիալ-պրոյուվիալ առաջացումներ են: Շերտի հզորությունը 0.0-1.0մ է: Գրունտը ըստ շահագործման դժվարության IVp (13) կարգ է:
- ԻԵՏ N2 (Ինժեներաերկրաբանական էլեմենտ) կամ շերտ 2- Տուֆեր, կարմիրից մինչև վարդագույն երանգի, տեղ-տեղ խճային հատիկակազմությամբ: Ժամանակակից չորրորդական հասակի ապարներ են: Շերտի հզորությունը 1.0-4.0մ է: Գրունտն ըստ շահագործման դժվարության (37V կարգ է) :

Տեղամասի ինժեներաերկրաբանական և հիդրոերկրաբանական պայմանները բարենպաստ են շինարարական աշխատանքներ կատարելու համար, որպես հիմնատակ ծառայում է.

- շերտ 1-ը /խճաքարային գրունտ /, որի սեյսմիկ հատկությամբ ըստ (ՀՀՇՆ 20.04.2020թ-ի) 2-րդ կարգ են:
  - ✓ Դիմադրությունը $R_0 = 2,5$ կգ/սմ²
  - ✓ Ընկրկելիության գործակիցը $K_{\text{ը}} = 3500$ տ/մ³
- շերտ -ը /տուֆ /, որի սեյսմիկ հատկությամբ ըստ (ՀՀՇՆ 20.04.2020թ-ի) 2-րդ կարգ են:
  - ✓ Դիմադրությունը $R_0 = 4.0$ կգ/սմ²
  - ✓ Ընկրկելիության գործակիցը $K_{\text{ը}} = 8000$ տ/մ³

Գրունտի սառչման առավելագույն խորությունը, համաձայն ՀՀՇՆ 22..01.2024 նորմերի, ուսումնասիրվող տարածքում կազմում է 70 սանտիմետր:

Գործունեության ենթակա տարածքում բացակայում են բնության, պատմամշակութային հուշարձաններ, գրունտային ջրերը և քաղցրահամ ջրի աղբյուրները:

Գործունեության ենթակա և հարակից տարածքում ՀՀ Կարմիր գրքերում ներառված բուսական և կենդանական տեսակները բացակայում են պայմանավորված տարածքում բուսածածկի բացակայությամբ:

Նախատեսվող գործունեության իրականացման ընթացքում ենթակառուցվածքների փոփոխություններ չեն կատարվելու, նոր ճանապարհներ չեն կառուցվելու:

Գործունեության ենթակա տարածք հնարավոր է մոտենալ գոյություն ունեցող գրունտային ճանապարհով: Գործունեության հարակից տարածքներում առկա են գործող բազմաթիվ արևակայաններ:

9. Շրջակա միջավայրի համառոտ նկարագիրը

9. 1. Աշխարհագրական դիրքը, ռելիեֆը

Արմավիրի մարզը գտնվում է Հայաստանի Հանրապետության արևմտյան հատվածում: Այն Հայաստանի ամենաբարձր բնակեցված մարզն է, բայց տարածքով՝ ամենափոքրը: Մարզը զբաղեցնում է 1231 կմ² տարածք, ՀՀ տարածքի 4.1 %-ը, իր մեջ

ընդգրկում է Արմավիրի, Էջմիածնի և Բաղրամյանի տարածաշրջանները: Մարզկենտրոնը Արամավիր քաղաքն է:

Նկար 3

Մարզը հյուսիսից սահմանակից է ՀՀ Արագածոտնի մարզին, արևելքից՝ մայրաքաղաքին, հարավ-արևելքից՝ ՀՀ Արարատի մարզին և արևմուտքից՝ պետական սահմանով, սահմանակից է Թուրքիային: Մարզի տարածքով են անցնում հանրապետական նշանակություն ունեցող ավտոխճուղիներ՝ Երևան-Արմավիր, Երևան-Քարակերտ և Երևան-Գյումրի, ինչպես նաև Երևան-Թբիլիսի երկաթուղին: Մարզում է գտնվում Արաքս գետի միջին հոսանքում կառուցված առայժմ միակ ավտոճանապարհային կամուրջը (Մարգարա գյուղի մոտ), որը հանրապետությունը միացնում է Թուրքիային:

Այն զբաղեցնում է Արարատյան ֆիզիկա-աշխարհագրական շրջանի հյուսիս-արևմտյան մասը (800-1000մ բացարձակ բարձրությունները)՝ հյուսիս – արևմուտքից հարավ-արևելք ընդհանուր թեքությամբ: Ընդգրկում է Արարատյան զոգավորության հյուսիս-արևմտյան, Արաքսի ձախափնյա մասերը և Արագած լեռնազանգվածի հարավ-արևմտյան նախալեռնային ստորոտները: Մարզի ռելիեֆը տափարակ, գետալճային, չոր նստվածքներից կազմված, տեղ-տեղ ալիքավոր մակերևույթով տարածք է:

Լանդշաֆտային գոտին կիսաանապատային է՝ անապատային տեղամասերով: Տարածաշրջանի երկրաբանական կառուցվածքում մասնակցում են վերին պլիոցենային և պլեյստոցենային, ստորին-վերին չորրորդական բազալտները, տուֆերը և տուֆաբրեկչիաները, լճա-ալուվիալ նստվածքները, որոնք ծածկված են ավելի երիտասարդ

այրովիալ-պրոյովիալ-դեյովիալային նստվածքներով, հիմնականում կավավազներ, ավազակավեր, ավազներ, կոպճա-մանրախճային նստվածքներ: Տարածաշրջանում արմատական ապարներից տարածված են բազալտները և տուֆերը:

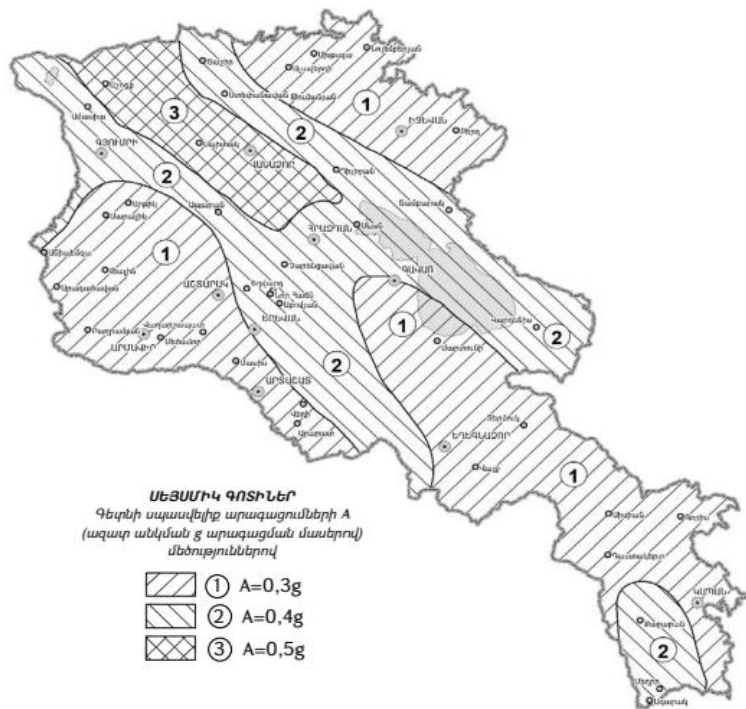
ՀՀ Արմավիրի մարզը հանրապետությունում առանձնանում է իր զարգացած գյուղատնտեսությամբ և արդյունաբերությամբ: Մարզի աշխարհագրական դիրքը և բնակլիմայական պայմանները նպաստավոր են, ինչպես բուսաբուծության (բազմամյա տնկարկներ, բանջարեղեն), այնպես էլ անասնաբուծության զարգացման համար:

Նախատեսվող գործունեության ենթակա տարածքում ռելիեֆը հարթ է, բացարձակ նիշերը տատանվում 860,6-862,9 մ սահմաններում:

9.2. Սեյսմիկա և երկրաբանություն.

ՀՀ Արմավիրի մարզի գրեթե ամբողջ տարածքը սեյսմատեկտոնական տեսանկյունից գտնվում է համեմատաբար բարենպաստ պայմաններում: Համաձայն ՀՀՇՆ 20.04-2020 «Երկրաշարժադինացկունության շինարարության նախագծման նորմեր»-ի, ՀՀ տարածքի սեյսմիկ գոտիավորման քարտեզի՝ ուսումնասիրվող տարածքը գտնվում է 1-ին սեյսմիկ գոտում, արագացման առավելագույն մեծությունը՝ $A_{max}=0,3g$:

Նկար 4

9.3 Կլիմա և օդային ավազան

Արմավիրի մարզը գտնվում է ծովի մակարդակից 800-1000մ բարձրությունների վրա : Մարզը գտնվում է տաք կլիմայական գոտում: Կլիման խիստ ցամաքային է: Մթնոլորտային տեղումների քանակը չի գերազանցում 254մմ: Ամառը շոգ է, բացարձակ առավելագույնը ջերմաստիճանը ամռանը կազմում է 41.5°C: Ձմեռը ցուրտ է նացարձակ նվազագույն ջերմաստիճանը կազմում է -31.4°C: Միջին տարեկան հարաբերական

խոնավությունը կազմում է 60%: Քամու միջին ամսական արագությունը հունվարին կազմում է 0,5մ/վ, հունվարին՝ 1,1 մ/վ, միջին տարեկան արագությունը՝ 0,9մ/վ: Գրունտի սառչման առավելագույն խորությունը կազմում է 70 սմ:

Գործունեության տարածքի կլիմայական պայմանները ներկայացված են ըստ քաղաքաշինության նախարարության ՀՀՇՆ 22.01-2024 «Շինարարական կլիմայաբանություն» Հայաստանի հանրապետության շինարարական նորմեր: Համաձայն նշված փաստաթղթի Արմավիր քաղաքում կլիմայական բնութագրերն են.

Օդի ջերմաստիճանը, °C

Աղյուսակ 1.

ՕԴԻ ՄԻՋԻՆ ԵՎ ԷՔՍՏՐԵՄԱԼ ՋԵՐՄԱՍՏԻՃԱՆԸ,
ՁՄՈԱՆ ՍԿԻՉԲԸ, ՎԵՐՋԸ ԵՎ ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ

Աղյուսակ 1 Օդի միջին ջերմաստիճան

Բնակավայրի անվանումը	Միջին ջերմաստիճանն ըստ ամիսների, °C												Միջին տարեկան, °C	Բացարձակ նվազագույն, °C	Բացարձակ առավելագույն, °C
	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Արմավիր	-4.1	-1.3	5.4	12.5	17.4	21.9	25.8	25.3	20.2	13.0	5.7	-0.8	11.8	-31.4	41.5

Օդի հարաբերական խոնավությունը (%)

Աղյուսակ 2

ՕԴԻ ՀԱՐԱԲԵՐԱԿԱՆ ԽՈՆԱՎՈՒԹՅՈՒՆԸ

Աղյուսակ 10 Օդի հարաբերական խոնավությունը

Բնակավայրի անվանումը	Օդի հարաբերական խոնավությունը, %																	
	ըստ ամիսների												Միջին տարեկան	Ամենացուրտ ամսվա օդի հարաբերական խոնավությունը, %		Ամենատաք ամսվա օդի հարաբերական խոնավությունը, %		
	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր		Միջին ամսական	Միջին ամսական, ժամը 15-ին	Միջին ամսական	Միջին ամսական, ժամը 15-ին	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
6. Արմավիր		75	70	62	56	56	50	46	47	51	61	70	76	60	75	60	46	30

Մթնոլորտային տեղումները և ձնածածկույթը

Աղյուսակ 3.

ՄԹՆՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՏԵՂՈՒՄՆԵՐԸ

Աղյուսակ 12 Մթնոլորտային տեղումները

Բնակավայրի անվանումը	միջին ամսական Տեղումների քանակը _____ մմ օրական առավելագույն													Տեղումների քանակը նոյեմբեր-մարտ ամիսներին, մմ	Տեղումների քանակը ապրիլ-հոկտեմբեր ամիսներին, մմ
	ըստ ամիսների												Տարեկան		
	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
6. Արմավիր	18	18	23	33	43	24	13	9	11	25	20	17	254	96	158
	19	21	26	30	47	21	38	31	35	30	28	20	47		

Քամի

Աղյուսակ 4

Աղյուսակ 15 Քամի (արդիականացման ենթակա)

Բնակավայրի անվանումը	Ամիսներ	Կրկնելիությունը, %								ըստ ուղղությունների	Անդրորի կրկնելիությունը, %	Միջին ամսական արագությունը, մ/վ	Փերակշռող ուղղությունը հունիս - օգոստոս ամիսներին	Միջին արագություններից նվազագույնը ըստ ուղղությունների հուլիսին, մ/վ	Փերակշռող ուղղությունը դեկտեմբեր - փետրվար ամիսներին	Միջին արագություններից առավելագույնը ըստ ուղղությունների հունվարին, մ/վ
		Միջին արագությունը, մ/վ														
		Հյուսիսային	Հյուսիս-արևելյան	Արևելյան	Հարավ-արևելյան	Հարավային	Հարավ-արևմտյան	Արևմտյան	Հյուսիս-արևմտյան							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
7. Արմավիր	հունվար	7	5	17	8	9	8	28	18	77	0.5	Արլ	1.9	ՀսԱրմ	2.8	
		2.2	2.2	1.9	1.9	1.8	2.3	2.5	2.8							
	ապրիլ	5	7	28	11	9	9	20	11	52	1.3					
		2.8	3.4	2.5	2.7	2.7	3.7	3.0	3.7							
	հուլիս	3	8	31	16	11	7	16	8	55	1.1					
		2.1	2.5	1.9	2.2	1.1	2.6	2.7	2.6							
	հոկտեմբեր	5	4	23	16	9	7	22	14	72	0.6					
		2.2	2.8	1.9	2.9	2.8	3.6	3.1	3.8							

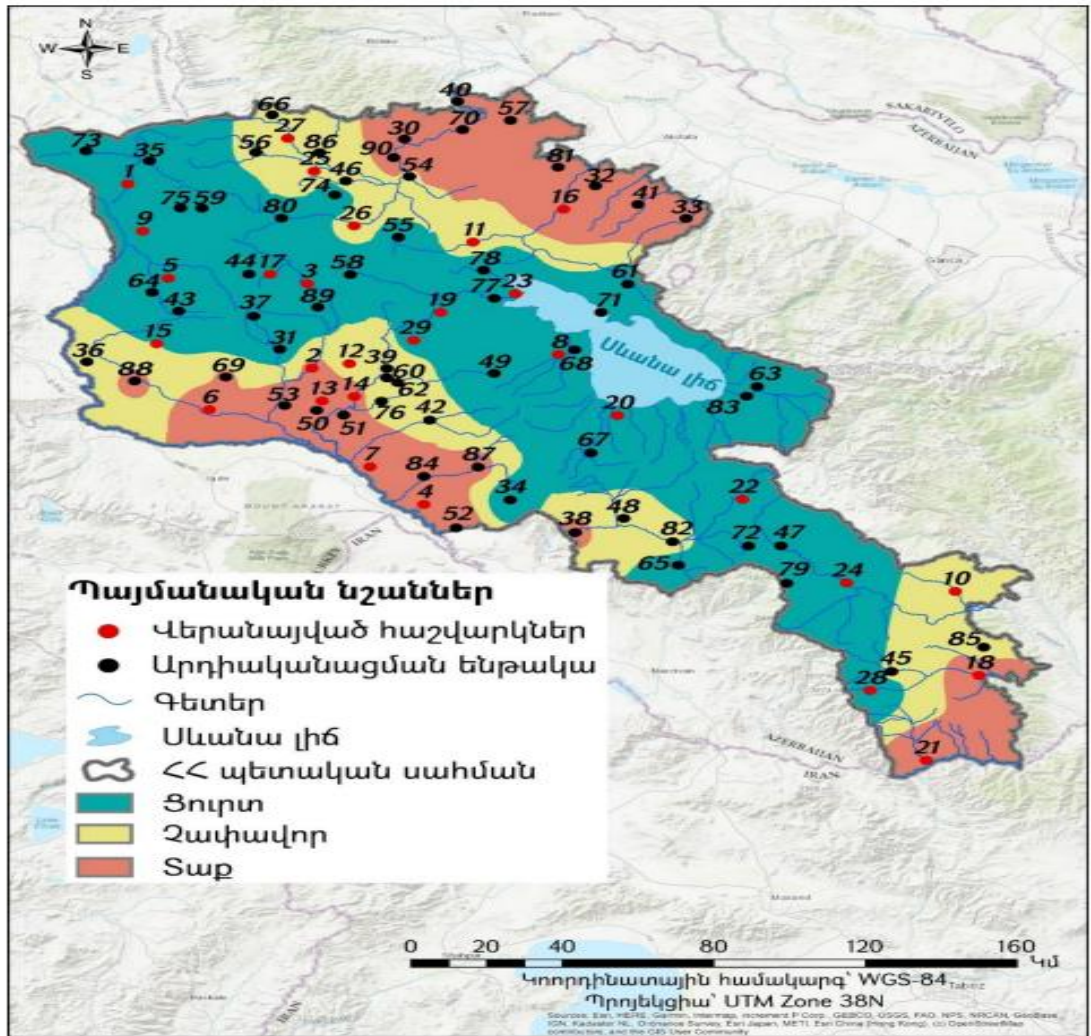
Արևափայլի տևողությունը

ԱՐԵՎԱՓԱՅԼ ԵՎ ԱՐԵԳԱԿՆԱՅԻՆ ՃԱՌԱԳԱՅԹՄԱՆ ՀԱՇՎԱՐԿԱՅԻՆ ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Աղյուսակ 28 Արևափայլի տևողություն (ժ) և առանց արևի օրերի քանակ (օր)

Բնակավայրի անվանումը	Տևողություն	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր	Տարեկան
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
12. Արմավիր	ժ	71	111	162	177	236	310	328	314	269	186	139	67	2370
	օր	16	10	7	5	1	0.5	1	0.1	1	5	7	17	71

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ ԿԼԻՄԱՅԱԿԱՆ
ՇՐՋԱՆԱՑՈՒՄԸ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ**

Օդային ավազան. Մարդու գործունեության հետևանքով մթնոլորտային օդ կարող են արտանետվել տարատեսակ գազեր և տարբեր չափերի մասնիկներ: Մթնոլորտ վնասակար արտանետումների աղբյուրներ են հանդիսանում արտադրական ձեռնարկությունները, ավտոտրանսպորտի և էներգետիկայի օբյեկտները: Մարզում մթնոլորտային օդի աղտոտման հիմնական աղբյուրներ են հանդիսանում՝ ՀԱԷԿ-ը, Զվարթնոց օդանավակայանը, հանքավայրերի շահագործումը, տարեցտարի ավելացող ավտոտրանսպորտը և աղքատությամբ պայմանավորված ամեն տեսակի կոշտ վառելիքի այրումը: Հայաստանի հանրապետության տարածքում օդային ավազանի աղտոտվածությունը վերահսկվում է ՀՀ Շրջակա միջավայրի նախարարության «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից՝ համապատասխան դիտացանցերի միջոցով: Օդերևութաբանական դիտարկումներ կատարվում են հանրապետության տարածքի 45 (այդ թվում՝ 6 ղփվարամատչելի և 3 մասնագիտացված) օդերևութաբանական կայաններում:

Նկար 6

ՀՀ մթնոլորտային օդի որակի մոնիթորինգի դիտացանց

Համաձայն «Հիդրոոդերնությունության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի «Վնասակար նյութերի ֆոնային կոնցենտրացիաներ բնակավայրերում, որտեղ բացակայում են մթնոլորտային օդի որակի մոնիթորինգի դիտարկումներ»-ի բնակավայրերի մթնոլորտային օդն աղտոտող նյութերի ֆոնային կոնցենտրացիաների (հնգամյա միջին) մինչև 10 000 բնակիչ ունեցող բնակավայրերի համար, որոնց թվին է պատկանում Լեռնագոգ բնակավայրը օդի աղտոտվածության ցուցանիշներն են.

- Փոշի՝ 0.071 մգ/մ³
- Ծծմբի երկօքսիդ (SO₂)՝ 0,006 մգ/մ³
- Ազոտի երկօքսիդ (NO₂)՝ 0,023մգ/մ³
- Ածխածնի օքսիդ (CO)՝ 0.8 մգ/մ³

9.4. Հողային ռեսուրսներ

Արմավիրի մարզի լանդշաֆտը ցածրադիր մասերում կիսաանապատային է, նախալեռնային շրջաններում՝ խայտաբղետ, կավաբեր, տեղ-տեղ աղակալված հողերը, կան նաև անապատային տեղամասեր:

Արաքսի և նրա վտակների փուխը բերվածքներում ձևավորվել են հումուսով աղքատ գորշ հողեր՝ բաց գորշագույն հողեր ու տիպիկ գորշահողեր՝ աղակալած տարածքներով, ցածրադիր ողողատներում՝ գերխոնավ հողերն ու ճահճուտները: Լճային նստվածքների հզորությունը հասնում է մի քանի տասնյակ մետրի:

Անապատի համար բնորոշ այս հողերի առաջացմանը նպաստել են կլիմայի չորությունը և բուսական ծածկույթի աղքատությունը: Բնորոշ են նաև բաց գորշագույն և գորշագույն հողերը, որոնք հիմնականում ոռոգվում են գյուղատնտեսական նպատակով: Այս գոտու լանդշաֆտների մեծ մասը վերափոխվել են ջերմասեր կուլտուրաների ագրոլանդշաֆտների: Արարատյան հարթավայրի արևմտյան մասում հանդիպում են աղակալած հողեր՝ ալկալահողերը: Տեղ-տեղ երևում են թափիրներ՝ դեղնա-սպիտակավուն կավի ճաքճքած մակերեսով տարածություններ: Չոր ցամաքային կլիմայի պայմաններում գերակշռում են ֆիզիկական հողմնահարման պրոցեսները՝ պայմանավորելով քայքայված փուխը նյութերի կուտակումը և կենսանյութի արագ հանքայնացումը:

ՀՀ Արմավիրի մարզը գյուղատնտեսական ուղղվածության է, քանի որ գտնվում է հիմնականում Արարատյան դաշտի բարեբեր հողերի վրա: Մարզի աշխարհագրական դիրքը և բնակլիմայական պայմանները նպաստավոր են ինչպես պտղաբուծության(ելակ, ծիրան, խաղող), բանջար-բոստանային մշակաբույսների արտադրության, այնպես էլ խոշոր և մանր եղջերավոր անասնաբուծության, խոզաբուծության և թռչնաբուծության համար:

Մարդու գործունեության արդյունքում միջավայր թափանցած ծանր մետաղների մեծ մասը կուտակվում է հողում՝ առաջացնելով հողի աղտոտվածություն ծանր մետաղներով (պղինձ, ցինկ, արսեն, կապար, մոլիբդեն, մանգան, նիկել, կադմիում, քրոմ, վանադիում և այլն) և ցիանական միացություններով: Հողային ծածկույթի աղտոտման աղբյուրներ կարող են հանդիսանալ՝ մետաղաձուլական գործարանները, արդյունաբերական և կենցաղային թափոնները, ժամանակակից գյուղատնտեսությունը, տրանսպորտը: Մարդու առողջության

վրա բացասաբար են ազդում նաև պարարտանյութերի բոլոր խմբերը, մասնավորապես քլոր պարունակող և ֆոսֆորական պարարտանյութերը: Ծանր մետաղների կուտակումը հողում կատարվում է ավելի արագ տեմպերով, քան հեռացումն ու չեզոքացումը, որը տևում է հարյուրավոր, նույնիսկ հազարավոր տարիներ: Հողերի որակի գնահատումն իրականացվում է ՀՀ առողջապահության նախարարի 2010 թվականի հունվարի 25-ի N 01-Ն հրամանի համաձայն (Հավելված 3):

2022 թվականի հողային ծածկույթի՝ ծանր մետաղներով աղտոտվածության ուսումնասիրման համար դիտարկումներ են իրականացվել են նաև Արմավիրի մարզում: Հողերի աղտոտվածության ցուցանիշները համաձայն՝ «Հիդրոոդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի 2022թ, տարեկան ամփոփ տեղեկագրի:

Աղյուսակ 6

Մարզ/Քաղաք	Վանադիում	Պղինձ	Ցինկ	Քրոմ	Նիկել	Արսեն	Կապար
<i>Գերազանցումը համապատասխան ՄԹԿ-ից, անգամ</i>							
Մեծամոր	1.5	16.7	6.1	21.8	24.3	7.0	-
Արմավիր	1.1-2.5	20.7-28.7	6.8-9.7	14.2-65.2	32.5-41	4.0-6.5	1.4-2.4

9.5 Ջրային ռեսուրսներ

ՀՀ Արմավիրի մարզն առանձնապես հարուստ չէ ջրային ռեսուրսներով: Արմավիր քաղաքը գտնվում է Ախուրյան ջրավազանային կառավարման տարածքում:

Մարզում է գտնվում հանրապետության ամենացածրադիր լիճը՝ Այդր (Ակնա) լիճը, որը զբաղեցնում է 50 հեկտար մակերես, ունի 2 մետր խորություն, ձագարաձև ուրվագիծ և ստորերկրյա սնում: Միակ գետը, որ սկսվում է մարզի սահմաններում Մեծամորն է (Սևջուրը), որը սկիզբ է առնում Այդր լճից: Մեծամորի միակ խոշոր վտակը Քասախն է: Թուրքիայի հետ սահմանն անցնում է Արաքս գետով: Ռեսուրսների պակասը հիմնականում լրացվում է ստորգետնյա ջրային ռեսուրսներով:

Գործում են Ստորին Հրազդանի, Էջմիածնի, Մեծամորի և այլ ջրանցքներ: Հիդրոերկրաբանական տեսակետից տարածաշրջանը գտնվում է Արարատյան արևելյան ջրավազանում: Ստորերկրյա ջրերի սնուցումն իրականացվում է հիմնականում Արագած սարի հարավային լանջերից հոսող գետերի ենթահունային ջրերի հաշվին, ինչպես նաև միջլավային ջրերի հոսքի միջոցով: Ճնշումնային հորիզոնը տեղադրված է 150-200մ հասնող հավասար խորություններում, ունի բացասական ճնշում (հոսք): Քաղաքի և շրջանի տարածքում հանդիպում են նաև գրունտային ջրեր, որոնք սնվում են մակերևութային հոսքի, մթնոլորտային տեղումների, ենթահունային ջրերի և արտեզյան հորատանցքերի արտանետման ջրերից: Գրունտային ջրերն առավելագույն մակարդակի հասնում են ապրիլ-մայիս ամիսներին, իսկ նվազագույնի՝ օգոստոս-նոյեմբեր ամիսներին:

Ջրային ռեսուրսների աղտոտման հիմնական աղբյուրներ են հանդիսանում կոմունալ-կենցաղային, սննդի արդյունաբերության, հանքարդյունաբերության և գյուղատնտեսության կեղտաջրերը:

Հայաստանի հանրապետությունում ջրային ռեսուրսների մոնիթորինգն իրականացվում է շրջակա միջավայրի նախարարության «Հիդրոոդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից՝ դիտացանցերի միջոցով:

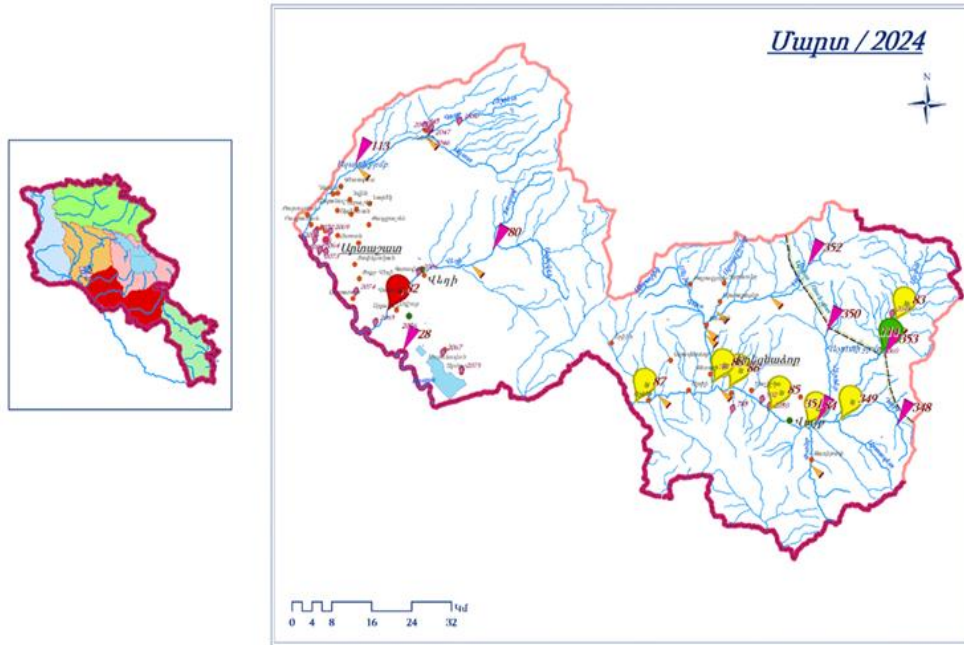

Ջրային ռեսուրսների որակի գնահատումն իրականացվում է ՀՀ կառավարության 2011 թվականի հունվարի 27-ի N75-Ն որոշման համաձայն:

2024 թվականի 1-ին եռամսյակում մակերևութային ջրերի հիդրոլոգիական ռեժիմի դիտարկումներ իրականացվել են 91 հիդրոլոգիական դիտակետում, այդ թվում՝ 80 գետային, 5 ջրամբարային: Ջրի որակը գնահատվում է «միջակից» «վատ» է (3-5րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում, ֆոսֆատ և նիտրիտ իոններով: Ըստ 2024թ. 1-ին եռամսյակի տեղեկագրի՝ Մեծամոր գետի ջրի որակը Վաղարշապատ քաղաքից հարավ փետրվարին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), մարտին՝ «վատ» (5-րդ դաս), Վաղարշապատ քաղաքից հարավ-արևելք փետրվարին ջրի որակը գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), մարտին՝ «վատ» (5-րդ դաս), Ռանչպար գյուղից ներքև ջրի որակը փետրվարին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), մարտին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս):

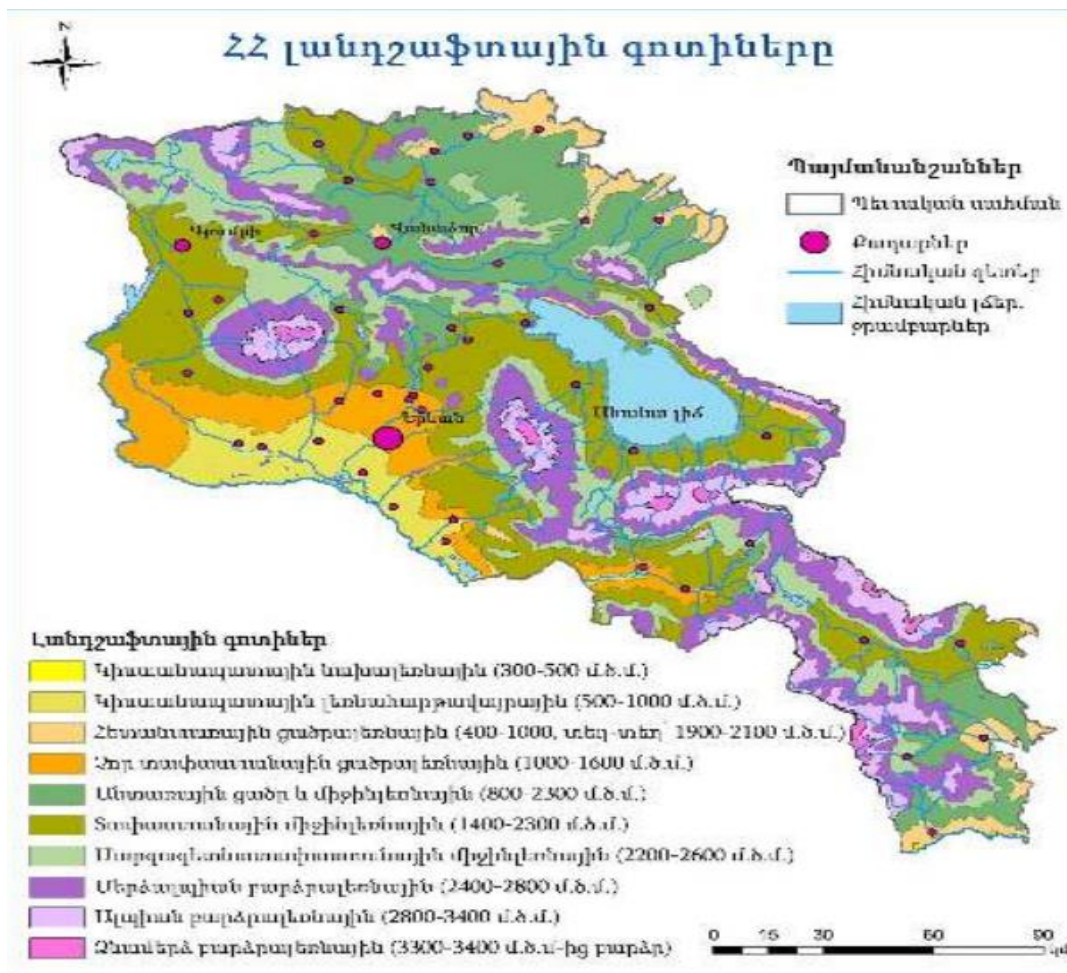

2024 թվականի 1-ին եռամսյակում դիտարկումներ են իրականացվել Արաքս գետի 3 Որոշված դիտակետում: ցուցանիշներից գերազանցվել են թթվածնի քիմիական պահանջարկի, թթվածնի հնգօրյա կենսաքիմիական պահանջարկի, ամոնիում, նիտրիտ և սուլֆատ իոնների, նատրիումի, մագնեզիումի, պղնձի, քրոմի, մանգանի, նիկելի, վանադիումի, երկաթի, ալյումինի և սելենի համապատասխան ՍԹ-Կները:

Գործունեության տարածքում մակերևութային ջրերը բացակայում են:

9.6. Կենսաբազմազություն

Տարածաշրջանի բնական լանդշաֆտը կիսաանապատային և լեռնատափաստանային է: Մարզում անտառածածկ տարածքներ չկան: Տարածքին բնորոշ են չորասեր ու աղասեր բույսերը: Համաձայն «Հայաստանի Հանրապետության Կենսաբազմազանության պահպանության, օգտագործման և վերարտադրության ռազմավարության և գործողությունների պետական ծրագրի» Արմավիրի մարզի տարածքում ՀՀ Կարմիր գրքում ներառված 24 բուսատեսակ և 86 կենդանատեսակ գտնվում են անհետացման եզրին:

Բուսական աշխարհ. մարզի տարածքը գտնվում է Երևանի և Արագածի ֆլորիստիկ շրջաններում, որոնց համար տիպիկ են Հայաստանի ֆլորայի 170-ից ավելի հազվագյուտ և անհետացող և 50-ից ավելի էնդեմիկ տեսակներ: Գերակշռում են կիսաանապատային չորասեր բուսատեսակները, իսկ ցածրադիր, ճահճապատ տարածություններում՝ եղեգնի մացառուտները: Տարածաշրջանում գրանցված են մոտ 130 բուսատեսակ, որոնցից որպես դոմինանտ կարելի է նշել հովվափողազգիներից (*Alismataceae*)՝ հովվափող լանցետային (*Alisma lanceolatum*), սվորական նետախոտը (*Sagittaria sagittifolia* L.), եռատերև նետախոտը (*Sagittaria trifolia* L.), հովանոցազգիներից՝ ակտոնոլեմ խոշորաբաժակը (*Actinolema macrolema*), աննշմարակող անհարթապտուղը (*Aphanopleura trachisperma*), երնջակ Վանատուրի (*Eringium vanaturii*), աստղաձաղիկազգիներից՝ վարդատերեփուկ մուշկայինը (*Amberboa moschata*), խոզանափուշ բարակը (*Caucinia tenella*), կանգար տուրնեֆորի (*Gundelia tournefortii*), կաթնուկ Թախտաջյանի (*Lactuca takhtadzhianii*), խաչածաղկավորներից՝ լրջուն թռչնակտուց (*Isatis ornitorhynchus*), ցախակեռասազգիներից՝ կտտենի, թանթրվենի Տիգրանի (*Sambucus tigranii*), մեխակազգիներից՝ փշատերևուկ ծակող (*Acanthophyllum pungens*), ալոխրուլա բունգեի (*Allochrysa bungei*), մեխակ Լիբանանի (*Dianthus libanotis*), թելուկազգիներից՝ բիեներցիա շուրջաթև (*Bienertia cycloptera*), օջան Թամամջյանի (*Salsola tamamschjanae*), սպանախ քառաեղ (*Spinacia tetrandra*), լոբազգիներից՝ գազ տարօրինակ (*Astragalus paradoxus*), հացհամեմ գլխիկավոր (*Trigonella capitata*), ֆրանկենազգիներից՝

Ֆրանկենիա փոշապատ (*Frankenia pulverulenta*), բորակաթուփազգիներից՝ բորակաթուփ շոբերի (*Nitraria schoberi*), հացազգիներից՝ այծակն հաստ (*Aegilops crassa*), ցորեն արարատյան (*Tritium araraticum*), կարմրանազգիներից՝ կարմրան (*Tamarix*), կարմրան ութառեզանի (*Tamarix octandra*), զուգատերևազգիներից՝ տետրադիկլիս բարալիկ (*Tetradiclis tanella*) և այլն:

Արմավիրի մարզում ՀՀ բույսերի Կարմիր գրքում գրանցված են 26 տեսակներ:

Հայաստանի բույսերի կարմիր գրքում գրանցված հազվագյուտ և անհետացող տեսակներից մարզի տարածաշրջանում հանդիպում են ադուտների և կիսաանապատային բուսականության հետևյալ ներկայացուցիչները, մասնակիորեն՝ խնկեղեզ ճահճային (*Acorus calamus* L.), Շտերնբերգիա շնդեղածաղկային (*Sternbergia colchiciflora* Waldst. et Kit), Ակտինուլեմ խոշաբաժակ (*Actinolema macrolema* Boiss), Երնջակ Վանատուրի (*Eryngium wanaturii* Woronow), Վարդատերեփուկ Իլյինի (*Amberboa iljiniana* Grossh) և այլն:

Նկար 11. Շտերնբերգիա շնդեղածաղկային Նկար 12. Ակտինուլեմ խոշաբաժակ

Կենդանական աշխարհ. կենդանական աշխարհը հարուստ է կաթնասուններով, թռչուններով, կրծողներով, սողուններով, խիտունջներով և այլն: Հանդիպում են հարթավայրերին բնորոշ կենդանական աշխարհի ներկայացուցիչներ: Տարածաշրջանում տարածված են 113 տեսակ ողնաշարավոր կենդանիներ, որոնցից 28 տեսակը կաթնասուն է, 67-ը՝ թռչուն, 15-ը՝ սողուն և 3-ը՝ երկկենցաղ: Տարածաշրջանում դոմինանտ և բնորոշ տեսակներից են Հայաստանում ամենուրեք տարածված *Crocidura* (սպիտակատամիկ), *Vulpes vulpes* L. (աղվես ս), *Cricetus auratus* Nat. (գերմանամուկ), *Microtus arvalis* Pall. (դաշտամուկ), *Perdix perdix* L. (կաքավ), *Grus grus* L. (կռունկ) և այլն: Տարածաշրջանին բնորոշ ողնաշարավոր տարածքված կենդանիներից են՝ գայլը, աքիսը, եղեգնակատուն, ջրասամույրը, աղվեսը, կոնչան բաղը, ճահճակուղբը, լճագորտը, մոխրագույն առնետը ժայռային մողեսը, սողուններից՝ սովորական լորտուն և միջատները: Անողնաշարավոր կենդանիներից հանդիպում են ծովախեցգետինը, մրջյունը, մեղուն, ճոխկը, մորեխը, կաղամբաթիթեռը և այլն: Թռչունները ներկայացված են բաց տարածքներին բնորոշ տեսակներով՝ տնային ճնճղուկը, մոխրագույն ագռավը, կաչաղակը և այլն: Գարնան և աշնան սեզոններին այստեղ հանդիպում են բազմաթիվ չվանցող տեսակներ:

Տարածաշրջանի կիսաանապատներում հանդիպում են բազմաթիվ էնդեմիկ անողնաշար տեսակներ, ներառյալ միջերկրածովային, իրանական, կովկասյան և դրիմյան ծագում

ունեցողները: Աղուտային հալոֆիլ համակեցությունների հետ է կապված էնդեմիկ տեսակի՝ Արարատյան որդանի (*Porphiophora hamelii*) գոյությունը:

Տարածաշրջանին բնորոշ էնդեմիկ կենդանիներից է՝ հայկական որորը (*Larus armeniacus* But.), Մեղու Դեսպտորիա (*Megachile deseporia* Peres): Տարածաշրջանում հանդիպող ՀՀ Կարմիր Գրքում գրանցված կենդանիների տեսակներից հանդիպում են, մասնակիորեն՝ հարավային պայտաքիթը 30 (*Rhinolophuseuryales*), վարդագույն հավալուսն (*Pelecanus onocrotalus*), քաջահավ (*Plagadis falcinellus* Linnaeus), փոքր ձկնկուլ (*Phalacrocorax pygmaeus* Linnaeus), Ուբադչի ճպուռ (*Gomphus ubadschii* Schmidt), Սատունինի սկոտոդրիմադուզա (*Scotodrymadusa satunini*), Հայկական բնդեռնիկ (*Glaphyrus calvaster* Zaitzev), Սև անգղ (*Aegipus monachus*), Տափաստանային մկնաճուռակ (*Circus macrourus*), Տափաստանային մկնաճուռակ (*Glareola nordmanni*), Սատունինի սկոտոդրիմադուզա (*Scotodrymadusa satunini*), Արարատյան որդան (*Porphiophora hamelii*) և այլն:

Դիտարկվող տարածքում և նրա հարակից տարածքներում բացակայում է բուսածածկը:

9.7 Պատմության և մշակութային հուշարձաններ

Արմավիրի մարզն ունի զբոսաշրջային մեծ ներուժ՝ իր հարուստ պատմության և մշակույթի հուշարձաններով: Այստեղ հաշվառված է 430 հուշարձան: Եզակի են նեոլիթյան բնակատեղին (մ.թ.ա VIII-V հազարամյակներ՝ Արատաշեն գյուղ), Մեծամորի հինգհազարամյա հնության (բրոնզեդարյան) մետաղաձուլարանը, նեոլիթ-էնեոլիթյան (Թեղուտ), վաղբրոնզեդարյան (Մոխրաբլուր), բրոնզեդարյան (Մեծամոր), ուրարտական (Արագած), հելլենիստական (Փարաքար) ժամանակաշրջանների կառույցներ ու բնակատեղիները: Արաքս գետի նախկին հունի ձախ ափին գտնվել է հայոց նախկին մայրաքաղաքը՝ Արմավիրը: Արաքսի ու Ախուրյանի միախառնման տեղում նշմարվում են Երվանդաշատի փլատակները:

Այստեղ են նաև սբ. Էջմիածին Մայր Տաճարն իր Գանձատնով, Մեծամորի և Զվարթնոցի հնագիտական թանգարանները, Հայաստանի Ազգագրական պետական թանգարանը Սարդարապատում, Հայաստանի ստորերկրյա ջրերի ամենամեծ էլքը՝ Այդր լիճը, Մուսալեռ և Սարդարապատ հուշահամալիրները:

Դրանք հնագույն բնակատեղիներ են, քարեդարյան կացարաններ, միջնադարյան գյուղատեղիներ, պաշտպանական, հոգևոր, տնտեսական կառույցներ, գերեզմանոցներ, կոթողներ և խաչքարեր և այլն: Ժամանակագրական առումով նրանք ընդգրկում են վաղնջական ժամանակներից մինչև մեր ժամանակները:

ՀՀ Կառավարության 2007թ. մարտի 15-ի «Հայաստանի հանրապետության Պետական սեփականություն համարվող և օտարման ոչ ենթակա Պատմության և Մշակույթի անշարժ հուշարձանների» N 385-Ն որոշման հավելված 4-ում բացակայում է Բաղրամյան համայնքի և Լեռնագոգ բնակավայրի պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների ցանկը, ինչի պատճառով անալոգիայի կարգով ներկայացվում է Արմավիր քաղաքինը՝ ներառված է 1 հուշարձան:

ԱՐՄԱՎԻՐ (ՀՈԿՏԵՄԲԵՐՅԱՆ) քաղաք

Աղյուսակ 7

Հուշարձանի համարը	Հուշարձանի ենթահամարը (ենթահամարներ)		Հուշարձանախումբը, հուշարձանը	Ճամայնակը	Տեղը բնակավայրի նկատմամբ, հասցեն	Նշանակությունը (հանրապետական, տեղական)	Ծանոթագրություն?
1	2	3	4	5	6	7	8
1			ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀԿԱԾՆԵՐԻՆ		քաղաքային զբոսայգում	S	1

ՀՀ Կառավարության 2008թ. օգոստոսի 14-ի N967-Ն որոշման համաձայն Արմավիրի մարզում առկա են հետևյալ բնության հուշարձաններ

Աղյուսակ 8.

1 ջրագրական հուշարձան «Մեծամոր» լիճ,	Տարոնիկ գյուղից մոտ 3կմ հյուսիս-արևմուտք գտնվող
2 կենսաբանական հուշարձան՝ «Ավազաերթ (պսամոֆիլ) բուսականություն»,	ք. Վ.աղարշապատ, Զվարթնոց տաճարի մոտ
3 կենսաբանական հուշարձան՝ «Զրաճահճային բուսականություն»	Մեծամոր լիճ

9.8. Հատուկ պահպանվող տարածքներ

Արմավիրի մարզում է գտնվում բնության հատուկ պահպանվող տարածքը՝ Որդան կարմիր արգելավայրը, որը Հայաստանի Հանրապետության 24 արգելավայրերից մեկն է: Գտնվում է ծովի մակարդակից 900-950 մետր բարձրության վրա :

«Որդան Կարմիր» արգելավայրը ստեղծվել է Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության Մինիստրների խորհրդի 1987 թվականի փետրվարի 2-ի N61 որոշմամբ՝ Հայաստանի Հանրապետության Արմավիրի մարզի աղուտ հողերի վրա՝ Արագափ և Զրառատ բնակավայրերի վարչական տարածքում: Համաձայն ՀՀ կառավարության 2003թ. հուլիսի «Որդան կարմիր» պետական արգելավայրի կանոնադրությունը հաստատելու մասին N 830-Ն որոշման՝ զբաղեցնում է 219.85 հա տարածք:

Արգելավայրն ստեղծվել է աղուտներում բնակվող որդան կարմիր էնդեմիկ միջատից և Հայկական լեռնաշխարհում գրեթե 3 հազարամյակ օգտագործվել է որպես կարմիր ներկ: Պահպանության տակ են որդան կարմիրը և նրա հիմնական կերաբույսերը՝ աղադիմացկուն որդանխոտը և հարավային եղեգը:

Նկար 13.

Արմավիրի մարզ	«Որդան կարմիր» պետական արգելավայր	21985թկմ	1987
			

Նախատեսվող գործունեության ենթակա և հարակից տարածքում բացակայում են հատուկ պահպանվող տարածքները: Գործունեության տարածքը «Տատիկ» քարե քանդակ Երկրաբանական հուշարձանից գտնվում է 11 կմ հեռավորության վրա:

9.9. Սոցիալ-տնտեսական

ՀՀ Արմավիրի մարզը բնակչության թվով և խտությամբ զիջում է միայն Երևան քաղաքին: ՀՀ Արմավիրի մարզի բնակչությունը կազմում է հանրապետության բնակչության 8.9%-ը, բնակչության խտությունը մեկ քառակուսի կիլոմետրի վրա կազմում է 215 մարդ, իսկ Արմավիրի տարածաշրջանի բնակչության թվի համեմատ կազմում է 42.2%:

Համաձայն ՀՀ Ազգային վիճակագրական ծառայության պաշտոնական կայքի՝ մարզի տարածքը 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ կազմում է 1231կմ², բնակչությունը՝ 266.6 հազար մարդ: Մարզն իր մեջ ներառում է 8 համայնք, 3 քաղաքային և 95 գյուղական բնակավայրեր: Բնակչության զբաղվածության ապահովումը մարզի համար կարևոր խնդիր է:

Բնակչությունը միատարր է, հիմնականում բնակեցված է հայերով՝ 93%, ազգային փոքրամասնություններից մարզում ապրում են եզդիներ՝ 6,6%, ասորիներ՝ 0,1%, քրդեր՝ 0,1%, ռուսներ՝ 0,2%: Մարզը հիմնականում գազիֆիկացված է, իսկ համայնքները կարիք ունեն խմելու ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգերի կառուցման: Հիմնախնդիր է անտառային տարածքների բացակայությունը, աղակալված, դեգրադացված, էրոզիացված հողերի առկայությունը, ստորգետնյա ջրերի անխնա շահագործումը:

Տարածքը Territory	1 231 քառ. կմ/ sq. km
ՀՀ տարածքում մարզի տարածքի տեսակարար կշիռը, % Territory share of the marz in the territory of the RA, %	4.1
Համայնքներ, 2023թ. տարեկգրի դրությամբ Communities, as of the beginning of 2023	8
Քաղաքներ Towns	3
Գյուղեր Villages	95
Բնակչության թվաքանակը 2023թ. տարեկգրի դրությամբ Population number as of the beginning of the year, 2023	266.6 հազ. մարդ/ ths. person
<i>այդ թվում՝ including:</i>	
քաղաքային urban	82.9 հազ. մարդ/ ths. Person
գյուղական rural	183.7 հազ. մարդ/ ths. Person
ՀՀ բնակչության ընդհանուր թվաքանակում մարզի բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը 2022թ., % Share of marz population in the total population of the RA 2022, %	9.0
Քաղաքային բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը 2022թ., % Share of urban population size 2022, %	31.1
Գյուղատնտեսական նշանակության հողեր Agricultural land	96 896.5 հա/ ha
այդ թվում՝ վարելահողեր including: arable land	39 764.1 հա/ ha

Արմավիրի մարզը տարածքով ամենափոքր, սակայն խիտ բնակեցված և բնակչության թվաքանակով ամենամեծ մարզն է ՀՀ-ում: ՀՀ Արմավիրի մարզը հանրապետությունում առանձնանում է իր զարգացած գյուղատնտեսությամբ և արդյունաբերությամբ: Մարզի աշխարհագրական դիրքը և բնակլիմայական պայմանները նպաստավոր են, ինչպես բուսաբուծության (բազմամյա տնկարկներ, բանջարեղեն), այնպես էլ անասնաբուծության զարգացման համար: Մարզում գյուղատնտեսական նշանակության հողերը կազմում են 96 896,5 հա, որից վարելահողերը՝ 39 764,1 հա: Գյուղատնտեսության ոլորտում հիմնականում մշակվում են հացահատիկա-ընդեղենային և բանջարաբուստանային մշակաբույսեր, իսկ բուսաբուծության մեջ՝ պտղաբուծությունը, խաղողագործությունը, բանջարաբուծությունը և բոստանաբուծությունը՝ հացահատիկաընդեղենային և բանջարաբուստանային մշակաբույսեր: Զարգացած է խոշոր և մանր եղջերավոր անասնաբուծությունը, խոզաբուծությունը և թռչնաբուծությունը: Արդյունաբերությունը մասնագիտացած է էլեկտրաէներգիայի, սննդամթերքի, խմիչքների արտադրության ու շինանյութերի հանքավայրերի շահագործման ուղղություններում:

Արմավիրի մարզն հարուստ չէ օգտակար հանածոներով, առկա է 42 հանքավայր: Արդյունաբերությունը մասնագիտացված է էլեկտրաէներգիայի, սննդամթերքի, խմիչքների արտադրության ու շինանյութերի հանքավայրերի շահագործման ուղղություններում:

Համաձայն վիճակագրության ծառայության տվյալների՝ 2022թ.-ին Արմավիրի մարզի տնտեսության հիմնական հատվածների տեսակարար կշիռները Հայաստանի Հանրապետության համապատասխան ճյուղերի ընդհանուր ծավալում կազմել են.

Աղյուսակ 9.

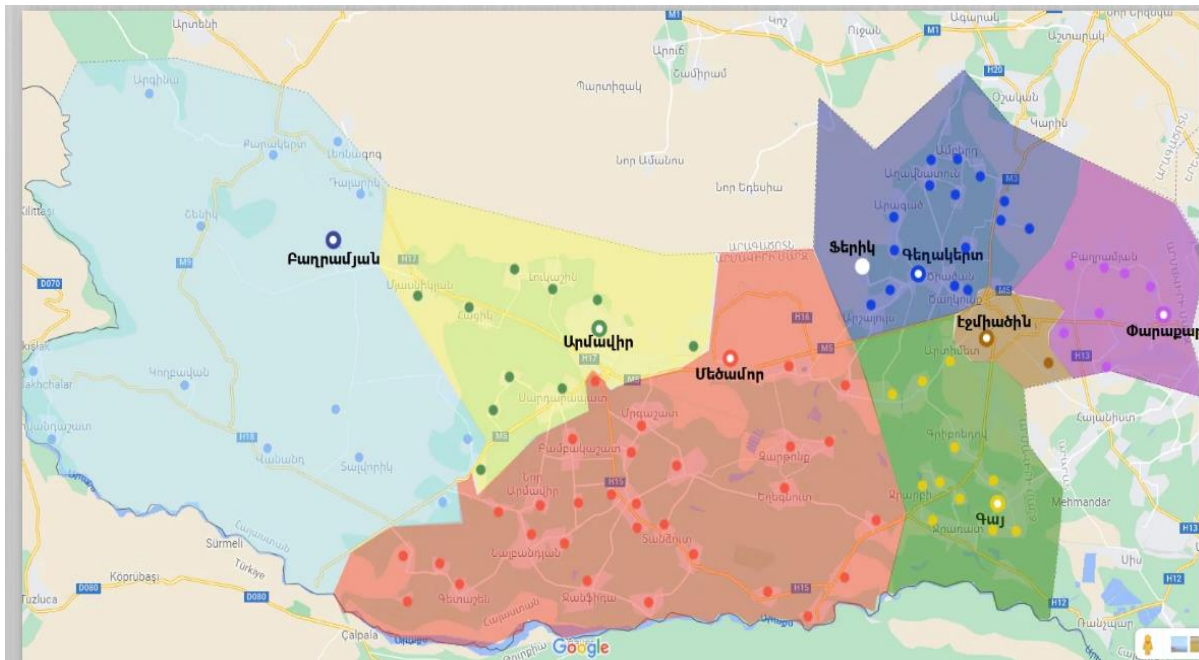
Արդյունաբերություն	6.3%
Գյուղատնտեսություն	22.0%
Շինարարություն	5.7 %
Մանրածախ առևտուր	4.2 %
Ծառայություններ	1.5 %

Մարզի տարածքով է անցնում «Հարավկովկասյան» երկաթուղու Երևան-Թբիլիսի 70կմ երկարությամբ հատվածը: Բեռնաուղևորափոխադրումները մարզում իրականացվում են ավտոմոբիլային տրանսպորտով:

Մարզն ապահովված է բջջային հեռախոսակապով և շարժական ինտերնետ կապով: Գործում են 58 բժշկական կազմակերպություններ: Այստեղ է գտնվում Զվարթնոց միջազգային օդանավակայանը, Արմավիրի ՀԱԷԿ-ը: Համաձայն Արմավիրի մարզի 2017-2025 թվականների հեռանկարային զարգացման ռազմավարական ծրագրի՝ Հայկական ԱԷԿ-ի աշխատակազմի շուրջ 78%-ը Արմավիրի մարզի բնակիչներ են: Մարզում կան բոլոր հնարավորությունները՝ հոգևոր-մշակութային, էթնիկ, գյուղական, ագրո և էկո տուրիզմի զարգացման համար՝ զբոսաշրջությունը դարձնելով մարզի տնտեսության զարգացման հիմնական շարժիչ ուժերից մեկը:

Բաղրամյան բազմաբնակավայր համայնքը կազմավորվել է 2021 թվականի դեկտեմբերի 5-ին ՀՀ Արմավիրի մարզում կայացած ՏԻՄ ընտրությունների արդյունքում:

Բաղրամյան խոշորացված համայնք՝ կենտրոնը գ. Բաղրամյան. համայնքը ներառում է 14 գյուղեր՝ Բաղրամյան, Քարակերտ, դալարիկ, Լեռնագոգ, Արգինա, Արտամետ, Արևադաշտ, Բագարան, երվանդաշատ, Կողբավան, Հուշակերտ, շենիկ, Տալվորիկ, Վանանդ բնակավայրերը և Ֆերիկ եզրիական էթնիկ համայնքը: Համայնքի էլեկտրոնային կայք էջի/www.bagramyan.am/Pages/CustomPage/ վարչական տարածքը կազմում է 46500հա, բնակչության ընդհանուր թիվը կազմում է 19957 մարդ: Համայնքը գտնվում է ծովի մակերևույթից 920-1200մ բարձրությունների վրա: Համայնքի հեռավորությունը մայրաքաղաքից կազմում է 61 կմ, մարզկենտրոն Արմավիրից՝ 18 կմ, պետական սահմանից ուղիղ գծով՝ 15կմ: Բաղրամյան համայնքը գտնվում է Հայաստանի Հանրապետության Արմավիրի մարզի արևմտյան հատվածում, սահմանակից է Երվանդաշատ և Բագարան համայնքներին: Բաղրամյանը գտնվում է բարեխառն գոտու ցամաքային հատվածում, կլիմային բնորոշ են տաք, չոր ամառներ և համեմատաբար կարճ, բայց ցուրտ ձմեռներ: Համայնքը շրջապատված է լեռներով ու լեռնաշղթաներով: Բաղրամյանի առջև Արարատ լեռան տեսարանն է, իսկ հյուսիսում վեր է խոյանում Արագածը:

Համայնքի հողային ֆոնդը կազմում է 2768.73 հա, որից գյուղնշանակության հողերը՝ 22.07 հա: Համայնքում առկա են 13 հանրակրթական դպրոց, 5 գրադարան, 3 երաժշտական դպրոց, 8 նախադպրոցական հիմնարկ, գերեզմանատներ, աղբավարեր, ներհամայնքային ճանապարհներ:

Համայնքում առկա են բոլոր ենթակառուցվածքները, գազիֆիկացված է: համայնքի տարածքով են անցնում միջպետական և հանարապետական նշանակության ավտոճանապարհներ/40կմ/:

Լեռնագոգ բնակավայր. գտնվում է Արմավիրի մարզում՝ ծովի մակերևույթից 1020-1035մ բարձրության վրա: Համայնքի մարզի Լեռնագոգ համայնքի 2017-2021թթ. հնգամյա զարգացման ծրագրի՝ Արմավիրի մարզի Լեռնագոգ համայնքը հիմնադրվել է 1978թվականին, տեղակայված է Արտենի լեռան լանջին, վարչական տարածքը կազմում է 2298հա: Բնակավայրի հեռավորությունը մարզկենտրոնից կազմում է 25 կիլոմետր,

մայրաքաղաք Երևանից՝ 65 կիլոմետր՝ մայրաքաղաքին և մարզկենտրոնին կապում է ավտոբուսային երթուղիներով:

Կլիման չոր, խիստ ցամաքային է: Օդի տարեկան միջին ջերմաստիճանը տատանվում է 9-11°C-ի սահմաններում: Շոգ օրերը տևում են ավելի քան չորս ամիս՝ ուղեկցվելով չոր եղանակներով: Հուլիս և օգոստոս ամիսներին օդի միջին ջերմաստիճանը 25-30°C է, իսկ առավելագույնը 41.5°C: Տարեկան տեղումները տատանվում են 250-350 մմ-ի սահմաններում: Ձմեռը չափավոր ցուրտ է, հունվարի միջին ջերմաստիճանը -40C-ից -6 °C է, նվազագույնը -28°C: Բնակավայրը խիտ բնակեցված չէ, 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ բնակչությունը կազմում է 2349 մարդ, ազգային փոքրամասնություններ չկան: Բնակչությունը զբաղվում է բանջարաբուստանային կուլտուրաների մշակությամբ, թռչնաբուծությամբ և անասնապահությամբ: Լեռնագոգի գյուղատնտեսական նշանակության հողերը հիմնականում չեն մշակվում ոռոգման ջրի սակավության պատճառով: Բնակավայրի վարչական տարածքում գտնվում են բազալտի և խարամի հանքավայրեր:

Համայնքի տարածքում գործող եկեղեցիներ չկան: Համայնքն ունի պուրակ՝ Լեռնագոգի մշակույթի տան շրջակայքում: Այստեղ մայիսյան հերոսամարտերի զոհերի հիշատակին նվիրված 2005թ-ին կառուցվել է հուշարձան: 2005թ.-ին համայնքի ղեկավարի նախաձեռնությամբ բարեկարգվել է հուշարձանի տարածքը և կանգնեցվել է խաչքար նվիրված եղեռնի զոհերի հիշատակին: Այստեղ պարբերաբար կազմակերպվում է ծառատունկ: Բնակավայրում առկա են բոլոր ենթակառուցվածքները, մասնավոր հիմնարկներ, հացամթերքի կոմբինատը, առևտրի սպասարկման խանութներ, մեկ միջնակարգ դպրոց, մշակույթի տուն, մանկապարտեզ, գրադարան, երաժշտական դպրոց, բուժ. ամբուլատորիա, գերեզմանատուն: Կատարվում է կանոնավոր աղբահանություն:

Բնակավայրը գտնվում է կիսաանապատային գոտում, բացակայում են բնական կանաչապատ տարածքները, հիմնական կանաչապատ տարածքը գտնվում է Լեռնագոգի մշակույթի տան տարածքում:

Բնակավայրի հիմնախնդիրներից են՝ բավական բարձր գործազրկությունը և աղքատության մակարդակը, ներհամայնքային ճանապարհների վիճակը, ոռոգման ջրի սակավությունը և այլն:

Հեռանկարային զարգացման ծրագրում նախատեսվում է բարելավել համայնքի բնակչության սոցիալ-տնտեսական, մշակութային վիճակը և հանգստի պայմանները, գյուղը դարձնել գեղեցիկ, բարեկարգ և բարեկեցիկ բնակավայր, իրականացնել փողոցային լուսավորության անցկացում, փողոցների բարեկարգում, սպորտային հրապարակի կառուցում, ջրամատակարարման համակարգի և ոռոգման ցանցի նորոգում և այլն:

Արևակայանների կառուցումը չի խաթարի համայնքի և բնակավայրի հեռանկարային զարգացման ծրագրին, այլ կնպաստի համայնքում և Լեռնագոգ բնակավայրում էլեկտրամատակարարման համակարգի բարելավմանը, ինչը բխում է համայնքի հնգամյա ծրագրից՝ էլեկտրամատակարարման համակարգի բարելավում, գիշերային լուսավորության ապահովում:

10. Նախատեսվող գործունեության բնութագիրը, հզորությունները, տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումները, օգտագործվող բնական ռեսուրսներ և նյութեր(շինարարության և շահագործման , փական փուլեր).

Նախատեսվող գործունեությունը իրականացվելու է Արմավիրի մարզի Բաղրամյան համայնքի Լեռնագոգ գյուղի վարչական տարածքում, Գործարանային փողոց 26/1 հասցեում՝ 14.82401 հա տարածքի վրա: Համաձայն «ՀԷՑ»ՓԲԸ-ի կողմից տրված տեխնիկական պայմանի՝ նախատեսվում է կառուցել 13200կՎտ հզորության արևակայան, արևային կայանի տարածքում 2 հատ 6600 կՎԱ հզորության 35/0,8 կՎ լարման տրանսֆորմատորային ենթակայաններ և ենթակայանի միացումը գոյություն ունեցող 63ՄՎԱ հզորության 110/35 կՎ տրանսֆորմատորային ենթակայանին: Ենթակայանի 35կՎ լարման կողմում տեղադրելով նոր 35կՎ բջիջ կառուցելով համապատասխան հզորության 35կՎ լարման էլեկտրահաղորդման գիծ: Արևային կայանը նախատեսվում է միացնել նոր կառուցվող 2x6600ԿՎԱ հզորության 35.0,8կՎ լարման ենթակայանին:

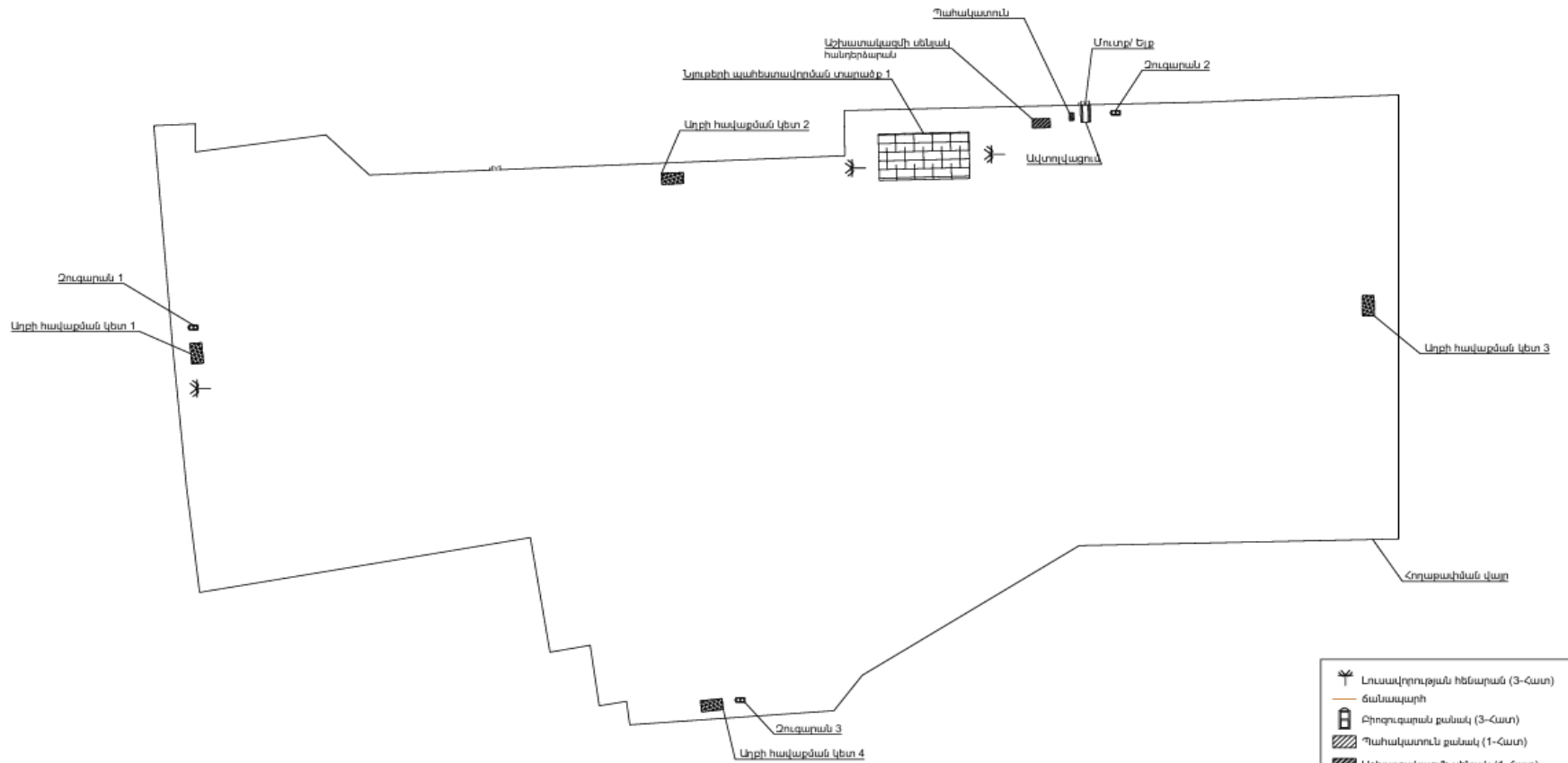
Գործունեությունն իրականացվելու է ՀՀ կառավարության 21 ապրիլի 2023 թվականի «Էլեկտրակայանքերի շահագործման անվտանգության կանոնները հաստատելու մասին» N 583-Ն որոշման պահանջներին համապատասխան:

10.1 Շինարարության փուլ

Լեռնագոգի վարչական տարածքում նախատեսվում են իրականացնել արևակայանի կառուցում, որի համար նախատեսվում է շինհրապարակի կազմակերպում՝ շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցությունները նվազագույնի հասցնելու նպատակով:

Շինհրապարակ. Գործունեության իրականացման համար կազմակերպվելու շինհրապարակ, որն ամբողջ գործունեության տարածքն է:

Շինհրապարակի կազմակերպման հատակագիծ

- Նուսակորության հենարան (3-Հատ) ճանապարհ
- Բիրոգարան քանակ (3-Հատ)
- Պահակատուն քանակ (1-Հատ)
- Աշխատակազմի սենյակ (1-Հատ)
- Արի հավաքման կետ (3-Հատ)
- Ավտոլվացում (1-Հատ)
- Նյութերի պահեստավորման տարածք (1-Հատ)

Արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի աշխատանքային նախագիծ			
Հատակագիծ	Փուլ 01	Ձեռք 02	Ձեռքեր 02
Իրավիճակային հատակագիծ			
ՆԱԳ	Անուն	Ստորագր	Թվական
Նախագիծ	Կ. ՆԵՐՍԻՍՅԱՆ		
	Կ. ՉՕՆԱԲԵՆԱ		

Շինհրապարակում տեղակայվելու է.

- պահակատուն՝ 1 հատ
- նյութերի պահեստավորման տարածք՝ 1 հատ
- բիոզուգարան՝ 3 հատ
- աղբի հավաքման կետ՝ 3 հատ
- լուսավորության հենարաններ՝ 3 հատ
- մեքենաների անիվների լվացման հարթակ՝ 1 հատ, 8,0x3,5 մ չափերի:

Շինհրապարակն ապահովված է լինելու գիշերային լուսավորությամբ:

Շինարարության ժամանակ աշխատողների համար նախատեսվող ճաշարանը, գրասենյակը, տեղադրվելու են ժամանակավոր վագոն տնակներում:

Շինհրապարակի տարածքում կատարվելու է մեքենաների անիվների լվացում, որի համար նախատեսված է 1 հատ անիվների լվացման հարթակ՝ 8,0x3,5 մ չափերի: Անիվների լվացում պահանջող մեքենաները պետք է անցնեն անիվների լվացման սարքի միջով՝ շինհրապարակից դուրս գալուց առաջ: Շինհրապարակում մեքենաների անիվների լվացումից առաջացած հոսքաջրերն ուղղորդվելու են դեպի տարածքում տեղադրվող բիոզուգարաններ: Իսկ շինարարական և անձրևաջրերից առաջացող հոսքաջրերը պլաստմասսե վերգետնյա խողովակներով, բակային սելավային ջրացանցի միջոցով հեռացվելու են դեպի տարածքում տեղադրվող 1 հատ 85մ³ չափերի պարզարան: Պարզարանում տեղի է ունենում մեխանիկական նստեցում: Պարզեցված ջուրը կօգտագործվի շինարարական աշխատանքների ժամանակ շինարարական հրապարակի ջրցանման և անիվների լվացման համար, իսկ փոքր քանակներով նստվածքը կհեռացվի որպես շինաղբ:

Շինհրապարակը ցանկապատվելու է ժամանակավոր անթափանց ցանցաթաղանթով: Շինհրապարակն ապահովված է լինելու գիշերային լուսավորությամբ, էլեկտրականությամբ, պահպանվելու են անվտանգության և հակահրդեհային պայմանները:

Գործունեության ենթակա տարածքում բացակայում են ջրամատակարարման և ջրահեռացման, էներգամատակարարման, գազամատակարարման համակարգերը:

Տեխնիկա-տրանսպորտային միջոցներ. Շինարարության փուլում օգտագործվելու են տեխնիկա-տրանսպորտային միջոցներ, որոնք լինելու են Կապալառու կազմակերպության սեփական միջոցները կամ վարձակալվելու են այլ կազմակերպություններից: Օգտագործվելու են, մասնավորապես.

- հորատող-1 հատ,
- հարթեցնող-1 հատ
- ինքնաթափ-1 հատ,
- ավտոաշտարակ-1 հատ,
- էքսկավատոր- 1 հատ և այլն:

Լուսավորություն և ջեռուցում. Շինարարական աշխատանքները կատարվելու են ցերեկային ժամերին:

Հողային ռեսուրսներ. Նախատեսվող գործունեության իրականացման ընթացքում կատարվելու են հողային աշխատանքներ՝ կայանի կառուցման ժամանակ արևային վահանակները կրող կոնստրուկցիաների հիմքերի համար նախատեսված հորատանցքերի և դեպի ենթակայան տանող ստորգետնյա էլեկտրական գծի անցկացման նպատակով խրամուղիների փորման, օդային գծի և լուսավորության հենասյունների տեղադրման, հողատարածքի ցանկապատման, ենթակայանում տրանսֆորմատորի տեղադրման, յուղընդունիչ հորի կառուցման հողային աշխատանքներ:

Ենթակայանի և մալուխագծերի կառուցման ժամանակ խրամուղիների և հենասյունների փորման արդյունքում հանվելու է մոտ 130մ³ գրունտ, որից մոտ 95մ³ հողային գրունտն օգտագործվելու է հետլիցքի և հարթեցման համար: Մնացած մոտ 35մ³ հողը տեղափոխվում է համայնքի աղբավայր՝ վերջինիս համաձայնությամբ:

Արևային կայանի հետ կապված գործողությունների արդյունքում հանվելու է մոտ 748.66խմ գրունտ, որից մոտ 700.66մ³ հողային զանգվածը կատարվելու է հետ լիցք, մնացած 48մ³ կհեռացվի աղբավայր:

Ընդամենը հանվելու է 878.66 խմ հողային գրունտ, որից 795.66խմ կատարվելու է հետ լիցք, մնացած 83խմ կհեռացվի աղբավայր՝ համայնքապետարանի կողմից հատկացված վայր:

Ջրային ռեսուրսներ. Աշխատողների համար խմելու ջուրը բերվելու է պատրաստի վիճակում՝ շշերով, ըստ պահանջի: Ջրցանի և տեխնիկական նպատակով օգտագործվելու է տեխնիկական ջուր, որը տարածք է բերվելու ջրցան մեքենաներով՝ պայմանագրային հիմունքներով՝ ըստ պահանջի: Տեխնիկական ջրի պայմանագիրը կկնքվի Կապալառու կազմակերպության կողմից՝ տեխնիկական ջրի մատակարարման լիցենզիա ունեցող ընկերության կամ անձի հետ՝ շինարարական աշխատանքների սկսվելու պահից:

Կեղտաջրերի հեռացում. Աշխատողներն օգտվելու են տարածքում տեղադրվող՝ 3 հատ շարժական 1,0*1,5 չափերի բիոզուգարաններից՝ լվացարանով:

Բիոզուգարանների մաքրումը կատարվելու է մասնագիտական կազմակերպությունների կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով:

Թափոններ. Շինարարության փուլում առաջանալու են թափոններ.

- շինարարական աղբի տեսքով՝ նյութերի մնացորդներ (ավազ, շեբեն, բետոնի մնացորդներ, պլաստմասե իրեր և այլն),
- աղտոտված լաթեր,
- կենցաղային աղբ
  - մետաղական մնացորդներ(մետաղյա լարերի մնացորդներ և այլն):

Սոցիալական. Շինարարական աշխատանքներին ներգրավվելու են 20 մարդ՝ 8 ժամյա աշխատանքային գրաֆիկով: Ներգրավվելու են համայնքի բնակիչներ, որոնք տարածք են հասնելու սեփական տրանսպորտային միջոցներով:

Բարեկարգում. Կառուցապատման ավարտից հետո կատարվելու է տարածքի բարեկարգում, թափոնների հեռացում, տարածքի հնարավորինս նախկին տեսքի բերում, օգտագործված ճանապարհների կարգաբերում: Կատարվելու է փոսերի, հենասյունների եզրային մասերի լիցք՝ հողային զանգվածով:

10.1.1. Նախատեսվող գործունեության իրականացման ժամանակացույցը.

Ընդհանուր գործողությունները տևելու են 24 ամիս կամ 2 տարի՝ ըստ ժամանակացույցի:

Նախատեսվող գործունեությունն իրականացվելու է ըստ նախատեսված ժամանակացույցի՝ հերթականությամբ.

- Նախագծային աշխատանքներ:
- Հողային աշխատանքներ:
- Խրամուղիների քանդման, բետոնային աշխատանքներ:
- Կրող կոնստրուկցիաների տեղադրում:
- Մալուխների, ինվենտորների, վահանակների տեղադրում:
- Ճանապարհի կարգաբերում, ցանկապատ:
- Ավազակոպճային ճանապարհի կառուցում :
- Այլ էլեկտրասարքավորումների տեղակայում և այլն:

ժամանակացույց (Սկիզբ)

</>	Աշխատանքի անվանումը	ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՏԵԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱԲԱՅՆԵՐՈՎ																							
		1				2				3				4				5				6			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
1	Համալիր փորձաքննություն և նախագծում																								
2	Սարքավորումների ձեռքբերում																								
3	Հողային աշխատանքներ																								
4	Հորատում և կողո կոնստրուկցիաների հիմքերի բետոնային աշխատանքներ																								
5	Խրամուղիների քանդման աշխատանքներ																								
6	Խրամուղիների նախապատրաստական աշխատանքներ																								
7	Սալուխների անցկացում																								
8	Խրամուղիների ետլիցք																								
9	Կողո կոնստրուկցիաների տեղադրում																								
10	DC խողովակների տեղադրում																								
11	Վահանակների տեղադրում																								
12	DC մալուխների մոնտաժում																								
13	Ավազակրափձային ճանապարհի կառուցում																								
14	Ինվերտորների տեղադրում																								
15	AC վահանակների տեղադրում																								
16	Lan/Wi Fi համակարգի տեղադրում																								
17	Հողանցման համակարգի տեղադրում																								
18	Էլեկտրասարքավորումների մոնտաժում ենթակայանում																								
19	ԱՖԻԿ-ի միացումը 10/0.8կՎ լարման ենթակայանին																								
20	Կայանի կարգաբերում, գործարկում և ավարտական փուլ																								

ժամանակացույց

Հ/Հ	Աշխատանքի անվանումը	ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՏԵԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՐԱՅՆՈՒԿ																							
		7				8				9				10				11				12			
		25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48
1	Համալիր փորձաքննություն և նախագծում																								
2	Սարքավորումների ձեռքբերում																								
3	Հողային աշխատանքներ																								
4	Հորատում և կրող կոնստրուկցիաների հիմքերի բետոնային աշխատանքներ																								
5	Խրամուղիների քանդման աշխատանքներ																								
6	Շտուկոսկան կոնստրուկցիաների ձգում, տարածքի ցանկապատում																								
7	Մալուխների անցկացում																								
8	AC մալուխների տեղադրում																								
9	Կրող կոնստրուկցիաների տեղադրում																								
10	DC խողովակների տեղադրում																								
11	Վահանակների տեղադրում																								
12	DC մալուխների մոնտաժում																								
13	Ավազակալի մասին ճանապարհի կառուցում																								
14	Ինվերտորների տեղադրում																								
15	AC վահանակների տեղադրում																								
16	Lan/Wi Fi համակարգի տեղադրում																								
17	Հողանցման համակարգի տեղադրում																								
18	Էլեկտրասարքավորումների մոնտաժում ենթակայանում																								
19	ԱՆԷԿ-ի միացումը 10/0.8կՎ լարման ենթակայանին																								
20	Կայանի կարգաբերում, գործարկում և ավարտական փուլ																								

ժամանակացույց

Հ/Հ	Աշխատանքի անվանումը	ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՏԵԿՈՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵԱԲԱԹՆԵՐՈՎ																							
		7				8				9				10				11				12			
		25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48
1	Համալիր փորձաքննություն և նախագծում																								
2	Սարքավորումների ձեռքբերում																								
3	Հողային աշխատանքներ																								
4	Հորատում և կրող կոնստրուկցիաների հիմքերի բետոնային աշխատանքներ																								
5	Խրամուղիների քանդման աշխատանքներ																								
6	Հետևողական կոնստրուկցիաների ձգում, տարածքի ցանկապատում																								
7	Մալուխների անցկացում																								
8	AC մալուխների տեղադրում																								
9	Կրող կոնստրուկցիաների տեղադրում																								
10	DC խողովակների տեղադրում																								
11	Վահանակների տեղադրում																								
12	DC մալուխների մոնտաժում																								
13	Ավազակալիմային ճանապարհի կառուցում																								
14	Ինվերտորների տեղադրում																								
15	AC վահանակների տեղադրում																								
16	Lan/Wi Fi համակարգի տեղադրում																								
17	Հողանցման համակարգի տեղադրում																								
18	Էլեկտրասարքավորումների մոնտաժում ենթակայանում																								
19	ԱՖԷԿ-ի միացումը 10/0.8կՎ լարման ենթակայանին																								
20	Կայանի կարգաբերում, գործարկում և ավարտական փուլ																								

ժամանակացույց

Հ/Հ	Աշխատանքի անվանումը	ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՏԵԿՆՈԴՈՒԹՅՈՒՆԸ ՇԱՐԱԹՆԵՐՈՎ																							
		1				2				3				4				5				6			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
1	Համալիր փորձաքննություն և նախագծում																								
2	Սարքավորումների ձեռքբերում																								
3	Հողային աշխատանքներ																								
4	Հորատում և կրող կոնստրուկցիաների հիմքերի բետոնային աշխատանքներ																								
5	Խրամուղիների քանդման աշխատանքներ																								
6	Խրամուղիների նախապատրաստական աշխատանքներ																								
7	Մալուխների անցկացում																								
8	Խրամուղիների ետլիցք																								
9	Կրող կոնստրուկցիաների տեղադրում																								
10	DC խողովակների տեղադրում																								
11	Վահանակների տեղադրում																								
12	DC մալուխների մոնտաժում																								
13	Ավազակոալիճային ճանապարհի կառուցում																								
14	Ինվերտորների տեղադրում																								
15	AC վահանակների տեղադրում																								
16	Lan/Wi Fi համակարգի տեղադրում																								
17	Հողանցման համակարգի տեղադրում																								
18	Էլեկտրասարքավորումների մոնտաժում ենթակայանում																								
19	ԱՖԷԿ-ի միացումը 10/0.8կՎ լարման ենթակայանին																								
20	Կայանի կարգաբերում, գործարկում և ավարտական փուլ																								

10.1.2. Օգտագործվող բնառեսուրսներ և նյութեր.

Ջուր: Նախատեսվող գործունեության շինարարության և շահագործման փուլերում բնառեսուրսներից օգտագործվելու է ջուր՝ աշխատողների խմելու և կենցաղային կարիքները հոգալու նպատակով: Աշխատողների համար խմելու ջուրը բերվելու է պատրաստի վիճակում՝ շշերով, ըստ պահանջի: Ջրցանի և հողային գրունտի խոնավացման համար օգտագործվելու է տեխնիկական ջուր: Ջրցանի համար նախատեսվող տեխնիկական ջուրը բերվելու է ավտոցիստեռնով՝ պայմանագրային հիմունքներով, համապատասխան լիցենզիա ունեցող անձանց կամ ընկերությունների կողմից: Պայմանագիրը կկնքի Կապալառու կազմակերպությունը՝ շինարարական աշխատանքների կատարման ժամանակ:

Ջուրը լցվելու է տարածքում տեղադրվող 2 հատ 2 տ տարողության բաքի մեջ : Ջրի մատակարարման հաճախականությունը կատարվելու է ըստ կարիքի: Տեխնիկական ջուրն ըստ անհրաժեշտության օգտագործվելու է հրդեհամարման, ջրցանի և անիվների լվացման համար:

Շինարարությունը տևելու է 624 օր, շինարարության ընթացքում աշխատելու են առավելագույնը 20 աշխատակից, որից 3-ը ԻՏՌ:

Տեխնիկական ջուրն ըստ անհրաժեշտության օգտագործվելու է տարածքի հրդեհամարման, մեքենաների անիվների լվացման, տարածքի ջրցանման համար:

ա) Շինանձնակազմի կենցաղային և տնտեսական ջրածախսը որոշվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$W_{\text{Է.ձ.}} = (n \times N + n1 \times N1) \times T, \text{ որտեղ}$$

n – ԻՏ աշխատողների, ծառայողների թվաքանակն է՝ 5 մարդ

N– ԻՏԱ ջրածախսի նորմատիվն է՝ 0.016 մ³օր/մարդ

n1– սպասարկող աշխատողների թվաքանակն է՝ 15 մարդ

N1 – սպասարկողների ջրածախսի նորմատիվն է՝ 0.025 մ³օր/մարդ

T – աշխատանքային օրերի թիվն է՝ 624 օր:

$$W_{\text{խ.տ.}} = (5 \times 0.016 + 15 \times 0.025) \times 624 = 361,2 \text{ մ}^3/\text{շին. ժամ. կամ } 0,58 \text{ մ}^3/\text{օր:}$$

Ելնելով տարածքի կլիմայական պայմաններից, ինչպես նաև անվտանգության կանոններից շահագործման փուլում տարածքի ջրցան չի նախատեսվում:

Մեքենաների անիվների լվացման համար Շինարարության փուլում նախատեսվում է մեքենաների լվացում՝ 2-3 հատ, օրը 1 անգամ հաճախականությամբ, տեղադրվելու են 1 հատ լվացման կետ, ջրաքանակի նորման ընդունված է 0,8լ/վրկ:

$$Q_2 = 0.8 \times 1 = 0,8 \text{ լ/վրկ}$$

Ջրցանի համար օգտագործվող ջրի ծախսը որոշվում է հետևյալ կերպ՝

$$U1 = S1 \times K1 \times T, \text{ որտեղ՝}$$

S1 – ջրվող տարածքի մակերեսը 1000 մ², (շինհրապարակ, ճանապարհներ)

K1 – 1 մ² օրական ջրցանի նորմը, 0.0015 մ³,

T – ջրցանի ժամանակահատվածը օրերով՝ 78 (առավելագույնը 78օր) հողային աշխատանքների ժամանակ:

$$U1 = 1000 \times 0.0015 \times 78 = 1170 \text{ մ}^3/\text{շին. ժամ:}$$

Օգտագործվող նյութեր.

Գործունեության իրականացման ընթացքում օգտագործվելու են հետևյալ նյութերը.

- մալուխ

- մետաղ՝ ալյումին, պողպատ
- մեկուսիչ նյութեր
- բետոն
- թերթապողպատ
- ամրան
- խիճ
- մետաղական ցանց
- փայտանյութ:

Հաղորդալարերը լինելու են պղինձ-ալյումինե:

Արևակայանի, և ենթակայանի կառուցման, համար օգտագործվելու է բետոնանյութ, որը բերվելու է պատրաստի վիճակում, մասնագիտացված կազմակերպություններից՝ պայմանագրային հիմունքներով: Բետոնն օգտագործվելու է հիմնականում արևակայանում մետաղական կոնստրուկցիաների հիմքերի բետոնացման աշխատանքների, հենասյուների, ցանկապատի, լուսավորության վահանակների տեղադրման, պահակակետի, ենթակայանի կառուցման ժամանակ: Օգտագործվելու է B12.5 և B25 դասերի բետոն: Շինարարության համար նախատեսված նյութերը մատակարարվելու են համապատասխան մասնագիտացված կազմակերպություններից:

Անհրաժեշտ շինանյութերը գործունեության վայր են բերվելու ըստ տեսակների և անհրաժեշտության, տեղադրվելու են տակդիրների վրա:

Տարածքում վառելիքի պահեստավորում չի նախատեսվում:

Շահագործման փուլում բնառեսուրսների օգտագործում չի նախատեսվում, գործելու է միայն էլեկտրամատակարարման համակարգը:

10.2. Շահագործման փուլ.

Արևային կայան: Նախատեսվում է կառուցել 15.14916 ՄՎտ պիկային հզորությամբ ֆոտովոլտային կայան: Համաձայն ընկերությանը տրված լիցենզիայի կառուցվելու 13200ՄՎտ հզորության արևային կայան: Վահանակները տեղադրվելու է 4,2հա մակերեսի վրա:

Ֆոտովոլտային վահանակները տեղադրվում են կոնստրուկցիայով հորիզոնի նկատմամբ 30° թեքվածությամբ: ֆոտովոլտային կայանի գեներատորային մասը նախատեսվում է կառուցել 25896 հատ բազմաբյուրեղային ֆոտովոլտային վահանակներով: Յուրաքանչյուր մեկ մոդուլի չափսերը կազմում է 2278x1134x35մմ՝ 585Վտ առավելագույն հզորությամբ: Վերջիններս 40 հատ 330կՎտ էլքային հզորությամբ փոխակերպիչների փոփոխական հոսանքի էլուստներից մալուխներով միանում են ենթակայանի 0.8կՎ լարման գլխավոր ընդունիչ վահաններին: 330կՎտ հզորությամբ փոխակերպիչները ունեն 28-ական հաստատուն հոսանքի մուտք, որոնք միացվում են 26 հատ հաջորդաբար միացված ֆոտովոլտային պանելներով:

Մոդուլների և փոխակերպիչների համար նախատեսված են MC4 տիպի կոնեկտորներ: Շղթաների զուգահեռ միացումներն ապահովված է փոխակերպիչներով: Յուրաքանչյուր 25 կամ 24 շղթայի համար նախատեսված է առանձին փոխակերպիչ՝ JKM585N-72HL4-BDV ֆիրմային արտադրության 22.65% ՕԳԳ-ով, IP 68 տիպի: Օգտագործվելու են Huawei

արտադրության, SUN2000-330KTL-H2 330կՎտ էլքային հզորության մոդելի, 6 MPPT ցանցային տեսակի փոխակերպիչներ՝ 28 մուտքերով: Փոխակերպիչի հաստատուն հոսանքի " + " և " - " շղթաների մուտքերը պաշտպանված են 15Ա ապահովիչներով: Յուրաքանչյուր փոխակերպիչից դեպի ՏԵ ցածր լարման վահաններ էլեկտրամատակարարումն իրականացվում է այլումենե հաղորդաչղերով՝ պոլիվիլիքլորիդե մեկուսացմամբ, հարթ ժապավենով մետաղե զրահով: Ֆոտովոլտային վահանակների կոնստրուկցիաները նախատեսված են մինչև 35մ/վ քամու արագության համար (տարածքում քամու առավելագույն արագությունը ըստ շինարարական կլիմայաբանություն նորմերի 24մ/վ է (ՀՀՇՆ 22-01-2024):

Արևակայանի մալուխագիծ. Ֆոտովոլտային պանելների շղթաները միմյանց միացվում են պանելների մուտքին 4մ² (EU)/12AWG(US), L=1200մմ և PV1-F1x4մ² մալուխներով: Մալուխները խրամուղու մեջ տեղադրելուց առաջ փորված խրամուղու մեջ պատրաստվում է 100մմ հաստությամբ ավազե անկողին, այնուհետև տեղադրվում են մալուխները և ծածկվում 150մմ ավազե շերտով, որից հետո խրամուղին լցվում է ավազակոպճային խառնուրդով: Մալուխները խրամուղում տեղադրվում են գետնից 0.7մ խորության վրա: Մալուխները տեղադրվում են օձաձև, ջերմային դեֆորմացիաներից խուսափելու համար:

Ենթակայան. նախագծով նախատեսվում է արևային կայանի 151.2մ² տարածքում /յուրաքանչյուրը՝ 75.6մ²/ թվով 2 հատ 6600 կՎԱ հզորության 35/0,8 կՎ լարման ենթակայանների կառուցում, ենթակայանի միացումը 63ՄՎԱ հզորության 110/35կՎ ենթակայանին: Ենթակայանի 35կՎ լարման կողմում տեղադրել նոր 35 կՎ բջիջ, կառուցելով համապատասխան երկարության 35կՎ լարման էլեկտրահաղորդման գիծ:

Ենթակայանի կառուցման համար նախատեսվում է տեղադրել թվով 2 6600ԿՎԱ հզորության, 35/0,8կՎ լարման տրասֆորմատորային լրակազմ՝ JUPITER-6000K-H1 տիպի: Հաշվառքն իրականացվում է 110/35կՎ ենթակայանի 35կՎ կողմում: 35/0.8կՎ լարման, 6600կՎԱ հզորության JUPITER-6000K-H1 տիպի տրասֆորմատորային լրակազմը բաղկացած է երեք բաժիններից.

- Ցածր լարման բաժին, որում գտնվում են 0,8կՎ վահանները,
- Տրանսֆորմատորի բաժին, որում տեղադրված է 6600կՎԱ հզորության, 35/0,8կՎ լարման յուղային երկփաթույթ տրանսֆորմատոր,
- Բարձր լարման բաժին, որում տեղադրված են 35կՎ անջատիչներ և 35կՎ գերլարման սահմանափակիչներ:

Կոնտեյներում ներկառուցված է 5կՎ հզորությամբ սեփական կարիքների չոր տրանսֆորմատոր: Կոնտեյները տեղադրվում է ե/բ մոնոլիտ հիմքի վրա: Տրանսֆորմատորի բաժնի տակ նախատեսված է յուղընդունիչ՝ բետոնյա հիմքով, համաձայն ПУЭ-7 4.2.69 կետի պահանջների: Կոնտեյներից էլքն իրականացվում է այլումինե հաղորդալարերով АПВПы 3x50/25մմ² տիպի եռաջիղ մալուխով: Մալուխը մոնտաժվում է խրամուղով մինչև 110/35կՎ երթակայան: Ուղեգծի ամբողջ երկայնքով մալուխները մոնտաժվում են ընկերության սեփական տարածքով:

Սեփական կարիքներ. Արևային կայանի սեփական կարիքների ապահովման համար լրակազմի մեջ տեղադրված 5կՎԱ հզորությամբ տրանսֆորմատորը բավարար չէ: Սեփական կարիքներն ամբողջությամբ բավարարելու համար, ենթակայանի տարածքում նախագծով նախատեսված է ТМГ տիպի 0.8/0.4կՎ լարման 25կՎԱ հզորությամբ տրանսֆորմատորի տեղադրում: Այդ նպատակով կոնտեյների կողքը տեղադրվում է սեփական կարիքների

պահարան, որի մեջ տեղադրվում է վերը նշված տրանսֆորմատորը: Պահարանում նաև տեղադրվում է 40Ա մուտքային ավտոմատ անջատիչ և երկու էլքային խմբի համար նախատեսված վահանակ: Տրանսֆորմատորի սնումն իրականացվում է լրակազմի 0,8կՎ հաղորդադրողից՝ АВВГ-0.66 4x16մմ² մալուխով:

N1 և N2 Ենթակայանների հողանցում և շանթապաշտպանություն. Յուրաքանչյուր ենթակայանի հողանցման արտաքին կոնտուրը իրականացվում է 40x4 շերտապողպատով, որը տեղադրվում է հողում 0,7մ խորությամբ և ուղղահայաց էլեկտրոդներով (անկյունակներ) 50x50x5մմ՝ 2մ երկարությամբ: Բոլոր միացումներն իրականացվում են եռակցումով: Բոլոր մետաղական կոնստրուկցիաները միացվելու է հողանցման կոնտուրին: Հողանցման սարքվածքի դիմադրությունը տարվա յուրաքանչյուր պահին չպետք է գերազանցի 4 Օհմ-ը: Կայծակի ուղիղ հարվածներից ենթակայանի պաշտպանությունը իրականացվում է 1 հատ СВ-105 տիպի ե/բ հենասյան վրա տեղադրված շանթարգելով՝ 13մ ընդհանուր բարձրությամբ: **Տարածքի և N1 և N2 Ենթակայանների լուսավորություն.** նախագծով նախատեսված է արտաքին լուսավորություն: Օգտագործվելու է 100լյմ/վտ արդյունավետությամբ լուսարձակ: Լուսավորության ցանցը կառուցվում է 4մ բարձրության մետաղական բարձակներով՝ հենարաններով: Մտող մալուխներն անցկացվում են ստորգետնյա եղանակով: Լուսավորությունը կառավարվում է լուսավորության ղեկավարման արկղից (ԼՂԱ), որն ունի ավտոմատ և ձեռքի կառավարման ռեժիմներ: Շանթապաշտպանության ե/բ հենասյան վրա ամրացվում է 2 հատ 200Վտ հզորությամբ LED լուսարձակներ: Լուսարձակները սնվում են 220Վ լարման ցանցից: Լուսարձակների սնումն իրականացվում է ՕИДВ-6 տիպի լուսավորության վահանակից՝ պղնձե մալուխներով:

Մալուխագիծ. նախատեսվում է 35 կՎ ՄԳ-ի կառուցում՝ երկու ենթակայաններում:

Թիվ՝ N1 ենթակայանից N2 ենթակայան հատվածում նախագծով նախատեսվում է 35կՎ 345մ երկարության մալուխագծի կառուցում, որից 10մ՝ կոնստրուկցիայով, 335մ՝ գրունտային հատվածով՝ խրամուղով: 35կՎ ՄԳ-ի մալուխն ընտրվել է АПВПы-35 3x50/25մմ² կտրվածքի: Նախատեսվող մալուխագիծը նոր կառուցվող 6600 կՎԱ հզորության ենթակայանում ներքին տեղադրման ջերմանստեցվող ծայրային կցորդիչով միանալու է նոր կառուցվող 6600կՎԱ հզորության, 35/0,4կՎ լարման N1 ենթակայանին՝ կոնստրուկցիայով: Ենթակայանից դուրս գալով մոնտաժվելու է գրունտային հատվածով, խրամուղով՝ մինչև նոր կառուցվող N2 6600կՎԱ հզորության, 35/0,4կՎ լարման տրանսֆորմատորային ենթակայան: Այնուհետև մոնտաժվում է մետաղական կոնստրուկցիայով և ներքին տեղադրման ջերմանստեցվող ծայրային կցորդիչով միանում N2 ենթակայանին:

Թիվ՝ N2 ենթակայանից մինչև «ՀԷՑ»ՓԲԸ-ի կողմից տրված տեխնիկական պայմանով կառուցվող 110/35կՎ լարման, 63մՎԱ հզորության տրանսֆորմատորային ենթակայանի հատվածում նախագծվող 35կՎ ՄԳ-ի երկարությունը կազմում է 808մ, որի՝ 5մ կոնստրուկցիայով, 788մ՝ գրունտային հատվածով՝ խրամուղով, իսկ 15մ 110/35 կՎ լարման 63 ՄՎԱ հզորության ենթակայանում՝ անցուղիով: N2 ենթակայանից ներքին տեղադրման ծայրային կցորդիչի միջոցով անցում կատարելով մալուխագծի, 35 կՎ մալուխագիծը մոնտաժվում է կոնստրուկցիայով: Այնուհետև շարունակվում է մոնտաժվել գրունտային հատվածով՝ խրամուղով մինչև 110/35 կՎ լարման 63 մՎԱ հզորության ենթակայան, այնուհետև ենթակայանում անցուղիով միանում է բջիջին: 35կՎ ՄԳ-ի մալուխն ընտրվել է

АПВПы 3x120/35մմ2 կտրվածքի: Մալուխն անցկացվում է հողում, ավազե լցվածքով խրամուղու մեջ և պաշտպանվում է/բ սալերով: Մալուխի տեղադրումը կատարվում է Ø160 պոլիէթիլենային խողովակով: Մալուխի անցկացման խորությունը 1մ է: Մալուխը տեղադրվում է օձաձև, ջերմային դեֆորմացիաներից խուսափելու համար: Մալուխը խրամուղու մեջ տեղադրելուց առաջ փորված խրամուղու մեջ պատրաստվում է 100մմ հաստությամբ ավազե անկողին, այնուհետև տեղադրվում է մալուխը և ծածկվում է 150մմ ավազե շերտով, որից հետո տեղադրվում է է/բ սալ և խրամուղին լցվում է ավազակոպիձով: Մալուխը միացվում է ջերմամեկուսացվող ծայրային կցորդիչներով: Խրամուղիները փորվելու են էքսկավատորով:

Տեսահսկման համակարգ. Նախատեսված է նաև տարածքի տեսահսկում: Տեսահսկման համակարգը ապահովում է պահպանվող տարածքի շուրջօրյա տեսահսկում, ինֆորմացիայի գրանցում և արտացոլում պահակատան էկրանին: Տարածքի տեսահսկման համակարգը բաղկացած է հասցեավոր տեսախցիկներից, ինֆորմացիոն ստորգետնյա մալուխներից, ցանցային կոմուտատորներից: Ինֆորմացիոն և տեսահսկման բոլոր մալուխները անցկացվում են խողովակներով:

Պաշտպանական հողանցում. կատարվելու է Ֆոտովոլտային կայանի հողանցումն: Հողի մակերևույթին 0.6մ խորության վրա հավաքվում է հողանցման սարքվածքը (կոնտուրը)՝ բաղկացած հողանցման հորիզոնական հաղորդիչից (40x4 շերտապողպատ), հողանցման հաղորդաձողից (50x50x5, L=1.5մ անկյունակ), հողանցման հաղորդալարերից: Հողանցման դիմադրությունը տարվա ցանկացած եղանակի չպետք է գերազանցի 40հմ: Պաշտպանական հողանցումն իրականացվում է հողանցման հաղորդալարերով: Այդ նպատակով ֆոտովոլտային պանելների այլումինե իրանը հողանցման հաղորդալարով միացվում է հողանցման համակարգին: Բոլոր մետաղական ոչ հոսանքատար սարքավորումները պետք է հողանցվեն:

Պահակակետ. Պահեստային շինություն.տարածքում կառուցվելու է պահակակետ, որը ներառելու է պահեստային շինություն՝ ներքին հարդարումով: Շինությունը հատակագծում ունի ուղղանկյուն տեսք՝ 6.58 x 4.9մ արտաքին չափերով, հարկի մաքուր բարձրությունը 2.8 մ է: Պահակատան շինությունում նախատեսվում է առանձնացված տարածք, որն օգտագործվելու է որպես պահեստ՝ վնասված վահանակների ժամանակավոր պահման համար: Արտաքին պատերը կրող են, իրականացված երկշերտ կանոնավոր շարվածքի տուֆ քարից: Ծածկն իրականացված է միաձույլ է/բ-ից: Մոնիթորինգի նպատակով տեղադրվելու են հեռուստացույց, մոնիտոր՝ անվտանգության համակարգերի արդյունքներին հետևելու համար:

Կրակմարիչներ. Ենթակայանի տարածքում նախատեսվում է հակահրդեհային, ծխի և ջերմաստիճանի տվիչներ:

Ցանկապատում. Ենթակայանի ամբողջ տարածքը ցանկապատվում է մետաղական ցանկապատով: Կայանի տարածքն ամբողջությամբ ցանկապատվում է՝ 2 մ բարձրության, 2030x2700x25մմ չափերի մետաղական ցանկապատով:

11. Շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցությունները, մարդու առողջություն(շինարարության և շահագործման փուլեր).

Գործունեության իրականացման ենթակա տարածքը ներառում է ՀՀ Արմավիրի մարզի Բաղրամյան համայնքի Լեռնագոգ բնակավայրի վարչական տարածքը: Գործունեությունն իրականացվելու է 14.82401 հա տարածքի վրա: Նախատեսվում է կառուցել 13200կՎտ հզորության արևակայան, որը նոր կառուցվող ենթակայանին միացվելու է 35կՎ լարման էլեկտրահաղորդման գծով:

Արևային կայանի կառուցման շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցությունները և ռիսկերը շինարարության և շահագործման փուլերում հիմնականում կապված են՝

- օդային ավազանի՝ պայմանավորված շինտեխնիկայի, հողային աշխատանքների արդյունքում օդային ավազան ծխագազերի, փոշու արտանետումների,
- ջրային և հողային ռեսուրսների օգտագործման,
- կենսաբազմազանության, լանդշաֆտի փոփոխությունների,
- արտակարգ իրավիճակների առաջացման,
- թափոնների կառավարման,
- շինարարության ընթացքում աշխատանքի անվտանգության և մարդու առողջության հետ:

Արևային ֆոտովոլտային կայանը էլեկտրաէներգիայի ստացման ամենատարածված ձևերից մեկն է: Դրա միջոցով հնարավոր է դառնում արևի էներգիան կերպափոխելու էլեկտրական հաստատուն կամ փոփոխական հոսանքի, և ունենալ մատչելի գներով էլեկտրաէներգիայի սպառում, ինչը կարևոր է բնառեսուրսային վառելիքից զուրկ Հայաստանի հանրապետության համար:

Էլեկտրահաղորդման գծերի կառուցման բոլոր տարրերը պետք է համապատասխանեն ազգային ստանդարտներին, շինարարական նորմերին, տեխնիկական կանոնակարգի (ՏԿ)-ի պահանջներին:

Գործունեության տարածքը կիսանապատային, անբարեկարգ, այժմ համայնքի և բնակիչների կողմից չօգտագործվող, բուսածակույթից զուրկ տեղանք է: Գործունեության իրականացման ընթացքում ենթակառուցվածքների փոփոխություններ չեն առաջանալու, կատարվելու են միայն հողային աշխատանքներ:

ՇՄԱԳ-ի հիմնական նպատակն է վեր հանել հնարավոր բոլոր ազդեցությունները՝ գործունեության իրականացման արդյունքում, մշակել ազգային և միջազգային ստանդարտներին համապատասխան բնապահպանական և սոցիալական մեղմման ուղղված միջոցառումներ և ներկայացնել դրանց արդյունավետ իրականացման մեխանիզմները: Շրջակա միջավայրի գնահատումները կատարելու համար հիմք են հանդիսացել գործունեության իրականացման նախագիծը, վերջինիս վերաբերյալ գոյություն ունեցող գրականությունը, համակարգչային տեղեկատվությունը, քարտեզագրական նյութերը, համայնքի և այլ կառույցների կողմից տրված տեղեկատվությունը, կարծիքները, առաջարկությունները:

Կատարվել է նաև գոյություն ունեցող բնապահպանական և սոցիալական ելակետային

պայմանների ուսումնասիրություն, որի հիման վրա գնահատվել են այն բոլոր ազդեցությունները, որոնք կառաջանան արևային կայանի շինարարության և շահագործման ընթացքում: Նախատեսվող գործունեության տարածքը ընտրվել է այնպես, որպեսզի նվազագույնի հասցվի շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունը: Տարածքի հողի նպատակային նշանակությունը փոխվել է՝ էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների:

Շահագործման փուլում շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցությունները կապված են լինելու արևային կայանի, ենթակայանի անվտանգ շահագործման, հողային ռեսուրսների հնարավոր աղտոտման, ինչպես նաև թափոնների առաջացման հետ:

11.1 Օդային ավազան.

Շինարարության փուլ.

Գործունեության իրականացման հետևանքով օդային ավազան լինելու են արտանետումներ ծխագազերի տեսքով՝ ավտոտրանսպորտի և շինարարական տեխնիկայի շահագործումից, ինչպես նաև հողային աշխատանքների (փորման, բեռնման, բեռնաթափման), ճանապարհների օգտագործման ժամանակ առաջացող փոշու տեսքով:

Շահագործվող տեխնիկայի և շին հրապարակի անկազմակերպ փոշու արտանետումների հաշվարկի արդյունքները.

Աղյուսակ 10

Վնասակար նյութը	Տեսակարար արտանետումները, գ/կգ	Արտանետումները	
		գ/վրկ	տ/շին. ժամանակահատված: /208 ժամ/
CO (ածխածնի մոնօքսիդ)	36.4	0,101	0,0756
CH (ածխաջրածիններ)	0,243	0.000675	0.000505
NO2 (ազոտի օքսիդներ, երկօքսիդի հաշվարկով)	42.3	0.117	0,087
ՊՄ (պինդ մասնիկներ)	4.3	0.0119	0,0089
Ծծմբային անհիդրիդ		0,0083	0,32
Անկազմակերպ փոշու արտանետում		0,12	0.18

Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ կայանի շահագործման ընթացքում աղտոտումը գործնականում զրոյական է, օդային ավազանի աղտոտման մակարդակը կարելի է գնահատել նշված ցուցանիշներից շատ ցածր: Ազդեցությունները կանխատեսվում են միայն շինարարության ընթացքում ավտոմեքենաների աշխատանքից, ինչը կրելու է կարճաժամկետ և ժամանակավոր բնույթ:

Շինարարության փուլում Օդային ավազան արտանետումները նվազեցնելու նպատակով

կառավարման պլանով նախատեսվում են բնապահպանական միջոցառումներ: Արևային կայանի համար նախատեսված տարածքը հեռու է բնակելի տարածքից՝ մոտ 532մ: **Շահագործման փուլում** օդային ավազանի և կլիմայի վրա հնարավոր ազդեցություններ չեն նախատեսվում:

11.2 Հողային ռեսուրսներ.

Շինարարության փուլ: Համաձայն անշարժ գույքի նկատմամբ պետական գրանցման վկայականի՝ արևակայանի, ենթակայանի հողի նպատակային նշանակությունը էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների օբյեկտների: Գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը էներգետիկայի:

Համաձայն կատարված ուսումնասիրությունների՝ տարածքում հողի վերին շերտը խճաքարային գրունտ է՝ 30-35% ավազակավի, կավավազային լցոնումով: Բացակայում է հողաբուսաշերտը: Արևային կայանի կառուցման շինարարության փուլում կատարվելու են հողի գրունտի քանդման աշխատանքներ՝ մեխանիզմներով և ձեռքով:

Արևային կայանի կառուցման ժամանակ կատարվելու են՝ արևային վահանակները կրող կոնստրուկցիաների հիմքերի, տրանսֆորմատորի և յուղընդունիչի տեղադրման, ենթակայանում մալուխային խրամուղիների կառուցման, ցանկապատի հենասյունների տեղադրման, մետաղացանցերի անցկացման համար հողային աշխատանքներ:

Ենթակայանի և մալուխագծերի կառուցման ժամանակ խրամուղիների և հենասյունների փորման արդյունքում հանվելու է մոտ 130մ³ գրունտ, որից մոտ 95մ³ հողային գրունտն օգտագործվելու է հետլիցքի և հարթեցման համար: Մնացած մոտ 35մ³ հողը տեղափոխվում է մոտակա աղբավայր՝ համայնքի համաձայնությամբ:

Արևային կայանի հետ կապված գործողությունների արդյունքում հանվելու է մոտ 748.66խմ գրունտ, որից մոտ 700.66մ³ հողային զանգվածը կատարվելու է հետ լիցք, մնացած 48մ³ կհեռացվի աղբավայր:

Ընդամենը հանվելու է 878.66 խմ հողային գրունտ, որից 795.66խմ կատարվելու է հետ լիցք, մնացած 83խմ կհեռացվի աղբավայր՝ համայնքապետարանի կողմից հատկացված վայր:

Հաշվետվությունում նախատեսվում են գործունեության իրականացման հետևանքով հողային ռեսուրսների վրա բացասական ազդեցությանն ուղղված բնապահպանական միջոցառումներ:

Շահագործման փուլ. հողային ռեսուրսների վրա հնարավոր էական ազդեցություն չի կանխատեսվում: Արևային մոդուլներով զբաղեցված տարածքում ստեղծվելու է նոր էկոհամակարգ, դադարելու է գերարածեցումը, առաջանալու են ստվերային տարածքներ, առաջանալու է հողի խոնավության նոր ռեժիմ, նկատի ունենալով թվարկված փոփոխությունները, հնարավոր են հողի որակի առավել դրական փոփոխություններ:

11.3 Ջրային ռեսուրսներ.

Շինարարության փուլ: Համաձայն «Հայր և որդի Տիտիզյաններ»ՍՊԸ ընկերության կողմից կատարված ուսումնասիրության՝ հայցվող տարածքում գրունտային ջրերն ըստ

ֆոնդային տվյալների՝ գտնվում են 10մ-ից խորը հորզոններում: Տարծքում բացակայում են մակերևութային ջրային հոսքերը: Ամենամոտ ջրային ռեսուրսը Սելավ-Մաստարա գետն է: Գործունեության իրականացումն ուղղակի ազդեցություն չի կարող ունենալ գետի վրա, քանի որ վերջինս գտնվում է 95մ հեռավորության վրա՝ ձորում, գործունեությունն իրականացվելու է ցանկապատված տարածքում:

Շինարարական աշխատանքների ժամանակ աշխատողների համար խմելու ջուրը բերվելու է պատրաստի վիճակում՝ շէրով և բալոններով՝ ըստ կարիքի: Ջրցանի և տեխնիկական նպատակով օգտագործվելու է տեխնիկական որակի ջուր, որը տարածք է բերվելու ջրցան մեքենաներով՝ պայմանագրային հիմունքներով՝ ըստ պահանջի: Տեխնիկական ջրի մատակարարման պայմանագիրը կկնքվի գործունեության իրականացման շինարարության փուլում՝ համապատասխան լիցենզիա ունեցող ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձի հետ, հստակեցնելով ջրի մատակարարման աղբյուրը:

Կեղտաջրերի հեռացում. շինարարության փուլում տեղադրվելու է 1x1,5 չափերի 3 հատ բիոզուգարաններ, որոնց սպասարկումը շինարարության փուլում կատարվելու է մասնագիտացված ծառայությունների կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով:

Նախատեսվող գործունեության և հարակից տարածքներում մակերևութային ջրային հոսքերի բացակայությամբ պայմանավորված՝ արևային կայանի շինարարության փուլում մակերևութային և գրունտային ջրերի բաշխվածության փոփոխություն չի ենթարկվելու, ուստի արևակայանի շինարարության ընթացքում ջրային ռեսուրսների վրա ազդեցությունները բացակայում են:

Շահագործման փուլում ջրային ռեսուրսների վրա հնարավոր ազդեցություն չի նախատեսվում, քանի որ գործունեության տարածքում բացակայում են մակերևութային ջրային ռեսուրսները:

11.4 Կենսաբազմազանություն.

Շինարարության փուլ: Արևակայանի և ենթակայանի կառուցման տարածքը էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների հողեր են՝ հողատեսքը էներգետիկայի: Բնական լանդշաֆտները չոր տափաստաններ են: Տարածքն անտառածածկ չէ, բացակայում է ծառաթփային բուսականությունը:

Գործունեության տարածքում բացակայում են ՀՀ Կարմիր գրքերում գրանցված բուսատեսակները և կենդանատեսակները, ուստի գործունեության իրականացման հետևանքով կենսաբազմազանությանը վտանգ չի սպառնում:

Կենդանական աշխարհի ներկայացուցիչները համեմատաբար պակաս ազդեցության կենթարկվեն՝ պայմանավորված կենդանիների շարժունակությամբ:

Շինարարության ընթացքում՝ տեխնիկական միջոցների աղմուկի մակարդակի ավելացման պատճառով որոշ տեսակներ հնարավոր է հեռանան այդ տարածքներից, սակայն դա կունենա ժամանակավոր բնույթ, հետագայում հնարավոր է վերադառնան իրենց նախկին տարածքները:

Շահագործման փուլ: Արևային էլեկտրակայան կառուցելու արդյունքում տարածքի մի մասը ծածկվում է արևային մոդուլներով և ստվերվում է հողի զգալի մասը: Արևային էլեկտրակայանի մոդուլները ստվերում են զբաղեցված տարածքի մոտ 30 տոկոսը: Մնացածը մասնակիորեն ստվերվում է: Մասնակիորեն լուսավորված տարածքներում հնարավոր է

առաջանա բուսականությունուն: Էկոհամակարգի վրա որոշակի ազդեցություն է թողնելու նաև հողի խոնավության նոր ռեժիմը, որը հետևանք է լինելու մթնոլորտային տեղումներից առաջացող խոնավության անհամաչափ բաշխման: Արևային մոդուլներով ծածկված տարածքի տեղումները ցած հոսելով մոդուլների ցածր եզրից՝ բաշխվելու են տարբեր ձևով և հնարավոր է կենսաբազմազանության առումով որոշակի փոփոխություն առաջացնել:

Հաշվի առնելով տարածքի կիսանապատային գոտին, բուսածածկի բացակայությունը, նոր էկոհամակարգի ձևավորման հնարավորությունը և նպաստավոր պայմանները, կենսաբազմազանության վրա բացասական ազդեցություններ չեն կանխատեսվում:

11.5 Թափոններ.

Շինարարության փուլում առաջանալու են թափոններ՝ աղբի, օգտագործվող նյութերի մնացորդների, յուղոտված լաթերի տեսքով: Համաձայն ՀՀ բնապահպանության նախարարի 2006թ.-ի դեկտեմբերի 25-ի՝ «Ըստ վտանգավորության դասակարգված թափոնների ցանկի» N430-Ն և 2006թ. հոկտեմբերի 26-ի «Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գոյացող արտադրության (այդ թվում՝ ընդերքօգտագործման) և սպառման թափոնների ցանկը հաստատելու մասին» N 342-Ն հրամանների՝ գործունեության արդյունքում առաջացող թափոնները պատկանում են վտանգավորության 3-5-րդ դասերին:

Առաջանալու է.

- մալուխների, հաղորդալարերի մնացորդներ՝ կտորների տեսքով սև մետաղներ պարունակող թափոններ(ծածկագիր՝ 35131200 01 995)՝ 20կգ, օգտագործման համար ոչ պիտանի չաղտոտված ալյումինե հաղորդալար (ծածկագիր՝ 35310105 01 99 5)՝ 6կգ և օգտագործման համար ոչ պիտանի չաղտոտված պղնձե հաղորդալար (ծածկագիր՝ 3531030501013)՝ 8կգ թափոնների տեսքով:
- Յուղոտված լաթեր (4-րդ 58200600 01 01 4)՝ 4կգ/տարի:
- Փորման աշխատանքների ընթացքում առաջացած վտանգավոր նյութերով չաղտոտված հող» (ծածկագիրը՝ 31401100 08 99 5)՝ 83 մ³:
- Կազմակերպությունների կենցաղային տարածքներից առաջացած խոշոր եզրաչափերի աղբ (ծածկագիր՝ 91200500 01 00 5), առաջանալու է շինարարական աղբի տեսքով (ավազի, բետոնի և այլն)՝ 180մ³,
- Կազմակերպությունների կենցաղային տարածքներից առաջացած չտեսակավորված աղբ (բացառությամբ խոշոր եզրաչափերի)՝ (ծածկագիր՝ 91200400 01 00 4)՝ 2400կգ/տարի քանակով:

Առաջանալու են նաև շարքից դուրս եկած մեկուսիչներ, որոնք խառնվելու են կենցաղային չտեսակավորված աղբի հետ և տեղափոխվելու են աղբավայր:

Կենցաղային աղբի հաշվարկները.

Կենցաղային աղբի ծավալը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$M=n*m$$

m – 1 հերթափոխում կենցաղային աղբի ծավալն է մեկ մարդու հաշվով՝ 120կգ/տարի

n – աշխատողների թիվն է/ըստ ամենաճանրաբեռնված հերթափոխի/,
հետևաբար,

$$M=20*120=2400\text{կգ/տարի}$$

Շինարարական աշխատանքները տևելու են 2 տարի, հետևաբար կենցաղային աղբի քանակը կկազմի.

$$M=2*2400=4800\text{կգ/տարի կամ }7.7\text{կգ/օր}$$

Շահագործման փուլում. Արևակայանի և տրանսֆորմատորային ենթակայանի շահագործման ընթացքում՝ հնարավոր վթարների կամ ենթակայանի վերանորոգման ժամանակ կառաջանան վտանգավոր թափոններ: Համաձայն ՀՀ բնապահպանության նախարարի 2006թ.-ի դեկտեմբերի 25-ի N 430-Ն հրամանի հնարավոր առաջացող թափոններն են.

- Հալոգեններ, պոլիքլորացված դիֆենիլներ և տերֆենիլներ չպարունակող բանեցված տրանսֆորմատորային յուղեր (3-րդ դաս՝ 54100207 02 033)՝ 13 տ/տարի քանակով: Թափոնի առաջացման հնարավոր քանակը պայմանավորված է տրանսֆորմատորներում յուղերի քանակությամբ:
- Յուղոտված լաթեր (4-րդ 58200600 01 01 4)՝ 4կգ քանակով:
- Ասֆալտի և ասֆալտբետոնի խառնուրդի մնացորդներ (4-րդ դաս՝ 31401200 01 00 4)՝ 8մ³ քանակով:

• Յուղերով աղտոտված ավազ (կոշտ՝ յուղի պարունակությունը 15%-ից ավել (3-րդ դաս՝ 31402303 04 03 3)՝ 0,5մ³:

• Քիչ քանակությամբ մալուխների, հաղորդալարերի մնացորդների թափոններ՝ կտորների տեսքով սև մետաղներ պարունակող թափոններ (ծածկագիր՝ 35131200 01 99 5), օգտագործման համար ոչ պիտանի չաղտոտված այլումինե հաղորդալար (ծածկագիր՝ 35310105 01 99 5), օգտագործման համար ոչ պիտանի չաղտոտված պղնձե հաղորդալար (ծածկագիր՝ 35310305 01 013) և այլն:

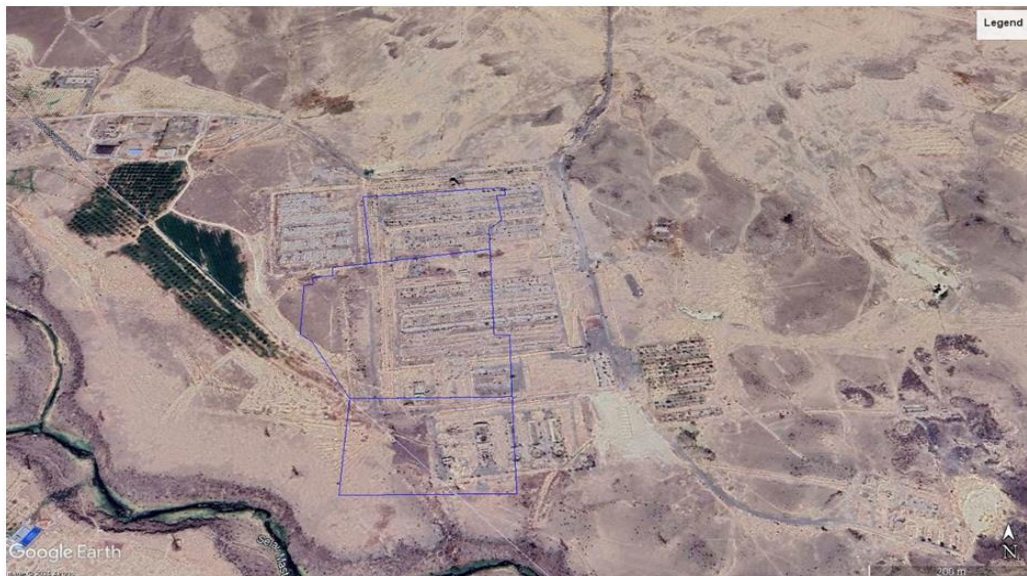
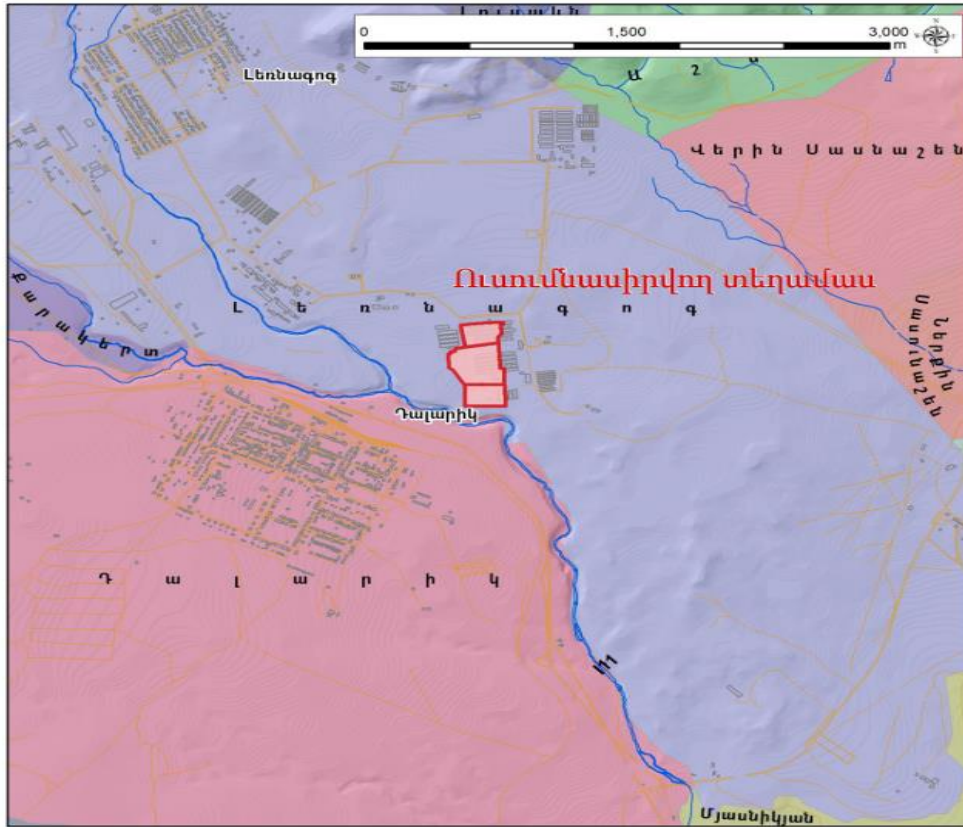
Վթարների կամ վերանորոգման դեպքում այս թափոնների քանակական գնահատում հնարավոր չէ կատարել, քանի որ այն հաշվարկվելու է կատարված փաստացի արդյունքներից:

Հաշվետվությունում նախատեսվում են թափոնների ազդեցության մեղմմանն ուղղված միջոցառումներ, որոնց ճիշտ կառավարման արդյունքում վերջիններիս ազդեցությունները շրջակա միջավայրի վրա կլինեն նվազագույնը:

11.6 Պատմամշակութային և բնության հուշարձաններ.

ՀՀ ԳԱԱ Հնագիտության և ազգագրության Ինստիտուտի աշխատակիցների կողմից կատարվել է գործունեության ենթակա՝ 14 82401հա տարածքում դաշտային հնագիտական հետազոտություն՝ պատմության և մշակույթի հուշարձանների հայտնաբերման նպատակով:

Հետազոտման արդյունքում տրվել է համապատասխան եզրակացություն, համաձայն որի պատմա-մշակութային միավորների վրա հնարավոր բացասական ազդեցության տեսանկյունից ռիսկեր չունի, քանի որ այստեղ պատմա-մշակութային միավորներ չեն փաստագրվել: Համաձայն տրված եզրակացության՝ շինարարության ընթացքում՝ հողային աշխատանքների իրականացման պարագայում ևս հնագիտական հսկողության սահմանման կարիքն առկա չէ:

Հայցվող տարածքին ամենամոտ գտնվող հնավայրը Դալարիկ-1 քարայրն է, որը գտնվում է 1,2 կմ հետավորության վրա որևէ ազդեցություն կրել չի կարող: Հավելված 8:

11.7 Աղմուկ և թրթռում.

Շինարարության փուլ: Ներկայացվող տեղանքում աղմուկի և տատանումների մակարդակը ցածր է, քանի որ բացակայում են աղմուկ առաջացնող արտադրությունները: ՀՀ-ում աղմուկի մակարդակը կանոնակարգվում է ՀՀ Առողջապահության նախարարի 2002թ. մարտի 6-ի՝ «Աղմուկն աշխատատեղերում, բնակելի և հասարակական շենքերում և բնակելի կառուցապատման տարածքներում» N2-III-11.3 Սանիտարական նորմերը հաստատելու մասին N 138 և ՀՀ Քաղաքաշինության նախարարի 2014թ. մարտի 17-ի՝ ՀՀՇՆ 22-04-2014 «Պաշտպատություն աղմուկից» Շինարարական նորմերը հաստատելու և Հայաստանի Հանրապետության քաղաքաշինության նախարարի 2001 թվականի հոկտեմբերի 1-ի N 82 Հրամանում փոփոխություն կատարելու մասին N79-Ն հրամանների պահանջներին համապատասխան:

Ավտոմեքենաների և սարքավորումների աշխատատեղերում աղմուկի մակարդակը 90 դԲ (A) գերազանցելու դեպքում աշխատողները պետք է օգտագործեն անհատական պաշտպանական միջոցներ (գլխարկներ, ականջակալներ և այլն): Բնակավայրերի համար աղմուկի սահմանված թույլատրելի մակարդակը ցերեկային ժամերի համար կազմում է 70 դԲ (A), կամ ֆոնային մակարդակի ոչ ավել քան 3 դԲ (A) ավելացում:

Շինարարության ընթացքում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը կապված է լինելու շինարարական տեխնիկայի, սարքավորումների և տրանսպորտային միջոցների աշխատանքի հետ: Արևային էլեկտրակայանի շինարարության ընթացքում բնակավայրերին կամ առանձին բնակելի տներին, մեքենաների աղմուկի մակարդակը չի կարող հասնել, հաշվի առնելով բնակավայրերից ունեցած հեռավորությունը՝ մոտ 0,5կմ: Բացի այդ գործունեության ընթացքում աղմուկ առաջացնող շինտեխնիկայի օգտագործումը սահմանափակ է կամ քիչ հավանական, քանի որ կատարվելու են միայն հողային, բետոնապատման աշխատանքներ: Ավտոմեքենաների և սարքավորումների աշխատատեղերում աղմուկի մակարդակը 90 դԲ (A) գերազանցելու դեպքում աշխատողները պետք է օգտագործեն անհատական պաշտպանական միջոցներ (գլխարկներ, ականջակալներ և այլն):

Հաշվի առնելով շինարարական աշխատանքների կարճաժամկետ բնույթը, աշխատակիցների վրա աղմուկի ազդեցությունը կրելու է կարճատև և ժամանակավոր բնույթ:

Միաժամանակ համապատասխան բնապահպանական միջոցառումների կիրառման դեպքում շինարարական աղմուկի և թրթռումների մակարդակը գործունեության և շինհրապարակին հարակից տարածքներում շատ ցածր կլինի ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված նորմերից:

Շահագործման փուլում որոշակի աղմուկի ավելացում կնկատվի ենթակայանի մոտ, սակայն այն կլինի ոչ էական, քանի որ արևակայանի տարածքը գտնվում է բնակավայրերից հեռու և աղմուկի մակարդակը չի կարող ազդեցություն ունենալ բնակիչների վրա:

11.8 Էլեկտրական և մագնիսական դաշտ.

Արևակայանը և ենթակայանը նախագծվել են ՀՀ և միջազգային ստանդարտներին համապատասխան: Միաժամանակ նկատի ունենալով բնակավայրերից ունեցած հեռավորությունը, այն չի կարող զգալի Էլեկտրական և մագնիսական դաշտ ստեղծել և որևէ

ազդեցություն ունենալ շրջակա միջավայրի և բավականին մեծ հեռավորության վրա գտնվող բնակավայրերի վրա:

Հաշվետվությունում նախատեսվում են աղմուկի մակարդակի մեղմանն ուղղված միջոցառումներ:

11.9 Արտակարգ իրավիճակներ.

Շինարարության փուլ: Շինարարական աշխատանքների կատարման ընթացքում հնարավոր են արտակարգ իրավիճակների հնարավոր ռիսկերի առաջացում՝ կապված.

- բնական աղետների(երկրաշարժ, սողանք, ջրհեղեղ և այլն) և անբարենպաստ օդերևութաբանական պայմանների փոփոխության (քամու ուժեղացում,փոթորիկ),
- հրդեհների առաջացման, հեղուկ նյութերի արտահոսքի,
- աշխատողների վնասվածքների և շահագործվող տեխնիկայի վթարների հետ:

Համաձայն «Հայր և որդի Տիտիզյաններ» ՍՊԸ-ի կողմից կատարված ուսումնասիրությունների՝ գործունեության ենթակա տարածքում ֆիզիկաերկրաբանական վտանգավոր երևույթներն՝ ինչպիսիք են կարստը, սողանքը, քարաթափությունը, փլուզումը և այլն, որոնք կարող են բացասական ազդեցություն ունենալ, տվյալ տարածքում բացակայում են:

Հաշվի առնելով շինարարական աշխատանքների կարճաժամկետ բնույթը և հեռավորությունը բնակավայրերից, շրջակա միջավայրի վրա ազդեցությունները կլինեն շատ ցածր:

Շահագործման փուլում արտակարգ իրավիճակ կարող է ստեղծվել.

- հնարավոր հրդեհային իրավիճակների,
- կլիմայական և այլ երևույթների (երկրաշարժ, քամի և այլն) դեպքում:

Արտակարգ իրավիճակների և անվտանգության ազդեցությունները նվազեցնելու նպատակով հաշվետվությունում նախատեսվում են բնապահպանական միջոցառումներ:

11.10 Մարդու առողջություն, աշխատանքի անվտանգություն.

Գործունեության իրականացման ընթացքում հնարավոր են մարդու առողջությանը և աշխատանքի անվտանգությանը սպառնացող վտանգներ՝ կապված.

- ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված՝ էներգետիկայի, քաղաքաշինական, առողջապահական, բնապահպանական և այլ նորմերի խախտման,
- ոչ բավարար աշխատանքային պայմանների,
- թափոնների հավաքման, կուտակման, տեղափոխման,
- օգտագործվող հեղուկ նյութերի օգտագործման, պահպանման, տեղափոխման,
- շինտեխնիկայի շահագործման,
- արտակարգ իրավիճակների առաջացման,
- շինարարության ընթացքում մարդու անվտանգությանը, առողջությանը սպառնացող այլ երևույթների հետ:

Շինարարական աշխատանքների ընթացքում մարդու առողջության և անվտանգության վրա անմիջական ազդեցությունը կապված է նաև էլեկտրահարման, սանիտարական իրավիճակի և այլ գործոնների հետ: Պոտենցիալ վտանգ առողջության և անվտանգության համար կարող է առաջանալ խմելու ջրի և սննդամթերքի որակի (աղտոտման) պատճառով:

Շինարարության ամբողջ ընթացքում անհրաժեշտ է ապահովել բժշկական միջոցների բավարար քանակը, ջրի և սննդամթերքի որակի, դրանց տեղափոխման հիգիենիկ պայմաններն ու անվտանգությունը:

Կայանի կառուցման փուլում պահպանվելու են մարդկանց կյանքի և առողջության ապահովման պայմանները:

Շահագործման փուլում Արևակայանի, ենթակայանի և օդային զծի անվտանգության գոտու ապահովումը նախատեսված է ոլորտին առնչվող ՀՀ օրենքների, ՀՀ կառավարության 21 ապրիլի 2023 թվականի «Էլեկտրակայանների շահագործման անվտանգության կանոնները հաստատելու մասին» N 583-Ն որոշման, տեխնիկական կանոնակարգերի, Առողջապահության նախարարության հրամանների պահանջներին համապատասխան:

11.11 Սոցիալական գործոններ.

Շինարարության փուլ: Գործունեությունն իրականացվելու է Արմավիրի մարզի Բաղրամյան համայնքի Լեռնագոգ բնակավայրի վարչական տարածքում:

Արևային կայանի կառուցումը նախատեսում է որոշակի սոցիալական ազդեցություններ, կապված.

- Աշխատանքների իրականացման ընթացքում՝ արոտավայրերի, ճանապարհի հնարավոր խաթարումներ:
- Բնակչությանը պատճառվող անհանգստություն՝ մեքենաների և շինարարական տեխնիկայի տեղաշարժից:
- Դրական սոցիալական ազդեցությունները կապված կլինեն տարածքում նոր ծառայությունների և ենթակառուցվածքների ստեղծման, ինչպես նաև նոր աշխատատեղերի բացման հետ:

Հաշվի առնելով շինարարական աշխատանքների կարճաժամկետ բնույթը և հեռավորությունը բնակավայրերից, ազդեցությունները կլինեն շատ ցածր:

Շահագործման փուլում լինելու են դրական սոցիալական ազդեցություններ, այն կնպաստի.

- Հայաստանի հանրապետությունում ներմուծվող էներգառեսուրսներից կախվածության նվազմանը, կանաչ էներգիայի զարգացմանը:
- Համայքում նոր ծառայությունների և ենթակառուցվածքների ստեղծմանը:
- Աշխատատեղերի բացմանը:
- Մարզի և համայնքի սոցիալ-տնտեսական զարգացմանը:

Շահագործման փուլում մոնիթորինգ իրականացնելու նպատակով ընդգրկվելու են 2-4 աշխատողներ, որոնք աշխատելու են հերթափոխային գրաֆիկով:

Ներգրավվելու են հիմնականում համայնքի բնակիչները, որոնք տարածք են հասնելու սեփական տրանսպորտային միջոցներով:

Նախաձեռնողը նախատեսում է մասնակցություն ունենալ համայնքի զարգացման ծրագրերին, անհրաժեշտության դեպքում համայնքի բյուջե փոխանցել ֆինանսական

միջոցներ, որոնք կնպաստեն համայնքի սոցիալ-տնտեսական վիճակի բարելավմանը:

11.12 Լանդշաֆտ և Բարեկարգում.

Գործունեության իրականացումն առաջացնելու է լանդշաֆտի լրացուցիչ ծանրաբեռնվածություն: Մակայն այն չի ունենալու տեսողական ազդեցություն, քանի որ գործունեության տարածքը գտնվում է բնակավայրերից հեռու՝ անբարեկարգ տարածքում:

Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո կատարվելու է տարածքի բարեկարգում, թափոնների և վտանգավոր նյութերի հեռացում, բոլոր ժամանակավոր կառույցների ապամոնտաժում, ճանապարհների կարգաբերում: Կատարվելու է փոսերի լիցք՝ հողային զանգվածով:

12. Շրջակա միջավայրի, մարդու առողջության վրա վնասակար ազդեցությունների բացառմանը, նվազեցմանն ու փոխհատուցմանն ուղղված բնապահպանական միջոցառումների ծրագիրը (Բնապահպանական կառավարման պլան)

Բնապահպանական կառավարման պլանը սահմանում է գնահատման հաշվետվությունում նշված գործունեության իրականացման հետևանքով շրջակա միջավայրի բաղադրիչների՝ օդային ավազան, հողային, ջրային ռեսուրսների, կենսաբազմազանության, արտակարգ իրավիճակների, աղմուկի մակարդակի, ինչպես նաև թափոնների կառավարման, մարդու առողջության և աշխատանքի անվտանգության հետ կապված հնարավոր ազդեցությունների մեղմանն ուղղված բնապահպանական միջոցառումներ:

Նախագծի և բնապահպանական միջոցառումների ճիշտ կիրառման արդյունքում՝ գործունեության իրականացման հետևանքները շրջակա միջավայրի վրա կլինեն նվազագույնը:

12.1 Օդային ավազան.

Շինարարության փուլ. Օդային ավազան արտանետումների հնարավոր ազդեցությունը կրճատելու և մեղմելու նպատակով.

- արևակայանի, ենթակայանի շինարարական աշխատանքների և ճանապարհների շահագործման ընթացքում կատարվելու է գրունտի խոնավեցում, անհրաժեշտության դեպքում՝ ճանապարհների ջրցան: Ջրցանը կատարվելու է ջրցան մեքենայով՝ չոր և շոգ եղանակներին,
- գործունեության վայր շինանյութերի տեղափոխումը կկատարվի փակ ծածկ ունեցող մեքենաներով, իսկ նյութերը տեղափոխող մեքենաները կփակվեն անջրթափանց թաղանթով,
- տարածքում նյութերը կպահվեն ծածկված վիճակում՝ անջրթափանց թաղանթով կամ ժամանակավոր ծածկի տակ,
- շինարարական տեխնիկան և տրանսպորտային միջոցներն կօգտագործվեն միայն սարքին վիճակում, պարբերաբար կիրականացվեն ստուգումներ:

Շահագործման փուլում օդային ավազանի վրա հնարավոր ազդեցությունն չի կանխատեսվում:

12.2. Հողային ռեսուրսներ.

Շինարարության փուլ: Հողային ռեսուրսների աղտոտումից պահպանելու նպատակով նախատեսվում է .

- արևակայանի և ենթակայանի կառուցման փուլում հանվող հողային զանգվածը կուտակել տարածքում՝ ծածկելով անջրթափանց թաղանթով,

- հողային զանգվածի մի մասն օգտագործվելու է անմիջապես տեղում՝ հետլցման և տարածքի բարեկարգման համար,

- ավելցուկային գրունտը տեղափոխվելու է համայնքի կողմից հատկացված վայր,

- ճանապարհի ջրցանը և գրունտի խոնավեցումը կատարել այնպես, որպեսզի չառաջանան մակերևութային հոսքաջրեր,

- շինարարության ընթացքում կօգտագործվեն գոյություն ունեցող գրունտային ճանապարհները,

- ավտոմեքենաները շինհրապարակից դուրս են գալու միայն մաքուր վիճակում՝ շրջակա տարածքը չաղտոտելու նպատակով,

- շինարարական նյութերը տարածք կբերվեն օգտագործումից առաջ, կտեղադրվեն հատուկ տակդիրների, իսկ շինարարական տեխնիկան կայանվելու է շինհրապարակի առանձնացված տեղերում,

- այն հատվածներում, որոնք նախատեսված են շինարարական տեխնիկայի տեխնիկական սպասարկման և կայանման համար տեղադրվելու է մանրախիճ,

- մեքենաներից և սարքավորումներից վառելիքի և/կամ քսայուղերի արտահոսքի դեպքում, փոված մանրախիճը տեղափոխվելու է համապատասխան աղբավայր, այն փոխարինելով նորով,

- շինարարական տեխնիկայի, լիցքավորումը և սարքավորումների վերանորոգումը կատարել գործունեության տարածքից դուրս՝ հատուկ մասնագիտացված կետերում:

Շահագործման փուլում Հողային ռեսուրսների պահպանման նպատակով նախատեսվում է տարածքների մաքրում և բարեկարգում:

12.3 Ջրային ռեսուրսներ.

Շինարարության փուլ: Գործունեության իրականացման շինարարության փուլում ջրային ռեսուրսների վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունները մեղմելու կամ կանխարգելու, նպատակով նախատեսվում է.

- գործունեության իրականացման ընթացքում աշխատողների համար կմատակարարվի խմելու որակի ջուր՝ բերովի(շէերով),

- աշխատողների կենցաղային կարիքները հոգալու, ինչպես նաև հրդեհաշիջման նպատակով ենթակայանի տարածքում կտեղադրվի 2 հատ՝ 2տ տարողության ջրի բաք,

- շինհրապարակում կտեղադրվի պլաստմասե տարա՝ հոսքաջրերի, անձրևաջրերի հեռացման և հավաքման նպատակով,

- պարզարանում առաջացած նստվածքը կտեղափոխվի աղբավայր՝ պայմանագրային հիմունքներով,

- ճանապարհների ջրցանն իրականացվելու է տարվա չոր եղանակներին՝ ըստ անհրաժեշտության,

- ջրցանի և փոշենստեցման, մեքենաների անիվների լվացման համար կօգտագործվի տեխնիկական որակի ջուր, որը բերվելու է ավտոցիստեռնով՝ պայմանագրային հիմունքներով, կամ օգտագործվելու է պարզարանի ջուրը,

- շինհրապարակում տրանսպորտային միջոցների և սարքավորումների լվացումից առաջացած շինարարական հոսքաջրերը կուղղորդվեն տարածքում տեղադրված բիոզուգարաններ,

- շինարարական տրանսպորտային միջոցների և սարքավորումների սպասարկումը կատարել համայնքում գործող մասնագիտացված կետերում,

- շինարարության համար անհրաժեշտ բետոնախառնուրդը բերվելու է պատրաստի վիճակում մասնագիտացված կազմակերպությունների բետոնախատնիչ մեքենաներով՝ ըստ պահանջի,

- բետոնանյութի լցվածությունն ապահովել այնպես, որպեսի բետոնանյութը տեղափոխման ժամանակ չթափվի ճանապարհներին՝ երթեկությանը չխոչընդոտելու և հողաձածկը և ասֆալտաձածկը չվնասելու համար:

Կեղտաջրեր. Շինարարության ընթացքում առաջացած կենցաղային և շինարարական կան հոսքաջրերի շրջակա միջավայրի աղտոտման կանխարգման նպատակով.

- կտեղադրվի 3 հատ 1x1.5 չափերի բիոզուգարաններ,
- բիոզուգարանների մաքրումը կատարել լիցենզիա ունեցող մասնագիտացված կազմակերպությունների կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով:

Շահագործման փուլում. Ջրային ռեսուրսների պահպանման համար նախատեսվում է.

- աշխատողների համար խմելու ջուրը բերվելու է պատրաստի վիճակում՝ շշերով,
- աշխատողների կենցաղային և սանիտարական կարիքները կհոգան սանիտարական հանգույցից (բիոզուգարան),
- բիոզուգարանի մաքրումը կատարել մասնագիտացված կազմակերպությունների կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով:
- արևային կայանի վահանակների մաքրում կամ լվացում չի նախատեսվում, խիստ անհրաժեշտության դեպքում այն կիրականացվի չոր եղանակով:

12.4 Կենսաբազմազանություն.

Շինարարության փուլ: Տարածում բացակայում է բուսածածկը, ուստի գործունեության իրականացման ընթացքում նախատեսվում է միայն կենդանական աշխարհին հնարավոր ազդեցություններից զերծ պահելու համար միջոցառումներ.

- շինարարական աշխատանքներն իրականացնել բացառապես ցերեկային ժամերին՝ տարածքում հնարավոր գոյություն ունեցող որոշ կենդանիների կենսակերպի վրա ազդեցությունից խուսափելու համար,

- խախտված հողային զանգվածի հնարավորինս արագ վերականգնում՝ տարածքում կենդանական աշխարհի տեղաշարժը չխաթարելու նպատակով,

- շինարարական աշխատանքներն իրականացնել միայն ցերեկային ժամերին՝ որոշ կենդանիների կենսակերպի վրա ազդեցությունից խուսափելու, բնականոն վարքին չխանգարելու համար:

Շահագործման փուլում Կենդանական աշխարհին չվնասելու համար նախատեսվում է.

- հնարավորինս նվազեցնել տարածքի գիշերային լուսավորությունը՝ կենդանիների որոշ տեսակների բնականոն վարքին չխանգարելու նպատակով,
- խախտված հողաշերտի հնարավորինս արագ վերականգնում՝ տարածքում կենդանական աշխարհի տեղաշարժը չխաթարելու նպատակով:

12.5.Թափոններ.

Շինարարության փուլում թափոնների հնարավոր ազդեցությունները շրջակա միջավայրի վրա մեղմելու նպատակով նախատեսվում է.

-խուսափել տարածքում վտանգավոր նյութերի և մետաղական թափոնների կուտակումից,

- նյութերի մնացորդները(մետաղական մասեր, մետաղալարեր և այլն) Կապալառու կազմակերպության կողմից հավաքվելու են հատուկ տարողությունների մեջ և տեղափոխել,

- մետաղական մասերի և նյութերի մնացորդները հանձնվելու են համապատասխան լիցենզավորված կազմակերպություններին, դրանց հետագա վերամշակման և օգտագործման համար,

-շինարարական թափոնները՝ շինաղբ, բետոնի մնացորդներ, եռակցման խարամը կհավաքվեն պարկերի մեջ և կտեղափոխվեն համայնքի կողմից հատկացված վայր, քանի որ տարածաշրջանում չկան կազմակերպված սանիտարական աղբավայրեր, անհրաժեշտ քանակի դեպքում կհանձնվեն շինարարական ընկերություններին,

-ավելցուկային հողային գրունտը տեղափոխվելու է համայնքի կողմից հատկացված վայր,

- շինհրապարակում կենցաղային աղբը հավաքել համապատասխան աղբարկղերում և տեղափոխել աղբավայր՝ համայնքապետարանի համաձայնությամբ,

-շինարարության ժամանակ առաջացած աղտոտված լաթերը, պարկերը հանձնվելու են թափոնների ջերմային վնասազերծում կատարող կազմակերպություններին կամ խառնվելու

են կենցաղային աղբի հետ 1/10 հարաբերակցությամբ և տեղափոխվելու են աղբավայր:

Շահագործման փուլում Ենթակայանի տարածքում հնարավոր վթարների կամ վերանորոգման ժամանակ հողային ռեսուրսների մեջ տրանսֆորմատորային յուղի արտահոսքերը կանխելու նպատակով նախատեսվում է.

- տրանսֆորմատորների տակ կառուցվելու է կառուցվելու է 2 հատ առանձին յուղընդունիչ, յուրաքանչյուրը 6,6 տոննա հզորությամբ,

- հնարավոր վթարների դեպքում յուղընդունիչում հավաքված յուղը, յուղոտված լաթերը և յուղային նյութեր պարունակող այլ մասերը հեռացվելու և հանձնվելու են համապատասխան վերամշակող կազմակերպություններին,

- հալոգեններ, դիֆենիլներ և տերֆենիլներ չպարունակող բանեցված տրանսֆորմատորային յուղերը հավաքվելու է համապատասխան տարրաների մեջ և հանձնվելու է մասնագիտացված վերամշակող կազմակերպություններին՝ պայմանագրային հիմունքներով,

- հնարավոր արտահոսքերի դեպքում կիրառվելու են spill kit կոչված ներծծիչ կտորներ, որոնք հնարավորություն են տալիս արագ ներծծելու յուղային զանգվածը,

- ասֆալտ-բետոնե խառնուրդի մնացորդները հանձնվելու են ասֆալտապատող ընկերություններին,

- յուղերով աղտոտված ավազը կամ մանրախիճը հանձնվելու է մասնագիտացված ընկերություններին՝ պայմանագրային հիմունքներով,

- սև և գունավոր մետաղի ջարդոնը հանձնվելու է մասնագիտացված կազմակերպություններին՝ պայմանագրային հիմունքներով:

Արևակայանի շահագործման ընթացքում առաջանալու են նաև վնասված վահանակներ և այլ խոտանված մասեր, որոնք կուտակվելու են տարածքում՝ փակ պահեստային շենքում, մինչև համապատասխան կազմակերպություններին հանձնելը: Արևային կայանի ներկրված վահանակներն ունեն օգտագործման երաշխիք, համաձայն որի շարքից դուրս եկած կամ վնասված վահանակները հետ են վերադարձվելու արտադրող կազմակերպությանը՝ նորով փոխարինելու նպատակով: Մնացած ժամանակաշրջանում շարքից դուրս եկած վահանակները կկուտակվեն պահեստարանում՝ մինչև դրանց արտահանման կամ վերամշակման հնարավորությունների ստեղծումը:

12.6. Պատմամշակութային և բնության հուշարձաններ.

Շինարարության փուլ: Շինարարական աշխատանքների ընթացքում որևէ հնագիտական շերտի կամ հուշարձանի հայտնաբերման դեպքում շինարարական աշխատանքներն անմիջապես դադարեցնել և տեղեկացնել համապատասխան պետական մարմնին (Պատմական և մշակութային հուշարձանների պահպանության վարչությանը)՝ համաձայն ՀՀ գործող օրենսդրության հետագա գործողությունները կազմակերպելու համար: Ուսումնասիրությունների ընթացքում շինարարական աշխատանքները հնարավոր կլինի շարունակել այլ տեղամասերում, մինչև համապատասխան թույլտվության տրամադրումը:

12.7 Աղմուկ և թրթռում.

Շինարարության փուլում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը նվազեցնելու նպատակով նախատեսվում է.

- շինարարական աշխատանքները և տրանսպորտի տեղաշարժը կազմակերպել ցերեկային ժամերին,

- տրանսպորտային միջոցները և շինարարական տեխնիկան օգտագործել միայն սարքին վիճակում,

- պարբերաբար ստուգել և կարգաբերել տեխնիկական միջոցները, տրանսպորտային միջոցների շարժիչները:

Շահագործման փուլում Արևակայանի, Էնթակայանի և դրանց տարրերի անցկացման ժամանակ հաշվի առնել տարածքի կլիմայական պայմանները՝ քամու ճնշումը, սառցակեղևի շերտի հաստությունը, օդի ջերմաստիճանը, հաղորդալարերի և մետաղաձուլանների պարը, թրթռումը,

- Արևակայանի տարածքը գտնվում է բնակավայրերից հեռու և աղմուկի մակարդակը չի կարող ազդեցություն ունենալ բնակավայրերի վրա:

12.8 Արտակարգ իրավիճակներ.

Շինարարության փուլ: Շինարարական աշխատանքների կատարման ընթացքում արտակարգ իրավիճակների հնարավոր ազդեցությունները մեղմելու և դրանց առաջացումը կանխարգելելու նպատակով նախատեսվում է.

- պահպանել հրդեհանվտանգության նորմերը, նախատեսվող գործունեության վայրն ապահովվել հրդեհաշիջման վահանակով՝ 2 հատ, հակահրդեհային կրակմարիչներով, տեղադրվելու է ջրի բաք,

- աշխատակիցներին նախապատրաստել արտակարգ իրավիճակներում գործելու պայմաններին, տարածքն ապահովել առաջին օգնության ծառայությունների հետ հուսալի կապով,

- հեղուկ նյութերը տեղափոխել շինարարական հարթակ օգտագործումից առաջ և պահել հաստուկ տակդիրների վրա՝ հնարավոր արտահոսքերը բացառելու համար,

- մթնոլորտային տեղումների, քամու ուժեղացման և այլ վտանգավոր երևույթների ժամանակ շինարարական աշխատանքները դադարեցնել:

Շահագործման փուլում արտակարգ իրավիճակները կանխարգելելու նպատակով նախատեսվում է.

- արևակայանն և Էնթակայանն ապահովված է լինելու հրդեհաշիջման միջոցներով, տեսահսկման տեսախցիկներով, ավտոմատ կառավարման համակարգով, հրդեհաշիջման միջոցներով՝ հակահրդեհային կրակմարիչներով, ծխի և ջերմաստիճանի տվիչներով, ազդանշանային համակարգերով, անվտանգության նշաններով,

- արևակայանի տարածքում տեղադրվելու են փոխակերպիչներ(ինվենտորներ), տեսահսկման համակարգ՝ գիշերային տեսանելիության հնարավորությամբ, հրդեհաշիջման վահանակ,

- պարբերաբար ստուգվելու են աղետներին հակազդելու համակարգերի աշխատունակությունը,

- գործունեության տարածքում փակցվելու են արտակարգ իրավիճակների պլանը՝

ներառված անբարենպաստ պայմանների և վթարային իրավիճակներին ուղղված միջոցառումները՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, - անվտանգության համակարգերի արդյունքներին հետևելու նպատակով նախատեսվում է, մշտական մոնիթորինգ, հերթափոխային գրաֆիկով՝ 2-4 աշխատողի միջոցով:

12.9 Մարդու առողջություն, աշխատանքի կազմակերպում և անվտանգություն.

Շինարարության փուլում աշխատողների առողջությունը, աշխատանքի ճիշտ կազմակերպումը և անվտանգությունն ապահովելու համար նախատեսվում է.

- պահպանել ՀՀ օրենսդրությամբ պահանջվող աշխատանքային անվտանգության նորմերը, ՀՀ Առողջապահության նախարարության 2012թ. սեպտեմբերի 19-ի «Կազմակերպություններում աշխատողների սանիտարական կենցաղային սենքերի» N 2.2..8-003-12 սանտարական կանոնները և նորմերը հաստատելու մասին թիվ 15-Ն հրամանի պահանջները,

- շին. հրապարակն ապահովվել 1-ին բուժօգնության համար անհրաժեշտ դեղարկղիկով,

- աշխատողների համար հատկացնել ընդհանուր ծառայությունների տարածք՝ հանգստի և անձնական հիգիենայի կարիքները հոգալու համար(տնակ),

-աշխատողներին ապահովել էլեկտրապաշտպանության միջոցներով, ձեռնարկել անհրաժեշտ միջոցառումներ հնարավոր ռիսկերի ազդեցությունը կանխարգելելու համար, իսկ դրա անհնարինության դեպքում՝ դադարեցնել աշխատանքը,

- շինհրապարակում և հարակից տարածքում տեղադրել հնարավոր վտանգների մասին նախազգուշացնող նշաններ, տեղեկատվական, ինչպես նաև կողմնակի մարդկանց մուտքն արգելող նշաններ,

- շինհրապարակն ապահովել հակահրդեհային միջոցներով, լուսավորության արքերով՝ գիշերային տեսանելիության հնարավորությամբ,

-վերահսկել աշխատող սարքավորումների պիտանելիությունը, բացառել գործնության վայրում խոտանված սարքերի կուտակումները,

-վերահսկել մեքենաների երթերը, հաջորդականությունը, բացառել մեքենաների կուտակումները, մի քանի շինարարական տեխնիկական միջոցների աշխատանքը մեկ տեղամասում,

- նվազագույնի հասցնել ճանապարհների խցանումներ առաջացնող գործողություններն՝ ընդհանուր երթևեկության խոչընդոտումը և հասարակական անվտանգությունն ապահովելու նպատակով,

- մալուխային գծերի տեղադրումը կատարել բացառելով մալուխային գծերի հավաքակցման և շահագործման գործընթացում վտանգավոր մեխանիկական լարումների և վնասվածքների առաջացումը,

- մթնոլորտային տեղումների, քամու ուժեղացման և այլ վտանգավոր երևույթների ժամանակ շինարարական աշխատանքները դադարեցնել:

Շինաշխատանքները կկատարվեն պահպանելով շինարարության ժամանակացույցը և աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Շահագործման փուլում Մարդու առողջության պահպանման նպատակով նախատեսվում է.

- ապահովել առաջին բուժօգնության անհրաժեշտության դեղարկղիկով,
- կիրառվող հաղորդակարների և մալուխների թաղանթները և մեկուսացումը պետք է համապատասխանի անցկացման եղանակին և շրջապատող միջավայրի պայմաններին,
- Էլեկտրամատակարար կազմակերպությունը պետք է ապահովի իր սեփականությունը հանդիսացող էլեկտրական ցանցերին անմիջականորեն միացված՝ սպառողի սեփականությունը հանդիսացող էլեկտրական գծերի պաշտպանությունն էլեկտրական վնասվածքներից՝ համաձայն միացման պայմանագրի,
- Արևակայանի կառուցման և շահագործման աշխատանքները պետք է կատարել ՀՀ կառավարության 21 ապրիլի 2023 թվականի «Էլեկտրակայանների շահագործման անվտանգության կանոնները հաստատելու մասին» N 583-Ն որոշման պահանջներին համապատասխան:

12.10 Սոցիալական գործունեք.

Շինարարության փուլում բացվելու է նոր աշխատատեղեր՝ 20 մարդ, որոնք աշխատելու են 8 ժամյա աշխատանքային գրաֆիկով:

Արևակայանին ամենամոտ գտնվող Դարավիկ բնակավայրի մոտակա տնից գտնվում է 532մ, հեռավորության վրա: Գործունեության իրականացումը բնակիչներից հողային տարածքների ձեռք բերման, հողերի օտարման խնդիրներ չի առաջացնելու: Նոր ճանապարհների կառուցում չի նախատեսվում, գործունեության վայր մոտենալու համար օգտագործվելու են գոյություն ունեցող գրունտային և ասֆալտապատ ճանապարհները: Գործունեության իրականացումը չի խոչընդոտելու ենթակառուցվածքներին՝ երկաթգծին, գազատարին, այլ համակարգերին, քանի որ գտնվում է համապատասխան նորմատիվային հեռավորության վրա և չի խաչվելու վերջիններիս հետ:

Շահագործման փուլում ընդգրկվելու են 2-4 աշխատողներ՝ մոնիթորինգ իրականացնելու նպատակով, հերթափոխային գրաֆիկով: Գործունեությունը նպաստելու է համայնքի և բնակավայրի սոցիալ-տնտեսական վիճակի բարելավմանը:

12.11 Լանդշաֆտ, բարեկարգում.

Շինարարության փուլ: Լանդշաֆտի վրա էական վնասակար ազդեցությունները մեղմելու նպատակով նախատեսվում է.

- բացառել նախատեսված նախագծից դուրս կառուցապատման այլ աշխատանքները, լանդշաֆտային այլ փոփոխությունները,
- հնարավորինս պահպանել ռելիեֆի բնական ձևերը, նվազագույնի հասցնել ռելիեֆի խախտմանը, տարածքների վնասմանն, աղտոտմանն ուղղված գործողությունները,
- գործունեության տարածքը մաքրել թափոններից, վերականգնել լանդշաֆտը:

Բարեկարգում. շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո կատարվելու է տարածքի բարեկարգում.

- շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո տարածքը մաքրել ավելորդ

- թափոններից և բերել հնարավորինս նախկին տեսքի,
- շինարարական սարքավորումներն ապամոնտաժվելու և հեռացվում են տարածքից,
- կատարվելու են գործունեության ենթակա տարածքի հարթեցման, բարեկարգման աշխատանքներ,
- Արևակայանի տարածքն ամբողջությամբ ցանկապատվելու է 2 մ բարձրության մետաղական ցանկապատով՝ 2 դարպասներով:

Ենթակայանի տարածքի որոշ հատվածներ բետոնապատվելու են կամ լցվելու են մանրախճով:

Ելնելով գործունեության բնույթից՝ հրդեհավտանգությունն ապահովելու նպատակով, տարածքի ազատ հատվածներում կանաչապատման աշխատանքներ չեն կատարվելու:

13. Նախատեսվող գործունեության ազդեցության մշտադիտարկման ծրագիրը (Մոնիթորինգ).

Մոնիթորինգը՝ ԲԿՊ-ում նախանշված մեղմացնող միջոցառումների կատարման, դրանց արդյունավետությունը ստուգելու և վերահսկելու նպատակով իրականացվող գործընթաց է, գործընթացում մթնոլորտային օդում, ջրային ռեսուրսներում վնասակար նյութերի պարունակությունը վերահսկելու, ինչպես նաև թափոնների կառավարումը ճիշտ կազմակերպելու համար նախատեսված է իրականացնել մոնիթորինգ (մշտադիտարկումներ)՝ շրջակա միջավայրի վրա բացասական ազդեցության կանխարգելմանը կամ մեղմանն ուղղված:

Այդ նպատակով նախատեսվում է.

- շրջակա միջավայրի բաղադրիչների վրա հնարավոր ազդեցությունների մեղմանն ուղղված միջոցառումների կիրառման հսկողություն:
- Համապատասխան մասնագետների կողմից ստուգայցերի կատարում՝ շինարարական և անձնական պաշտպանության նորմերի խստիվ պահպանման նպատակով:
- Բնապահպանական, առողջության և աշխատանքային անվտանգության տեխնիկական վերահսկողություն՝ ամենօրյա ռեժիմով:
- Գործունեության տարածքում շինարարական աշխատանքների կատարման ժամանակ պարբերաբար կատարել մոնիթորինգ, առաջնորդվելով ՀՀ կառավարության 31.07.2014թ. «ՀՀ բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության և բնական պայմաններում վերարտադրության նպատակով դրանց օգտագործման կարգը սահմանելու մասին» N781-Ն որոշման պահանջներից՝ ՀՀ Կարմիր գրքում գրանցված բուսատեսակների պոպուլիացիաների հայտնաբերման և դրանց պահպանության նպատակով:
- Տրանսպորտային միջոցների երթևեկության վերահսկում՝ դաշտային տարածքներում վերջիններիս տեղաշարժը վերահսկելու նպատակով:
- Շին տեխնիկայի և մեքենաների համապատասխան տեխնիկական վիճակի պարբերաբար ստուգումների իրականացում՝ անսարք վիճակում գտնվող և

արտահոսքեր ունեցող մեքենաների օգտագործումը բացառելու նպատակով:

- Անվտանգության համակարգերի արդյունքներին հետևելու նպատակով մշտական մոնիթորինգի իրականացում:
- Շինարարության իրականացման ժամանակացույցի պահպանման վերահսկողություն:
- Բարեկարգման աշխատանքների կատարման ապահովում, վերահսկում:

Շրջակա միջավայրի բաղադրիչների վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունների մեղմանն ուղղված բնապահպանական միջոցառումների և մոնիթորինգի ճիշտ կիրառման արդյունքում գործունեության իրականացման հետևանքները շրջակա միջավայրի վրա կլինեն նվազագույն:

2	<p>Հողային ռեսուրսներ</p>	<p>Հողային ռեսուրսների պահպանման նպատակով նախատեսվում է.</p> <ul style="list-style-type: none"> - արևակայանի և ենթակայանի կառուցման փուլում հանվող հողային զանգվածը կուտակել տարածքում՝ ծածկելով անջրթափանց թաղանթով, - հողային զանգվածն օգտագործվելու է անմիջապես տեղում՝ հետլցման և տարածքի բարեկարգման համար, - ավելցուկային գրունտը տեղափոխվելու է համայնքի կողմից հատկացված վայր, - ճանապարհի ջրցանը և գրունտի խոնավեցումը կատարել այնպես, որպեսզի չառաջանան մակերևութային հոսքաջրեր, - շինարարության ընթացքում կօգտագործվեն գոյություն ունեցող գրունտային ճանապարհները, - շինարարական նյութերը տեղադրել հատուկ տակդիրների, իսկ շինարարական տեխնիկան կայանվելու է շինհրապարակի առանձնացված տեղում, - այն հատվածներում, որոնք նախատեսված են շինարարական տեխնիկայի տեխնիկական սպասարկման և կայանման համար տեղադրվելու է մանրախիճ, - մեքենաներից և սարքավորումներից վառելիքի և/կամ քսայուղերի արտահոսքի դեպքում, փոված մանրախիճը տեղափոխվելու է համապատասխան աղբավայր, այն փոխարինելով նորով, - շինարարական տեխնիկայի, լիցքավորումը և սարքավորումների վերանորոգումը կատարել 	<p>Կապալառու</p>	<p>«Սուլար Ինվեստ» ՍՊԸ</p>
---	----------------------------------	--	-------------------------	-----------------------------------

		<p>գործունեության տարածքից դուրս՝ հատուկ մասնագիտացված կետերում:</p> <p>Շահագործման փուլում հողային ռեսուրսների պահպանման նպատակով նախատեսվում է.</p> <p>-տարածքների մաքրում և վերականգնում:</p>		
3	Ջրային ռեսուրսներ	<p>Ջրային ռեսուրսների պահպանման նպատակով նախատեսվում է.</p> <p>- գործունեության իրականացման ընթացքում աշխատողների համար կմատակարարվի խմելու որակի ջուր՝ բերովի(շշերով),</p> <p>- աշխատողների կենցաղային կարիքները հոգալու, ինչպես նաև հրդեհաշիջման նպատակով կդեղադրվեն 2 հատ՝ 2 տոննա տարողության ջրի բաքեր,</p> <p>- շինհրապարակում կտեղադրվի տարողության պլաստմասե տարա՝ հոսքաջրերի, անձրևաջրերի հեռացման և հավաքման նպատակով,</p> <p>- ջրցանի և փոշենստեցման, մեքենաների անիվների լվացման համար օգտագործել տեխնիկական որակի ջուր, որը բերվելու է ավտոցիստեռնով՝ պայմանագրային հիմունքներով, կամ օգտագործվելու է պարզաբանի ջուրը,</p> <p>- ճանապարհների ջրցանն իրականացվելու է տարվա չոր եղանակներին՝ ըստ անհրաժեշտության,</p>	Կապալառու	«Սոլար Ինվեստ» ՍՊԸ

		<p>- պարզարանում առաջացած նստվածքը կտեղափոխվի աղբավայր՝ պայմանագրային հիմունքներով,</p> <p>- շինհրապարակում տրանսպորտային միջոցների և սարքավորումների լվացումից առաջացած արտադրական հոսքաջրերը կուղղորդվեն տարածքում տեղադրված բիոզուգարաններ,</p> <p>- շինարարական տրանսպորտային միջոցների և սարքավորումների սպասարկումը կատարել համայնքում գործող մասնագիտացված կետերում,</p> <p>- շինարարության համար անհրաժեշտ բետոնախառնուրդը բերվելու է պատրաստի վիճակում մասնագիտացված կազմակերպությունների մեքենաներով՝ ըստ պահանջի:</p> <p>Կեղտաջրեր.</p> <p>- Շինարարության ընթացքում առաջացած կենցաղային և շինարարական հոսքաջրերի հեռացման համար տեղադրել բիոզուգարաններ,</p> <p>-բիոզուգարանների մաքրումը կատարել մասնագիտացված կազմակերպությունների կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով:</p> <p>Շահագործման փուլ. Ջրային ռեսուրսների պահպանման համար նախատեսվում է.</p> <p>-աշխատողների համար խմելու ջուրը կբերվի պատրաստի վիճակում՝ շշերով,</p>		
--	--	--	--	--

		<p>-աշխատողների կենցաղային և սանիտարական կարիքները կհոգան սանիտարական հանգույցից (բիոզուգարան),</p> <p>-բիոզուգարանի մաքրումը կատարվելու է մասնագիտացված կազմակերպությունների կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով,</p> <p>-արևային կայանի պանելների լվացում կամ մաքրում չի նախատեսվում:</p> <p>Անհրաժեշտության դեպքում կիրականացվի չոր եղանակով:</p>		
4.	Կենսաբազմազանություն	<p>Արևային կայանի կառուցման տարածքում բացակայում է բուսականությունը:</p> <p>-շինարարական աշխատանքներն իրականացնել բացառապես ցերեկային ժամերին՝ տարածքում հնարավոր գոյություն ունեցող որոշ կենդանիների կենսակերպի վրա ազդեցությունից խուսափելու համար:</p> <p>- խախտված հողային զանգվածի հնարավորինս արագ վերականգնում՝ տարածքում կենդանական աշխարհի տեղաշարժը չխաթարելու նպատակով,</p> <p>- շինարարական աշխատանքներն իրականացնել միայն ցերեկային ժամերին՝ որոշ կենդանիների կենսակերպի վրա ազդեցությունից խուսափելու, բնականոն վարքին չխանգարելու համար:</p> <p>Շահագործման փուլ. Կենդանական աշխարհին չվնասելու համար նախատեսվում է.</p>	Կապալառու	«Սոլար Ինվեստ» ՍՊԸ

		- հնարավորինս նվազեցնել տարածքի գիշերային լուսավորությունը՝ կենդանիների որոշ տեսակների բնականոն վարքին չխանգարելուն պատակով:		
5.	Թափոններ	<p>Շինարարության փուլում առաջանալու են թափոններ, որի համար նախատեսվում է.</p> <ul style="list-style-type: none"> - խուսափել տարածքում վտանգավոր նյութերի և մետաղական թափոնների կուտակումից, - նյութերի մնացորդները(մետաղական մասեր, մետաղալարեր, և այլն) հավաքվելու են հատուկ տարողությունների մեջ և աշխատանքների ավարտից հետո կտեղափոխվեն Կապալառու կազմակերպության կողմից, կհանձնվեն համապատասխան լիցենզավորված կազմակերպություններին՝ դրանց հետագա վերամշակման և օգտագործման համար, - շինարարական թափոնները՝ շինադր, բետոնյա մնացորդներ, կքավաքվեն պարկերի մեջ և կտեղափոխվեն համայնքի կողմից հատկացված վայր, քանի որ տարածաշրջանում չկան կազմակերպված սանիտարական աղբավայրեր, - կենցաղային աղբը հավաքվելու է պոլիէթիլենային պարկերի մեջ և տեղափոխվելու է աղբավայր՝ համայնքապետարանի համաձայնությամբ, - շինարարության ժամանակ առաջացած աղտոտված լաթերը, պարկերը հանձնվելու են թափոնների ջերմային վնասագերծում կատարող 	Կապալառու	«Սոլար Ինվեստ» ՍՊԸ

	<p>կազմակերպություններին կամ խառնվելու են կենցաղային աղբի հետ 1/10 հարաբերակցությամբ և տեղափոխվելու են աղբավայր:</p> <p>Շահագործման փուլ.</p> <p>Ենթակայանի տարածքում հնարավոր վթարների կամ վերանորոգման ժամանակ հողային ռեսուրսների մեջ տրանսֆորմատորային յուղի արտահոսքերը կանխելու նպատակով նախատեսվում է.</p> <ul style="list-style-type: none"> - կառուցվելու է յուղընդունիչ-յուղահավաք ընդհանուր առավելագույն 2 հատ 6.6 տոննա տարողությամբ: - հնարավոր վթարների դեպքում յուղընդունիչում հավաքված յուղը, յուղոտված լաթերը և յուղային նյութեր պարունակող այլ մասերը հեռացվելու և հանձնվելու են համապատասխան վերամշակող կազմակերպություններին, - հալոգեններ, դիֆենիլներ և տերֆենիլներ չպարունակող բանեցված տրանսֆորմատորային յուղերը հավաքվելու է համապատասխան տարրաների մեջ և հանձնվելու է մասնագիտացված վերամշակող կազմակերպություններին՝ պայմանագրային հիմունքներով, - հնարավոր արտահոսքերի դեպքում կիրառվելու են spill kit կոչված ներծծիչ կտորներ, որոնք հնարավորություն են տալիս արագ ներծծելու յուղային զանգվածը, - ասֆալտ-բետոնե խառնուրդի մնացորդները 		
--	--	--	--

		<p>հանձնվելու է ասֆալտապատող ընկերություններին,</p> <ul style="list-style-type: none"> - յուղերով աղտոտված ավազը հանձնվելու է մասնագիտացված ընկերություններին՝ պայմանագրային հիմունքներով, - սև մետաղի ջարդոնը հանձնվելու է մասնագիտացված կազմակերպություններին՝ պայմանագրային հիմունքներով: <p>Արևակայանի շահագործման ընթացքում առաջանալու են նաև վնասված վահանակներ, որոնք կուտակվելու են տարածքում՝ փակ շենքում՝ վազոն տնակում՝ մինչև համապատասխան կազմակերպություններին հանձնելը:</p>		
6.	Արտակարգ իրավիճակներ	<p>Արտակարգ իրավիճակները կանխարգելելու նպատակով նախատեսվում է.</p> <ul style="list-style-type: none"> - պահպանել հակահրդեհային նորմերը, նախատեսվող գործունեության վայրն ապահովվել հրդեհաշիջման վահանակով, հակահրդեհային, կրակմարիչներով, - աշխատակիցներին նախապատրաստել արտակարգ իրավիճակներում գործելուն, - տարածքն ապահովել առաջին օգնության ծառայությունների հետ հուսալի կապով, - հեղուկ նյութերը կտեղափոխվեն շինարարական հարթակ օգտագործումից առաջ և կպահվեն հատուկ տակդիրների վրա՝ հնարավոր արտահոսքերը բացառելու համար, - մթնոլորտային տեղումների, քամու ուժեղացման և այլ վտանգավոր երևույթների ժամանակ շինարարական աշխատանքները դադարեցնել: <p>Շահագործման փուլ.</p>	Կապալառու	«Սոլար Ինվեստ» ՍՊԸ

		<p>-Արևակայանը և ենթակայանն ապահովված են լինելու հրդեհաշիջման միջոցներով, տեսահսկման տեսախցիկներով, ավտոմատ կառավարման համակարգով, հրդեհաշիջման միջոցներով՝ հակահրդեհային կրակմարիչներով, ծխի և ջերմաստիճանի սվիչներով, ազդանշանային համակարգերով, անվտանգության նշաններով, արտաքին լուսավորության և տեսախսկման սարքերով,</p> <p>- պարբերաբար ստուգվելու են աղետներին հակազդելու համակարգերի աշխատունակությունը,</p> <p>- տեխնաձին վթարների, աղետների առաջացման դեպքում կիրառվելու են միջոցառումներ՝ ուղղված մարդու առողջության և անվտանգության պահպանմանը, վտանգավոր տարածքից մարդկանց տարահանմանը:</p>		
7.	<p>Աղմուկ և թրթռում</p>	<p>Շինարարության փուլում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը նվազեցնելու նպատակով նախատեսվում է.</p> <p>- շինարարական աշխատանքները և տրանսպորտի տեղաշարժը կազմակերպել ցերեկային ժամերին,</p> <p>- տրանսպորտային միջոցները և շինարարական տեխնիկան օգտագործել միայն սարքին վիճակում,</p> <p>- պարբերաբար ստուգել և կարգաբերել տեխնիկական միջոցները, տրանսպորտային միջոցների շարժիչները:</p> <p>Շահագործման փուլ.</p> <p>- արևակայանի, ենթակայանի և դրանց տարրերի իրականացման ժամանակ հաշվի առնել</p>	<p>Կապալառու</p>	<p>«Սոլար Ինվեստ» ՍՊԸ</p>

		տարածքի կլիմայական պայմանները՝ քամու ճնշումը, սառցակեղևի շերտի հաստությունը, օդի ջերմաստիճանը, հաղորդալարերի և մետաղաձուլանների պարը, թրթռումը, - Արևակայանի տարածքը գտնվում է բնակավայրերից հեռու և աղմուկի մակարդակը չի կարող ազդեցություն ունենալ բնակավայրերի վրա:		
8.	Պատմամշակութային հուշարձաններ	Շինարարական աշխատանքների ընթացքում որևէ հնագիտական շերտի հայտնաբերման դեպքում շինարարական աշխատանքներն անմիջապես դադարեցվելու են և տեղեկացվելու են համապատասխան պետական մարմնին (Պատմական և մշակութային հուշարձանների պահպանության վարչությանը)՝ համաձայն ՀՀ գործող օրենսդրության հետագա գործողությունները կազմակերպելու համար: Շինարարական աշխատանքները հնարավոր կլինի շարունակել միայն համապատասխան թույլտվության տրամադրման դեպքում:	Կապալառու	«Սոլար Ինվեստ» ՍՊԸ
9.	Աշխատանքի կազմակերպում և անվտանգություն, մարդու առողջություն	Գործունեության իրականացման շինարարության ընթացքում հնարավոր են աշխատողների հետ կապված վնասվածքներ, որի համար նախատեսվում է. - պահպանել ՀՀ օրենսդրությամբ պահանջվող աշխատանքային անվտանգության նորմերը, ՀՀ Առողջապահության նախարարության 2012թ. սեպտեմբերի 19-ի «Կազմակերպություններում աշխատողների սանիտարական կենցաղային սենքերի» N 2.2..8-003-12 սանտարական	Կապալառու	«Սոլար Ինվեստ» ՍՊԸ

		<p>կանոնները և նորմերը հաստատելու մասին թիվ 15-Ն հրամանի պահանջները,</p> <ul style="list-style-type: none"> - շին.հրապարակն ապահովվել 1-ին բուժօգնության համար անհրաժեշտ դեղարկղիկով, - աշխատողների համար հատկացնել ընդհանուր ծառայությունների տարածք՝ հանգստի և անձնական հիգիենայի կարիքները հոգալու համար(տնակ), -աշխատողներին ապահովել էլեկտրապաշտպանության միջոցներով, ձեռնարկել անհրաժեշտ միջոցառումներ հնարավոր ռիսկերի ազդեցությունը կանխարգելելու համար, իսկ դրան հնարի նության դեպքում՝ դադարեցնել աշխատանքը, - շինհրապարակում և հարակից տարածքում տեղադրել հնարավոր վտանգների մասին նախազգուշացնող նշաններ, տեղեկատվական, ինչպես նաև կողմնակի մարդկանց մուտքն արգելող նշաններ, - շինհրապարակն ապահովել հակահրդեհային միջոցներով, լուսավորության արքերով՝ գիշերային տեսանելիության հնարավորությամբ, -վերահսկել աշխատող սարքավորումների պիտանելիությունը, բացառել գործնության վայրում խոտանված սարքերի կուտակումները, -վերահսկել մեքենաների երթերը, հաջորդականությունը, բացառել մեքենաների 		
--	--	---	--	--

	<p>կուտակումները, մի քանի շինարարական տեխնիկական միջոցների աշխատանքը մեկ տեղամասում,</p> <ul style="list-style-type: none"> - նվազագույնի հասցնել ճանապարհների խցանումներ առաջացնող գործողություններն՝ ընդհանուր երթևեկության խոչընդոտումը և հասարակական անվտանգությունն ապահովելու նպատակով, - մալուխային գծերի տեղադրումը կատարել քացառելով մալուխային գծերի հավաքակցման և շահագործման գործընթացում վտանգավոր մեխանիկական լարումների և վնասվածքների առաջացումը, - մթնոլորտային տեղումների, քամու ուժեղացման և այլ վտանգավոր երևույթների ժամանակ շինարարական աշխատանքները դադարեցնել: <p>Շինաշխատանքները կկատարվեն պահպանելով շինարարության ժամանակացույցը և աշխատանքի անվտանգության կանոնները:</p> <p>Շահագործման փուլում Մարդու առողջության պահպանման նպատակով նախատեսվում է.</p> <ul style="list-style-type: none"> -ապահովել առաջին բուժօգնության անհրաժեշտության դեղարկղիկով, - կիրառվող հաղորդալարերի և մալուխների թաղանթները և մեկուսացումը պետք է համապատասխանի անցկացման եղանակին և շրջապատող միջավայրի պայմաններին, -Էլեկտրամատակարար կազմակերպությունը 		
--	---	--	--

		<p>պետք է ապահովի իր սեփականությունը հանդիսացող էլեկտրական ցանցերին անմիջականորեն միացված՝ սպառողի սեփականությունը հանդիսացող էլեկտրական գծերի պաշտպանությունն էլեկտրական վնասվածքներից՝ համաձայն միացման պայմանագրի,</p> <p>-Արևակայանի կառուցման և շահագործման աշխատանքները պետք է կատարել ՀՀ կառավարության 21 ապրիլի 2023 թվականի «Էլեկտրակայանների շահագործման անվտանգության կանոնները հաստատելու մասին» N 583-Ն որոշման պահանջներին համապատասխան:</p>		
10.	Սոցիալական գործոններ.	<p>Շինարարության փուլում բացվելու է նոր աշխատատեղեր՝ 20 մարդու համար:</p> <p>Հաշվի առնելով շինարարական աշխատանքների կարճաժամկետ բնույթը և հեռավորությունը բնակավայրերից, ազդեցությունները կլինեն շատ ցածր:</p> <p>Շահագործման փուլում ընդգրկվելու են 2-4 աշխատողներ՝ մոնիթորինգ իրականացնելու նպատակով, հերթափոխային գրաֆիկով:</p>	Կապալառու	«Սոլար Ինվեստ» ՍՊԸ
11.	Բարեկարգում, լանդշաֆտ	<p>Լանդշաֆտի վրա էական վնասակար ազդեցությունները մեղմելու նպատակով նախատեսվում է.</p> <p>-բացառել նախատեսված նախագծից դուրս կառուցապատման այլ աշխատանքները, լանդշաֆտային այլ փոփոխությունները, պահպանել և ռեկոնստրուկցիոն բնական ձևերը,</p>	Կապալառու	«Սոլար Ինվեստ» ՍՊԸ

	<p>-գործունեության տարածքը մաքրել թափոններից, հնարավորինս վերականգնել լանդշաֆտը,</p> <p>- շինարարական սարքավորումներն ապամոնտաժվելու են և հեռացվելու են տարածքից,</p> <p>-կատարվելու են գործունեության ենթակա տարածքի հարթեցման, բարեկարգման աշխատանքներ,</p> <p>-Արևակայանի և ենթակայանի տարածքն ամբողջությամբ ցանկապատվելու է:</p>		
--	--	--	--

15. Մոնիթորինգի (մշտադիտարկում) պլան (շինարարության և շահագործման փուլեր)։

Աղյուսակ 12

Գործողություններ Շինարարության փուլ	Մոնիթորինգի վայրը, պարբերականություն ը (ժամանակամիջոցը),	Մոնիթորինգի եղանակը, ձևը	Մոնիթորինգի Պատասխանատու Վերահսկող
1. Օդային ավազան արտանետումները մեղմում՝ օդի աղտոտումը կանխելու նպատակով (փոշի, ծխազագեր)	Շինհրապարակում Ամենօրյա Շաբաթը 1 անգամ	Տեսողական ուսումնասիրություն, անհրաժեշտության դեպքում չափագրում՝ համապատասխան մասնագետի կողմից	Կապալառու «Սոլար Ինվեստ» ՍՊԸ
2. Հողային ռեսուրսների մոնիթորինգ՝ հողի աղտոտումը կանխելու նպատակով	Շաբաթը մեկ անգամ	Շինհրապարակ, գործունեության տարածք, ճանապարհներ, հարակից տարածքներ տեսողական ուսումնասիրություն	Կապալառու «Սոլար Ինվեստ» ՍՊԸ
3. Շինարարական նյութերի ներկրման և թափոնների տեղափոխում, կենցաղային աղբի հեռացում	Գործունեության տարածքից, շինհրապարակից: Չպլանավորված ստուգումներ՝ օրվա բոլոր ժամերին	Տեսողական ուսումնասիրություն	Կապալառու «Սոլար Ինվեստ» ՍՊԸ
4. Արտակարգ իրավիճակների և աշխատանքի անվտանգության վերահսկում	Գործունեության տարածքում, շինհրապարակում Պարբերաբար	Տեսողական ուսումնասիրություններ, անվտանգության կանոնների պահպանում	Կապալառու «Սոլար Ինվեստ» ՍՊԸ Համապատասխան գերատեսչությունների տեսչական մարմին
5. Աղմուկի մակարդակի տատանումներ	Շինհրապարակում պարբերաբար	Աղմկաչափ	Կապալառու
6. Մարդու առողջություն և անվտանգություն	Շինարարության ընթացքում,	Շինարարության տարածքում, հարցումների իրականացում,	Կապալառու

	պարբերաբար	համապատասխան ցուցատախտակների տեղադրում	«Սոլար Ինվեստ» ՍՊԸ Համապատասխան գերատեսչությունների տեսչական մարմին
7.Տարածքի բարեկարգում	Շինարարության ավարտից հետո	Տեսողական ուսումնասիրություն	Կապալառու, «Սոլար Ինվեստ» ՍՊԸ
Շահագործման փուլ			
1. Կենսաբազմազանության ուսումնասիրություններ՝ տարածքում կենսաբազմազանության հնարավոր փոփոխությունները դիտարկելու նպատակով:	Հինգ տարին մեկ անգամ	Մասնագիտական ուսումնասիրություն	«Սոլար Ինվեստ» ՍՊԸ
2. Արտակարգ իրավիճակների հսկողություն վթարային իրավիճակների նվազեցման նպատակով	Արևակայանի և Ենթակայանի տարածքում համապատասխան հակահրդեհային միջոցների առկայություն: Անվտանգության համակարգերի սարքույնքների վերահսկում:	Ստուգումներ Մշտական մոնիթորինգ՝ աշխատողների միջոցով:	«Սոլար Ինվեստ» ՍՊԸ Համապատասխան գերատեսչության տեսչական մարմին
3. Սոցիալական	Գործունեության իրականացման ընթացքում	Կանոնավոր սոցիալական պարտավորությունների կատարում՝ ամրագրված համայնքի հետ կնքված պայմանագրում:	«Սոլար Ինվեստ» ՍՊԸ

16. Հանրային քննարկումներ

Համաձայն «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» 2014 թվականի հունիսի 21-ի ՀՕ- 110-Ն Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին (Փոփոխությունները 2023 թվականի մայիսի 3) Օրենքի և ՀՀ կառավարության 1325-Ն որոշմամբ սահմանված պահանջների՝ հանրային ծանուցումը և քննարկումները կատարվել են ՀՀ Արմավիրի մարզի Բաղրամյան համայնքի Լեոնազոգ բնակավայրի վարչական ղեկավարի նստավայրում: «Սուլար Ինվեստ» ՍՊԸ-ի կողմից նախատեսվող գործունեության իրականացման հանրային քննարկումների նպատակն է հաշվի առնել բոլոր շահագրգիռ կողմերի և ազդակիր հանրության կարծիքները, առարկություններն, առաջարկություններն և դիտողությունները նախատեսվող գործունեության վերաբերյալ: Հանրությունը համաձայն ընթացակարգի իր կարծիքը և առաջարկությունները կարող է ներկայացնել գրավոր՝ օրենսդրությամբ սահմանված ժամկետներում:

Հանրային քննարկմանը ներկա էին համայնքի, գործունեություն իրականացնող ընկերության ներկայացուցիչները, ազդակիր համայնքի բնակիչներ: Հանրային քննարկմանը ներկայացվել է նախատեսվող գործունեության նախագծային լուծումները և գործունեության իրականացման հետևանքով շրջակա միջավայրի բաղադրիչների և մարդու առողջության վրա հնարավոր ազդեցությունները, դրանց մեղմանն ու կանխարգելմանն ուղղված միջոցառումները:

Հաշվետվությունում ներառվել են հանրային քննարկման ընթացքում բարձրացված բոլոր դիտարկումները և հարցադրումները: Քննարկման արդյունքում նախագծի վերաբերյալ համայնքի ավագանու կողմից տրվել է նախնական համաձայնություն գործունեության իրականացման վերաբերյալ: Հավելված 10,11:

17. Բողոքների ընթացակարգ

Ընկերությունում կներդրվի բողոքների ուսումնասիրման ընթացակարգ՝ գործունեության իրականացման ընթացքում առաջացած շեղումների. օդային ավազան արտանետումների, հողային ռեսուրսների, կենսաբազմազանության պահպանման, ինչպես նաև գյուղացիների հողագործական աշխատանքներին խոչընդոտելու վերաբերյալ բողոքներին արձագանքելու, շեղումները, դրանց պատճառները բացահայտելու, ժամանակին արձագանքելու և թերությունները վերացնելու նպատակով:

18. Նախատեսվող գործունեության իրականացման նպատակահարմարությունը, հաստատված հիմնադրությային փաստաթղթերին նախատեսվող գործունեության համապատասխանության հիմնավորումները.

Համաշխարհային տնտեսության զարգացման հեռանկարներում Արևային Էներգիան օգտագործվելու է տնտեսության տարբեր բնագավառներում՝ ջեռուցման, լուսավորության, տաք ջրի, ավտոտրանսպորտի, վառելիքի արտադրության, գյուղատնտեսության և այլ ոլորտներում: Արևային և քամու վերականգնվող էներգիան այսօր աշխարհում էլեկտրաէներգիայի ամենաարագ աճող աղբյուրներն են և տեխնոլոգիապես ավելի առաջադեմ, տնտեսապես մատչելի են: Սա պայմանավորված է մի շարք դրական գործոններով, ինչպիսիք են վառելիքի ծախսերի, ջերմոցային գազերի և այլ աղտոտող թափոնների արտանետումների կրճատումը: 2011 թվականին Էներգետիկայի միջազգային գործակալության զեկույցում նշվել է, որ արևային էներգիայի տեխնոլոգիաները, ինչպիսիք են ֆոտոզավառները, արևային տաք ջուրը և կենտրոնացված արևային էներգիան, կարող են ապահովել աշխարհի էներգիայի մեկ երրորդը մինչև 2060 թվականը, սահմանափակել կլիմայի փոփոխությունը և անցնել վերականգնվող էներգիայի: Արեգակից ստացված էներգիան կարող է առանցքային դեր ունենալ համաշխարհային տնտեսությունը ապաածխաթթվայնացնելու գործընթացում և էներգախնայողության բարելավման ոլորտում:

Համաձայն Էներգետիկ Ember վերլուծական կենտրոնի զեկույցի՝ 2022 թվականին քամու և արևի արտադրության աճը ծածկել է էլեկտրաէներգիայի համաշխարհային պահանջարկի աճի 80%-ը: Քամին և արևը 2022 թվականին հասել են համաշխարհային էլեկտրաէներգիայի արտադրության ռեկորդային 12%-ի՝ մեկ տարի առաջվա 10%-ի դիմաց:

Հայաստանում ջերմոցային գազերի արտանետման ամենամեծ մասնաբաժինը Էներգետիկայի ոլորտինն է, որը CO₂-ի ընդհանուր արտանետումների մեջ կազմում է 64%: ՀՀ-ում 1 կՎտժ էլեկտրաէներգիայի արտադրության համար առաջանում է մոտավորապես 0.4 կգ ածխածնի երկօքսիդ: Երբ տեղադրում ենք արևային կայաններ կամ իրականացնում ենք ջերմամեկուսացման աշխատանքներ, կանխում ենք ածխածնի երկօքսիդի արտանետումը մթնոլորտ: Վերականգնվող էներգետիկայի զարգացումը կարևորվում է ոչ միայն Էներգետիկայի ոլորտի դիվերսիֆիկացիայի, այլ նաև ջերմոցային գազերի արտանետումների նվազման տեսանկյունից: Արևային էներգիայի օգտագործումը կնպաստի Հայաստանի հանրապետության էներգետիկ անվտանգության ավելացմանը, ապավինելով բնածին, անսպառ և հիմնականում ներմուծումից անկախ ռեսուրսին, կբարձրացնի էներգետիկ համակարգի կայունությունը, կախվածությունը ածխաջրածիններով հարուստ վառելիքից, կնվազեցնի շրջակա միջավայրի աղտոտումը:

Արևային էներգիայի օգտագործումը կնպաստի Հայաստանի հանրապետության էներգետիկ անվտանգության ավելացմանը, ապավինելով բնածին, անսպառ և հիմնականում ներմուծումից անկախ ռեսուրսին, կբարձրացնի էներգետիկ համակարգի կայունությունը, կախվածությունը ածխաջրածինների պաշարներով հարուստ վառելիքից, կնվազեցնի շրջակա միջավայրի աղտոտումը: ՀՀ կառավարությունը խթանում է արևային և այլ ալյրնտրանքային կայանների կառուցման և հետագա զարգացման ներդրումային ծրագրերը՝

հատկապես չգազիֆիկացված համայանքներում: Արևային էլեկտրաէներգիայի ստացումը բավականին նպաստավոր պայմաններ է ստեղծում, թե շրջակա միջավայրի պահպանման, և թե մարդկության կայուն զարգացման համար, հատկապես այն դեպքում երբ հանրապետությունը հարուստ է արևային էներգիայի գոտիներով/ Globalsolaratlas.info/:

2023թ. հոկտեմբերի 26-ին ընդունված «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2021թ. հունվարի 14-ի X 48-Լ որոշման մեջ փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման համաձայն՝ վերականգնվող էներգետիկայի հզորությունը մինչև 2040թ.-ը կհասցվի 2000 ՄՎտ-ի, որից 1500 ՄՎտ-ն արևային, իսկ 500 ՄՎտ-ն հողմային էներգետիկայի հաշվին:

«Սոլար Ինվեստ» ՍՊ ընկերության կողմից կառուցվող արևակայանը համահունչ է ՀՀ կառավարության 2022 թվականի մարտի 24-ի «ԷՆԵՐԳԱԽՆԱՅՈՂՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՎՈՂ ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱՅԻ 2022-2030 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ԾՐԱԳՐԻՆ, ԷՆԵՐԳԱԽՆԱՅՈՂՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՎՈՂ ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱՅԻ 2022-2030 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ԾՐԱԳՐԻ ԱՌԱՋԻՆ ՓՈՒԼԻ (2022-2024 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐ) ԻՐԱԳՈՐԾՈՒՄՆ ԱՊԱՀՈՎՈՂ ԾՐԱԳԻՐ-ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑԻՆ ՀԱՎԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՏԱԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» N 398-Լ որոշման պահանջներին:

Լանջառ բնակավայրում իրականացված հանրային քննարկման արդյունքում նախագծի վերաբերյալ համայնքը տվել է իր նախնական համաձայնությունը, որն էլ հիմնավորում է նախագծային փաստաթղթով նախատեսվող գործունեության համապատասխանությունը համայնքի հեռանկարային զարգացման հիմնադրությային փաստաթղթերին, համայնքի հեռանկարային զարգացմանը:

Հաշվետվությունում ներառված՝ ԲՄԿՊ-ում և մոնիթորինգի պլանում առաջարկվող բոլոր մեղմող միջոցառումների իրականացվելու դեպքում «Սոլար Ինվեստ» ՍՊԸ-ի արևային էլեկտրակայանը կարող է կառուցվել և շահագործվել առանց շրջակա միջավայրի և մարդու առողջության վրա զգալի բացասական ազդեցության: Այս միջոցառումները միտված են կլիմայի փոփոխության մեղմմանը և հարմարվողականության բարձրացմանը:

19. Փակման փուլ.

Ընկերության կողմից գործունեության հնարավոր դադարեցման դեպքում վերջինիս կողմից նախատեսվում են գործողությունների պլան, որը ներառում է.

- ✓ սարքավորումների, արևային պանելների, էլեկտրասյունների ապամոնտաժում,
- ✓ արևակայանի, ենթակայանի և օդային ուղեգծի տարածքների կարգաբերում, նախկին տեսքի բերում:

Գործողությունները կատարվելու է համայնքի վերահսկողությամբ:

Փակման փուլի ազդեցություն. Հայաստանի Հանրապետությունում, ինչպես նաև աշխարհի զարգացած երկրներում, դեռևս գոյություն չունի արևային կայանների սարքավորումների, մասնավորապես որպես թափոնատեսակ՝ ֆոտոէլեմենտներ պարունակող պանելների և այլ ուղեկցող մասերի պահպանման, տեղակայման լուծումները:

Քանի որ արևային կայանի վահանակները (батаре́йка) պատրաստվում են տարբեր ֆոտոէլեմենտներ պարունակող (ապակի, պլաստիկ) նյութերից, որոնք իրենց մեջ պարունակում են (կապար, քրոմ, կադիում, սիլիցիում և այլն), ուստի դրանց ուսիլիզացիան և վերամշակումը հանդիսանում են Հայաստանի հանրապետության համար հրատապ լուծում պահանջող խնդիր, որի լուծումը պետք է տրվի ՀՀ կառավարության կողմից մշակված համապատասխան օրենսդրության, ծրագրի հիման վրա, հաշվի առնելով առաջավոր զարգացած երկրների փորձը: **Հատկապես առանց կադմիումի բարակ թաղանթով արևային մոդուլների ստեղծման աշխատանքներն արդեն հաջողությամբ ընթանում են առաջավոր զարգացած երկրներում:**

Միջոցառումներ. Մինչև համապատասխան ռազմավարության մշակումը ընկերությունը նախատեսում է կիրառել հետևյալ հնարավոր տարբերակները.

- հնարավորության դեպքում վերանորոգել և կրկնակի օգտագործել վթարված մասերը,

- ֆոտոէլեմենտներ պարունակող վահանակները չթաղել կամ չհավաքել աղբավայրերում, բաց վիճակում,

- վաճառել թափոնների հավաքմամբ զբաղվող այլ կազմակերպությունների՝ ներառյալ արտասահմանյան զարգացած երկրներին, որոնք ունեն նման ժամկետանց արևային թափոնների վերամշակման տեխնոլոգիաներ,

- ֆոտոէլեմենտներ պարունակող թափոնները հանձնել էլեկտրական և էլեկտրոնային սարքավորումներ հավաքող կետերին կամ կազմակերպություններին (նաև արտասահմանյան)՝ կազմակերպված թափոնների հավաքագրման նպատակով,

- թափոնները հանձնել այն երկրների կազմակերպություններին, որոնք զբաղված են արևային պանելների արտադրությամբ և որոնցից ձեռք են բերվել ֆոտոէլեկտրոնային արևային պանելները:

Գործունեության փակման կամ լուծարման նպատակով Ձեռնարկողի կողմից կատարվելու է պայմանագրերի երկկողմանի դադարեցում, ապամոնտաժվելու են բոլոր սարքավորումները, վահանակները, էլեկտրահաղորդման հենասյուները, էլեկտրահաղորդման գծերը: Ենթակայանի տարածքում կապամոնտաժվեն տրանսֆորմատորները, յուղահեռացման համակարգերը և այլ սարքավորումները: Ապամոնտաժված պիտանի սարքավորումները, վահանակները կվաճառվեն, իսկ խոտանը(ոչ պիտանի մետաղական մասեր, լարեր և այլն) կտեսակավորվի և կհանձնվի համապատասխան մասնագիտական կազմակերպություններին: Բետոնյա մնացորդները կհանձնվեն ճանապարհաշինարարական ընկերություններին: Տարածքը կբարեկարգվի, կբերվի նախկին տեսքի:

Գրականություն

1. Արմավիրի մարզի Բաղրամյան համայնքի 2022-2026թթ. հնգամյա զարգացման ծրագիր:

2.«Աղմուկն աշխատեղերում, բնակելի եվ հասարակական շենքերում և բնակելի կառուցապատման տարածքներում» N2-III-11.3 սանիտարական նորմերը հաստատելու մասին N 138 և ՀՀ Քաղաքաշինության նախարարի 2014թ. մարտի 17-ի՝ ՀՀՇՆ 22-04-2014 «Պաշտպանություն աղմուկից» շինարարական նորմերը հաստատելու եվ հայաստանի հանրապետության քաղաքաշինության նախարարի 2001 թվականի հոկտեմբերի 1-ի n 82 հրամանում փոփոխություն կատարելու մասին N79-Ն հրամաններ:

3.Էներգետիկայի միջազգային գործակալությունը (IEA): Էներգախնայողության ցուցանիշներ. Քաղաքականության շրջանակ, Էդ. IEA, 2014 թ.:

4.Մ.Վ. Գոլիցին, Ա.Մ. Գոլիցին, Ն.Վ. Պրոնինա: «Էներգիայի այլընտրանքային աղբյուրներ» Էդ. Գիտություն, Մոսկվա, 2004:

5.Հայաստանի Հանրապետության Էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարություն արդյունաբերական մասշտաբի արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայաններ:

6.ՀՀ Առողջապահության նախարարության 2012թ. սեպտեմբերի 19-ի «Կազմակերպություններում աշխատողների սանիտարական կենցաղային սենքերի» N 2.2..8-003-12 սանտարական կանոնները և նորմերը հաստատելու մասին թիվ 15-Ն հրաման:

7.ՀՀ բնապահպանության նախարարի 2006թ.-ի դեկտեմբերի 25-ի՝ «Ըստ վտանգավորության դասակարգված թափոնների ցանկի» N430-Ն և 2006թ. հոկտեմբերի 26-ի «Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գոյացող արտադրության /այդ թվում՝ ընդերքօգտագործման/ և սպառման թափոնների ցանկը հաստատելու մասին» N 342-Ն հրամաններ:

8.ՀՀ կառավարության 2020թ.հուլիսի 2-ի նիստի N87 արձանագրություն:

9.ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության ՀՀՇՆ 22-01-2024 «Շինարարական կլիմայաբանություն» նորմատիվային փաստաթուղթ:

10.ՀՀ Ազգային վիճակագրական ծառայության պաշտոնական կայք /<https://armstat.am/>:

11.[https:// www.bagramyan.am/Pages/CustomPage/](https://www.bagramyan.am/Pages/CustomPage/):

12.<https://energyagency.am/>:

13.Էներգետիկ Ember վերլուծական կենտրոնի զեկույց՝ 2022 թ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԿԱՅԱԿԱՆ

ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱՆՑՄԱՆ

Սույն վկայականով հաստատվում է 16 ապրիլի 2024 թվականին գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման միասնական մատյանում կատարված անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքի պետական գրանցումը հետևյալ տվյալներով.

1. ԳՐԱՆՑՎԱԾ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՍՈՒԲՅԵԿՏ(ՆԵՐ)

«ՍՈՒԱՐ ԻՆՎԵՍՏ» ՍՊԸ

2. ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ԳՏՆՎԵԼՈՒ ՎԱՅՐԸ ԵՎ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ

Մարզ Արմավիր, համայնք Բաղրամյան գյուղ Լեռնագոգ Գործարանային փողոց 26/1

3. ԳՐԱՆՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՀԻՄՔ ՀԱՆԴԻՍԱՑԱԾ ՓԱՏԱԹՂԹԵՐԸ

Համայնքի ղեկավարի որոշում՝ 18/03/2024թ. թիվ 259-Ա, Առուվաճառքի պայմանագիր՝ 18/03/2024թ. գր/մ 445, Համայնքի ղեկավարի որոշում 18.03.2024թ. թիվ 260-Ա, Առուվաճառքի պայմանագիր 18/03/2024թ. գր/մ 443, Համայնքի ղեկավարի որոշում՝ 18/03/2024թ. թիվ 258-Ա, Անշարժ գույքի առուվաճառքի պայմանագիր՝ 18/03/2024թ. գր/մ 441, Հասցե տրամադրելու մասին որոշում՝ 05/04/2024թ. թիվ 323-Ա

4. ՀՈՂԱՄԱՍԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐԵՐԸ

Կադաստրային ծածկագիրը՝ 04-045-0107-0253

Մակերեսի չափը (հա)՝ 14.82401

Նպատակային նշանակությունը՝ էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների օբյեկտների

Գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը՝ էներգետիկայի

Գրանցված իրավունքի տեսակը՝ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԿԱՅԱԿԱՆ N 16042024-04-0031, գաղտնաբառ՝ A58XB18DUNEX

Փաստաթղթի իսկությունը և վավերականությունը կարող է ստուգվել Կադաստրի կոմիտեի www.e-cadastre.am կայքէջի միջոցով

5. ՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐԵՐԸ

- 1) Նպատակային նշանակությունը՝
- 2) Բնութագրերը ըստ առանձին շինությունների՝

Ը/Ը	Կադաստրային ծածկագիր	Տեսակ	Մակերես	Գրանցված իրավունքի տեսակ

Լրացուցիչ նշումներ և տեղեկություններ

Գրանցումը իրականացնող պաշտոնատար անձի անունը, ազգանունը՝ ԳՈՀԱՐ ԻՍԱԶԱՏՐՅԱՆ

Ջբաղեցրած պաշտոնը՝ Անշարժ գույքի գրանցման միասնական ստորաբաժանման անշարժ գույքի ավագ ռեգիստր

ՎՎԱՅԱԿԱՆ N 16042024-04-0031, գաղտնաբառ՝ A58XB18DUNEX

Փաստաթղթի իսկությունը և վավերականությունը կարող է ստուգվել Կադաստրի կոմիտեի www.e-cadastre.am կայքէջի միջոցով

Էջ 2/2

Կադաստրի
կոմիտե

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ԱՐԴԱՐԱԳԱՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ԻՐԱՎԱՔԱՆԱԿԱՆ ԱՆՁԱՆՑ ՊԵՏԱԿԱՆ ՈՒԳԻՍՏՐ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԻԱՄՆԱԿԱՆ ԳՐԱՆՑԱՄԱՏՅԱՆԻՑ ՔԱՂՎԱԾՔ առ 2024-09-02

**«ՍՈԼԱՐ ԻՆՎԵՍՏ»
Սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն (ՍՊԸ)**

Գրանցման համար 271.110.1309505

Հիմնադրման տարի 2023

Գրանցման ամսաթիվ 2023-04-06

Գործունեության ժամկետ Անժամկետ

Կարգավիճակ Իրավաբանական անձի լուծարման գործընթացում գտնվելու կամ գործունեության (գոյության) դադարման մասին պետական միասնական գրանցամատյանում տեղեկություններ գրառված չեն:

Իրավաբանական անձի ծածկագիր (ՁԿԴ) 53969276

Հարկ վճարողի հաշվառման համար (ՀՎՀՀ) 08252329

Սոցիալական վճարների պարտավորությունների անձնական հաշվի քարտի համար (Ապահովագրի ծածկագիր) 49119505

Էլ. փոստ saryan555@mail.ru

Կայք -

Գտնվելու վայրը

Հասցե ՕՇԱՆՈՎԻ Փ. / 15/1 ՄԱԼԱԹԻԱ-ՍԵՐԱՍՏԻԱ 0084
ԵՐԵՎԱՆ ԵՐԵՎԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Հեռախոս -

Գործադիր մարմնի ղեկավար

Անուն Ազգանուն ԱՐՄԱՆ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ ՎԱՀՐԱՄԻ

Անձնագրային տվյալներ 010417657 2019-11-06 013

Հասցե ԴԱՎԹԱՇԵՆ 5 Փ. / Տ / 32 ԴԱՎԹԱՇԵՆ 0054 ԵՐԵՎԱՆ
ԵՐԵՎԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Տեղեկություններ իրավահաջորդության / իրավանախորդության վերաբերյալ

Իրավանախորդ(ներ) **գրաված չեն**

Տեղեկությունների կանոնադրական կապիտալի չափի մասին

Կանոնադրական կապիտալի չափը << դրամով՝ **1,000.00**

Մասնակիցներ

Անուն Ազգանուն / Անվանում	Գրանցամատյանում գրանցման ամսաթիվ	Բաժնեմասի չափը	Բաժնեմասի չափը << դրամով
ԳՐՈՒ ԱՆԵՔԱՆԱՆՑԱՆ ՍԱՄՎԵԼԻ Անձնագիր հ/հ AL0249441 2023-05-17 տրվ. 008 ի կողմից ՀԾՀ 1928010601 Հասցե՝ ՏԻԳՐԱՆ ԱՆԵՏԻ Փ. / Ե / 52 / 33 ԲՆ. ԵՐԵՐՈՒԼԻ 0018 ԵՐԵՎԱՆ ԵՐԵՎԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ	2024-08-02	100 %	1000

Պետական միասնական գրանցամատյանում կատարված փոփոխություններ

Գրանցման ամսաթիվ	Փոփոխություններ
2024-02-16	Իրական սեփականատերերի վերաբերյալ նոր խմբագրությամբ հայտարարագրի ընդունում
2024-08-02	Պաշտոնական կայքի և/կամ էլ-փոստի մասին տվյալների փոփոխություն Մասնակիցների փոփոխություն Կանոնադրության փոփոխություն (կանոնադրության լրացում/փոփոխություն) Գործադիր մարմնի ղեկավարի փոփոխություն
2024-09-02	Իրավաբանական հասցեի փոփոխություն Պաշտոնական կայքի և/կամ էլ-փոստի մասին տվյալների փոփոխություն Կանոնադրության փոփոխություն (կանոնադրության լրացում/փոփոխություն) Գործադիր մարմնի ղեկավարի փոփոխություն

Քաղվածքը տրամադրող՝ **Աննա Մանուկյան**
 տնօրենություն

Քաղվածքի տրամադրման ամսաթիվ՝ **2024-09-02**

Ձև N 1-2

Քառասունը
ժամկետական անույնով
և էլեկտրոնային կնիքով
կայմանակ էնայտվող է
իտականացի և/կամ արտերկր-
այն ան կայուն:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶ
ԲԱՂՐԱՄՅԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔ
ՆԱԽԱԳԾՄԱՆ ԹՈՒՅՆՎՈՒԹՅՈՒՆ
(ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏԱՀԱՏԱԿԱԳԾՄԱՅԻՆ ԱՈՍՁԱԴՐԱՆՔ)

N ՆԹ-0205-24 23.08.2024թ.

Օրբեկտ Կառուցում, Արևային կայան և ենթակայան,

(Օրբեկտի սակագնը, կառուցում, վերակառուցում, սանիտացիոն փոխակերպում, գործառնական կյանակրթական փոփոխություն)

(Խաղից յուրրդումը, երրրդությունը)

ձևակայնության աստիճանը՝ III Նախագծային փաստաթղթերի մշակման համար:

(Իրականության աստիճանը (կատարված) նախագիծնա փոփոց և այլն)

Գտնվելու վայրը Մարզ՝ Արմավիր, համայնք՝ Բաղրամյան գյուղ Լեռնազոգ Գործարանային փողոց 26/1, 04-045-0107-0253

(Ճարգի, համայնք, փողոցի սակագնամեջը, շենքի հասարը, եղանակի ծածկաչոյը)

Կառուցապատող Փայլակ Մակվեցյան, ՀՀ, Երևան, Դավթաշեն, Դավթաշեն 3 թղմ., 10, 28 ԲՆ., +37493-117-704

(Կառուցաչարանի անվանումը, գտնվելու վայրը, ֆոնիգրական անի անունը, սպրանսումը, բնակության ժամը, հեռախոսահամարը, էլեկտրոնային հասցեն)

Առաջադրանքի տրամադրման հիմքը ՍԵՓԱՎԱՆՈՒԹՅՈՒՆ None None 16042024-04-0031

(Կառուցաչարանի նախատրված օրենսդրության սահմանված կարգով եղանակի տրամադրման, անչափ քրպց փոփոխման (ըրախոցը հաստատող անիքաչոյը)

(Վաստաթղթերը)

Առաջադրանքի գործողության ժամկետը

(Մ 1 հաղթիցից 32-րդ կարգն համապատասխան)

Ն Ա Մ Ա Գ Ծ Վ Ո Ղ Հ Ո Ղ Ա Մ Ա Ս Ի Բ Ն ՈՒ Թ Ա Գ Ի Ր Ը

(աստղանիշով (*) նշված դրույթների գրաֆիկական արտացոլումը տրամադրվում է կից ներկայացվող ամփոփ սխեմայով՝ Մ 1:500)

- Հողամասը գտնվում է
 Եներգետիկայի, Եներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների օրբեկտների
 (Եղանակի դրոցը ցարգաչելուական փոխաչոյում, դրա նախատրվելն և գործառնական կյանակրթականը)
- (*) Հողամասի չափսերը
 14.82401
 (Իրականացի սահմանները՝ կողբեկտառն կյանակրթական, ժամբեկցիակ)
- Հողամասի առկա վիճակը
 (Ոճիցնի յուրրդույլը, շենքից) Կար թղմում բնակական սակարթությունը, կոցառնությունը, կյանակրթությունը, հաղթաչոյությունը, շենքաչարանայն կրթոցը և այլն, կանաչապատույնը, թարթաչոյությունը և այլն)
- (*) Տրանսպորտային պայմանները
 (Ճանաչարանի սակարթությունը, էլեկտրոնային տրամաչոյի մուտքուանները և այլն)
- (*) Ինժեներական ցանցեր և սարքավորումներ (ջրամատակարարման, կոյուղու, գազամատակարարման, տաք ջրի մատակարարման, էլեկտրամատակարարման, էլեկտրոնային հաղորդակցության համակարգերի)
 (Ուղանկերի նույնատակ կամ կից տակաչոյը սակարթու (նախնայական ենթակառուցվածքները, Կար թղմում սակարթույթը)
- (*) Կից հողամասեր

(կից ներդաստիքները սահմանվում են որպես «սահմանափակ» համանայն ներդաստիքի սահմանը)

7. Քնտրության հատուկ պահանջները և (կամ) պատմաձևակերպային հուշարձանների տարածքներ (պահպանական գոտիներ)

(հուշարձանի սահմանը)

8. (*) Հատակագծային սահմանափակումներ

(ստեղծելով գրեթե արտաքին, արտաքին, օբյեկտը, ինժեներա-արտադրային ենթակառուցվածքներ և այլ օբյեկտներ նկատմամբ սահմանափակումները, այլ թիվ սեփականություն)

Ն Ա Խ Ա Գ Ց Ա Ց Ի Ն Դ Ա Հ Ա Ն Ջ Ն Ե Բ Ը

(աստղանիշով (*) նշված դրույթների գրաֆիկական արտացոլումը տրամադրվում է կից ներկայացվող ամփոփ սխեմայով՝ Մ 1:500)

9. Ճարտարապետահատակագծային պահանջներ

(նշելով Շարժական Շահագործության օբյեկտները և Լոյմառիվառնիվիտետի փաստաթղթերի պահանջները, առաջ քաղված ինտերիերային փաստաթղթերի դրույթները կամ որևէ բացառության դեպքում՝ կազմակերպված (կազմակերպող) բաղադրվածքային միջավայրի պահանջները, աստղանիշով նշված դեպքերում՝ նախնական, ստեղծելով, սրտագին գծերը, պատճենների հաստատագրումները և որևէ այլ լուծումներ վերաբերյալ)

9.1. (*) օբյեկտի հեռավորությունը կարմիր գծից (մետր)

9.2. (*) հեռավորությունը հարևան հողակտորներից (օբյեկտներից) (մետր)

9.3. (*) թույլատրելի բարձրությունը (մետր)

սահմանվում է Կառուցական բարձրությունը վերաբերյալ շենքերի և շինությունների կառուցման դեպքում՝ ՀՀԸ, 9-6-02-2006 «Մեքենայան շինարարություն. կառուցման կորմեր-շինարարական կորմերը սահմանված պահանջների ապահովման (հատուկ նախնական մեթոդներ, սեմանթարարական բարձրացման միջոցառումներ և այլն)

9.4. կառուցապատման խտության գործակիցը (կառուցի, (կառուցների) ընդհանուր մակերեսի հարաբերությունը հողամասի մակերեսին)

9.5. կառուցապատման տոկոսը (կառուցապատվող (անջրանցիկ) տարածքի հարաբերությունը հողամասի տարածքին՝ տոկոսներով) (%)

9.6 կանաչապատման տոկոսը (կանաչապատ տարածքի հարաբերությունը հողամասի մակերեսին՝ տոկոսներով) (%)

9.7 այլ պահանջներ

10. Հողամասում գտնվող շենքերի ու շինությունների քանդման կամ տեղափոխման (ապամոնտաժման) պայմանները և աշխատանքների հերթակատարությունը

11. Ստորգետնյա, կիսանկուղի և առաջին հարկերի տարածքների օգտագործման պայմանները

12. (*) Ինժեներական ցանցեր և սարքավորումներ

12.1 (*) ջրամատակարարում կոյուղի, տաք ջրի մատակարարում

(համանայն մատակարարող կազմակերպության տեղակայման պահանջներ)

12.2 (*) էլեկտրամատակարարում

(համանայն մատակարարող կազմակերպության տեղակայման պահանջներ)

12.3. (*) գազամատակարարում

12.4. (*) Էլեկտրոնային հաղորդակցություն մալուխատար կոյուղու (ներառյալ դիտահորը) տեղադրոջը

(հանձնել մատակարարի կայանքային տեղեկության պահանջով)

12.5. թույլ հոսանքներ

(հանձնել N 1 հաֆթայի 51-րդ կետի 2-րդ ենթակետի սահմանված ընդհանուր տրամաչափով)

12.6. աղբահանություն

13. Տարածքի ինժեներական նախապատրաստում

(ընթացի կայանքային, ընտելացման, ինժեներական պայմանագրերի միջոցառումները)

14. Թարեկարգում

(անընթացի պահպանման վերաբերյալ պահանջներ, անապատում, մարտարկության քոչք ճան, քանակազտում, որմարդ և այլն)

15. Շինարարական նյութեր

(քանակազտման կետերի եզրագրերի և ստանդարտները տարբերել, ճակատների բաժանելի, պատերի կնիքի պահանջները (վերաբերյալ))

16. Պաշտպանական կառույցներ

(պաշտպան կայանքային մարտիկ և որմարդի պայմանագրերի միջոցառումները)

17. Հակահրդեհային պահանջները

(տարեկան իրավիճակներում մարտիկ և որմարդի պայմանագրերի միջոցառումները)

18. Հաշմանդամների և բնակչության սակավաշարժ խմբերի պաշտպանության միջոցառումներ

19. Շրջակա միջավայրի պահպանում

(շրջակա միջավայր փոխադրելու պայմանագրերի միջոցառումները)

20. Շինարարության կազմակերպում

(տարաբնույթի մեղմարկային ինժեներական և ինժեներական պայմանագրերի բաժանման, թարգման և տեղադրման և սկզբնական ավարտի արժեքի և պայմանագրի կայանքային վերաբերյալ)

21. Առաջադրանքի գործողության ժամկետը և նախագծի մեակնան փուլերը

(ըզում են առաջադրանքի գործողության ժամկետը և նախագծի մեակնան փուլերը)

Լ Ի Վ Ց ՈՒ Ց Ի Չ Պ Ա Յ Մ Ա Ն Ե Ր Ը

22. Նախագծային փաստաթղթերի փորձաքննությանը ներկայացվող պահանջներ

Համալիր փորձաքննություն հարկավոր է, Պարզ փորձաքննություն հարկավոր է

(Հարաստի Հանրապետության տնտեսական փորձաքննության տեսակը կամ նախագծի երազմարկային իրավիճակի հանրապետական կայանքային տեղեկ)

23. Միջանկյալ համաձայնեցում

(Միջանկյալ կամ Հարաստի Հանրապետության տնտեսական փորձաքննության կայանքային տեղեկում շահագրծի մարմինների հետ հիմնական նախագծի կայանքային հանձնարարում, կշում է նաև առաջադրանքի գործողական ինժեներական N 1 հաֆթայի 51-րդ կետի նախատեսված դեպքում)

24. Հասարակական քննարկումներ

(Հարաստի Հանրապետության տնտեսական փորձաքննության կայանքային տեղեկ)

25. Համաձայնեցումների կամ Մասնագիտական եզրակացությունների ստացում

(ըզում են տեղեկություն հանձնարարության տնտեսական փորձաքննության կայանքային տեղեկում շահագրծի մարմինների հետ, ինչպես նաև N 1 հաֆթայի 56-րդ կետի սահմանված դեպքում ինժեներական մարմիններից սեփականաբար խնայարկները) հետ)

26. Փոստային բաժանորդային պահարանների տեղադրում

(ըզում են տեղեկություն հանձնարարության տնտեսական փորձաքննության կայանքային տեղեկում շահագրծի մարմինների հետ, ինչպես նաև N 1 հաֆթայի 56-րդ կետի սահմանված դեպքում ինժեներական մարմիններից սեփականաբար խնայարկները) հետ)

27. Այլ պայմաններ

ՀԱՄԱՑՆԵԻ ԴԵԿՎԱՐ*

ԵՆԱԹ ԱՈՍԱԲԵԼԵԱՆ

(առաջադրանքի մտնել, պահանջ)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՑԱՆՑԵՐ

ELECTRIC NETWORKS OF ARMENIA

ЭЛЕКТРИЧЕСКИЕ СЕТИ АРМЕНИИ

№ S-110/0154-Հ

ՀՀ Երևան, Ա. Արմենակյան փողոց 127

«10» 10 2024թ.

**ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
ԲԱՇԽՄԱՆ ՑԱՆՑԻՆ ՄԻԱՑՄԱՆ**

<p>Տրվում է Պատճենը</p> <p>Տեղադրվող կայանի միացման հասցեն</p> <p>Արևային կայանի անվանումը Լիցենզիայի համարը Արևային կայանի հզորությունը (կՎտ)</p>	<p>«Սոլար Ինվեստ» ՍՊ ընկերությանը «Մուսալեռ» մ/Բ-ի գլխ.ճարտարագետ Ա.Ավագյանին Էներգետիկական համակարգի օպերատոր» ՓԲԸ Գլխավոր ճարտարագետ Գ. Բայլանին Մարզ Արմավիր, համայնք Բաղրամյան, գ. Լեռնազոզ, Գործարանային փողոց 26/1 (կադ. ծածկագիր՝ 04-045-0107-0253) «Սոլար Ինվեստ» ԼԷ N0780 13200</p>
--	--

1. Արևային կայանի տարածքում կառուցել 2*6600 ԿՎԱ հզորության 35/0.8 կՎ լարման ենթակայան:
2. 2*6600 ԿՎԱ հզորության 35/0.8 կՎ լարման ենթակայանը միացնել՝ 63 ՄՎԱ հզորության 110/35 կՎ ենթակայանին՝ ենթակայանի 35 կՎ լարման կողմում տեղադրելով նոր 35 կՎ բջիջ և կառուցելով համապատասխան երկարության 35կՎ լարման էլեկտրահաղորդման գիծ:
3. Արևային կայանը միացնել նոր կառուցվող 2x6600 ԿՎԱ հզորության 35/0.8կՎ լարման ենթակայանին:
4. Նախատեսել և գործարկել հաճախականության բարձրացումից բաժանարար ավտոմատիկա, որի դրվածքները նոր միացվող կայանի համար պետք է հաշվարկվեն և տրամադրվեն «ԷԷՀՕ» ՓԲ ընկերության կողմից:
5. **Ռելեական պաշտպանությունը և ավտոմատիկան** նախատեսել համաձայն ՀՀ կառավարության 2023 թվականի ապրիլի 21-ի N592-Ն որոշմամբ հաստատված՝ էլեկտրատեղակայանքների սարքվածքի կանոնների՝ պաշտպանության ծավալը և կառուցվածքը համաձայնեցնելով «ՀԷՑ» ՓԲ և «ԷԷՀՕ» ՓԲ ընկերությունների հետ:
6. Արևային կայանի էլեկտրական մասի նախագիծը նախապես համաձայնեցնել «ՀԷՑ» ՓԲ ընկերության տեխնիկական տնօրինության, «Հաշվարկային կենտրոն» ՓԲ ընկերության և համապատասխան այլ շահագրգիռ կազմակերպությունների հետ:
7. **Սահմանազատման կետում**՝ Արևային կայանը բաշխման ցանցին միացնող 35 կՎ ճյուղավորման սկզբում՝ համաձայն ՀՕԿ-ի 25 դեկտեմբերի 2019 թվականի N522-Ն որոշմամբ հաստատված ԷՄՇ կանոնների թիվ 38 գլխի պահանջների, տեղադրել և օրինականացնել երկկողմ հաշվառք իրականացնող (Ревёрс) հաշվառքի սարքեր (էլեկտրաէներգիայի հաշվիչի, հոսանքի և լարման չափիչ տրանսֆորմատորների միացությունների համախումբ):
8. **Արևային կայանի միացումը բաշխման ցանցին կիրականացվի՝** ՀՀ քաղաքաշինության, տեխնիկական և հրդեհային անվտանգության տեսչական մարմնի կողմից տրված գործարկման եզրակացության, «ՀԷՑ» ՓԲ ընկերության կողմից տրված լարման կարգադրության առկայության դեպքում:

- Բաշխման ցանցին միացնող սարքերի օրինականացման հարկային նախագծի՝ լիցենզավորված կազմակերպության միջոցով:
- Տեխնիկական պայմանների կառուցման ժամանակահատվածում օրինականացման փոխադրության փոխելիայով ամրագրված՝ ՓՀ-ի կառուցման ժամանակահատվածը:

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՑԱՆՑԵՐ» ՓԲԸ
ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՏՆՕՐԵՆ
ԱՐՄՏՈՒՄԵՆԻ ԲԱՇԽՄԱՆ ՑԱՆՑԻՆ
ՓՀ-ի կառուցման ժամանակահատվածը:

ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՏՆՕՐԵՆ 20 թ Դ. ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՂ
Հ Ա Ն Ձ Ն Ա Ժ Ո Ղ Ո Վ

Էլեկտրական էներգիայի (իզոբրության) արտադրության
Լ Ի Ց Ե Ն Ձ Ի Ա
ԼԷ № 0780 (7 էջից)

Տրվում է «ՍՈԼԱՐ ԻՆՎԵՍՏ» սահմանափակ
պատասխանատվության ընկերությանը՝ մինչև
2046 թվականի հունիսի 13-ը գործողության
ժամկետով.

Հայաստանի Հանրապետության հանրային
ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի
2024 թվականի հունիսի 12-ի №168-Ա որոշմամբ
-1997-

Հայաստանի Հանրապետության
հանրային ծառայությունները կարգավորող
հանձնաժողովի նախագահ՝

Գ. Բաղդամյան

« 12 » հունիսի 2024 թ.

ԵՐԵՎԱՆ – 2024թ.

**«ՍՈՒԱՐ ԻՆՎԵՍՏ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ
ընկերության էլեկտրական էներգիայի (իզոլյացիայի)
արտադրության ԼԷ N=0780 լիցենզիայի
ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ**

**1. ԼԻՑԵՆԶԻԱՅԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅԱՆ ԺԱՄԿԵՏԸ ԵՎ ԼԻՑԵՆԶԱՎՈՐՎԱԾ
ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ՏԱՐԱԾԹԸ (ՎԱՅՐԸ)**

1. Սույն լիցենզիան ուժի մեջ է մտնում 2024 թվականի հունիսի 13-ից:
2. Սույն լիցենզիան գործում է մինչև 2046 թվականի հունիսի 13-ը, որից՝
  - 1) մինչև 2026 թվականի հունիսի 13-ը կառուցման ժամանակահատվածն է,
  - 2) մինչև 2046 թվականի հունիսի 13-ը՝ էլեկտրական էներգիայի (իզոլյացիայի) արտադրության գործունեության իրականացման ժամանակահատվածը:
3. Սույն լիցենզիայի՝ սույն գլխով նախատեսված ժամանակահատվածի (ժամկետի) երկարաձգման անհրաժեշտության դեպքում «ՍՈՒԱՐ ԻՆՎԵՍՏ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունը (այսուհետ՝ Լիցենզավորված անձ) Հայաստանի Հանրապետության հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի (այսուհետ՝ Հանձնաժողով) կողմից սահմանված կարգով և ժամկետներով համապատասխան հայտ է ներկայացնում Հանձնաժողով:
4. Լիցենզավորված գործունեության իրականացման աշխարհագրական տարածքը (գործունեության վայրը) Հայաստանի Հանրապետության Արմավիրի մարզի Բաղրամյան համայնքի վարչական տարածքն է (գյուղ Լեռնագոգ):

**2. ԼԻՑԵՆԶԱՎՈՐՎԱԾ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԷՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱԶՄՈՂ
ԳՈՐԾԱՈՒՈՒՅՑՆԵՐԸ**

5. Լիցենզավորված անձին իրավունք է տրվում և պարտավորեցվում է սույն լիցենզիայով սահմանված ժամկետում (ժամանակահատվածում) կառուցել 13200 կՎտ տեղակայվող իզոլյացիայի «Սոլար Ինվեստ» արևային էլեկտրակայանը (այսուհետ՝ Կայան), ինչպես նաև իրավունք է տրվում արտադրել էլեկտրական

էներգիա՝ առանց «էներգետիկայի մասին» օրենքով (այսուհետ՝ Օրենք) սահմանված էլեկտրաէներգիայի գնման երաշխիքի:

6. Լիցենզավորված անձին, առանց Օրենքով սահմանված էլեկտրաէներգիայի գնման երաշխիքի, իրավունք է տրվում՝

- 1) մեծաձախ շուկայում վաճառել կամ արտահանել իր արտադրած էլեկտրական էներգիան (իզոբությունը)՝ շուկայի կանոնների համաձայն,
- 2) էլեկտրաէներգետիկական մեծաձախ շուկայում գնել էլեկտրական էներգիա (իզոբություն), եթե սեփական արտադրության էլեկտրական էներգիայով չի կարողանում կատարել իր պայմանագրային պարտականությունները:

7. Լիցենզավորված անձն էլեկտրական էներգիան կարող է օգտագործել նաև սեփական կարիքների համար՝ շուկայի կանոնների համաձայն:

8. Կայանի կառուցման ավարտից հետո դրա փաստացի տեղակայված (դրվածքային) իզոբությունը կամրագրվի սույն լիցենզիայում:

9. Կայանի համար հանձնաժողովը սակագին չի սահմանում:

3. ԼԻՑԵՆԶԱՎՈՐՎԱԾ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

10. Լիցենզավորված անձի գործունեությունը պետք է համապատասխանի Օրենքի, այլ օրենքների, սույն լիցենզիայի, ցանցային կանոնների, առևտրային կանոնների, Հանձնաժողովի կողմից ընդունված և այլ իրավական ակտերի պահանջներին:

11. Լիցենզավորված անձի և էլեկտրաէներգետիկայի քնազավառում գործունեության լիցենզիա ունեցող այլ անձանց, ինչպես նաև սպառողների միջև կնքված պայմանագրերը պետք է համապատասխանեն Հանձնաժողովի սահմանած պայմանագրերի օրինակելի ձևերին և (կամ) պարտադիր պայմաններին:

12. Լիցենզավորված անձը շուկայի օպերատորի հաշվառմանն է ներկայացնում մեծաձախ շուկայում կնքված, ինչպես նաև էլեկտրական էներգիայի (իզոբության) արտահանում նախատեսող պայմանագրերը՝ համաձայն շուկայի կանոնների:

13. Լիցենզավորված անձի կողմից Կայանի կառուցումը և շահագործումն իրականացվում է համաձայն Կայանի նախագծային փաստաթղթերով նախատեսված սխեմայի՝ բացառությամբ օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերի:

14. Լիցենզավորված անձը ոչ ուշ, քան մինչև 2025 թվականի հունիսի 13-ը պարտավոր է Հանձնաժողով ներկայացնել Կայանի կառուցման՝ օրենսդրության

«ՍՈՒՍԱՐ ԻՆՎԵՍՏ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն
(ընկերության անվանումը)

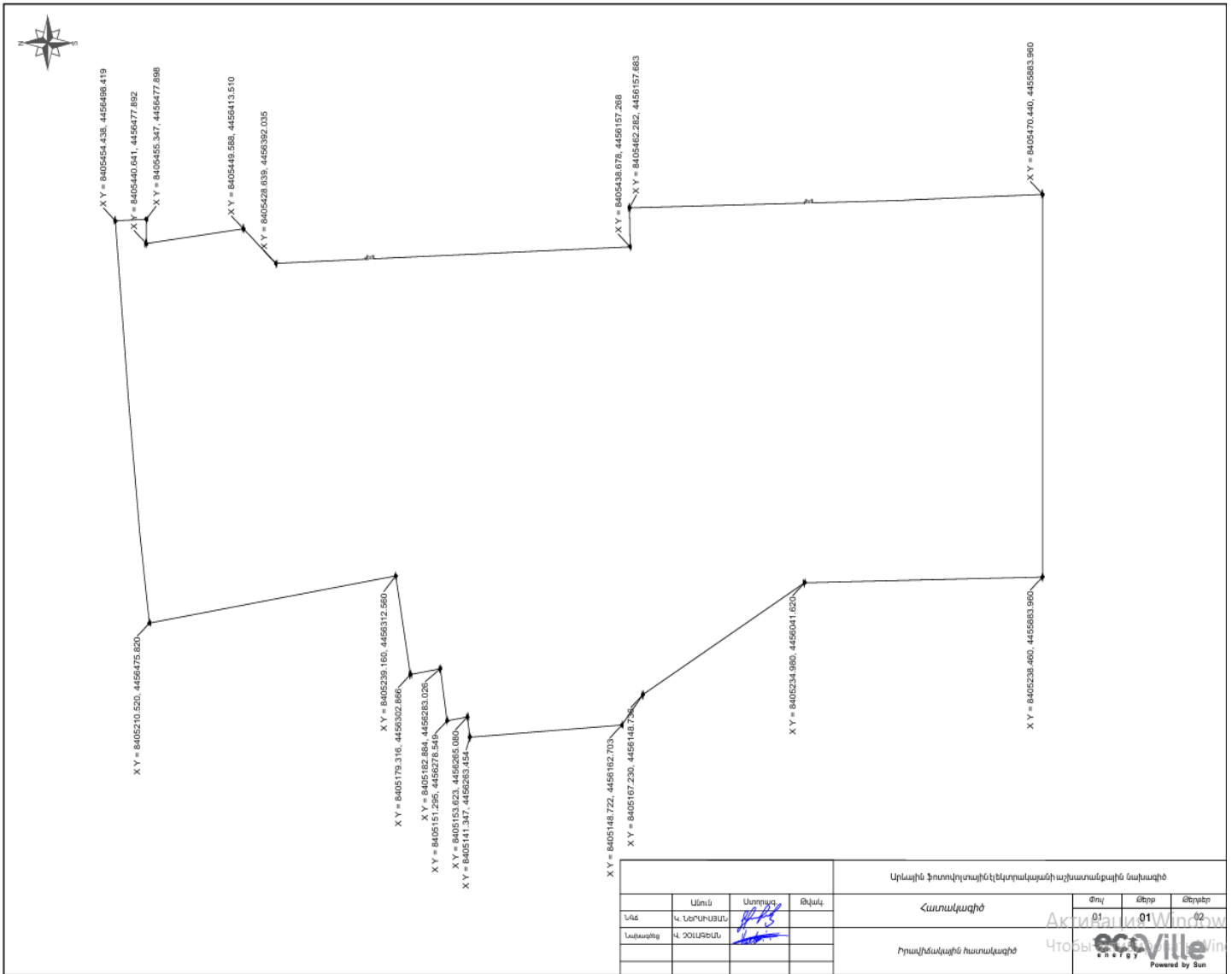
Հայաստանի Հանրապետություն, քաղաք Երևան, Դավթաշեն 3-րդ թաղ., շենք
10, քմ. 28

(գտնվելու վայրը)

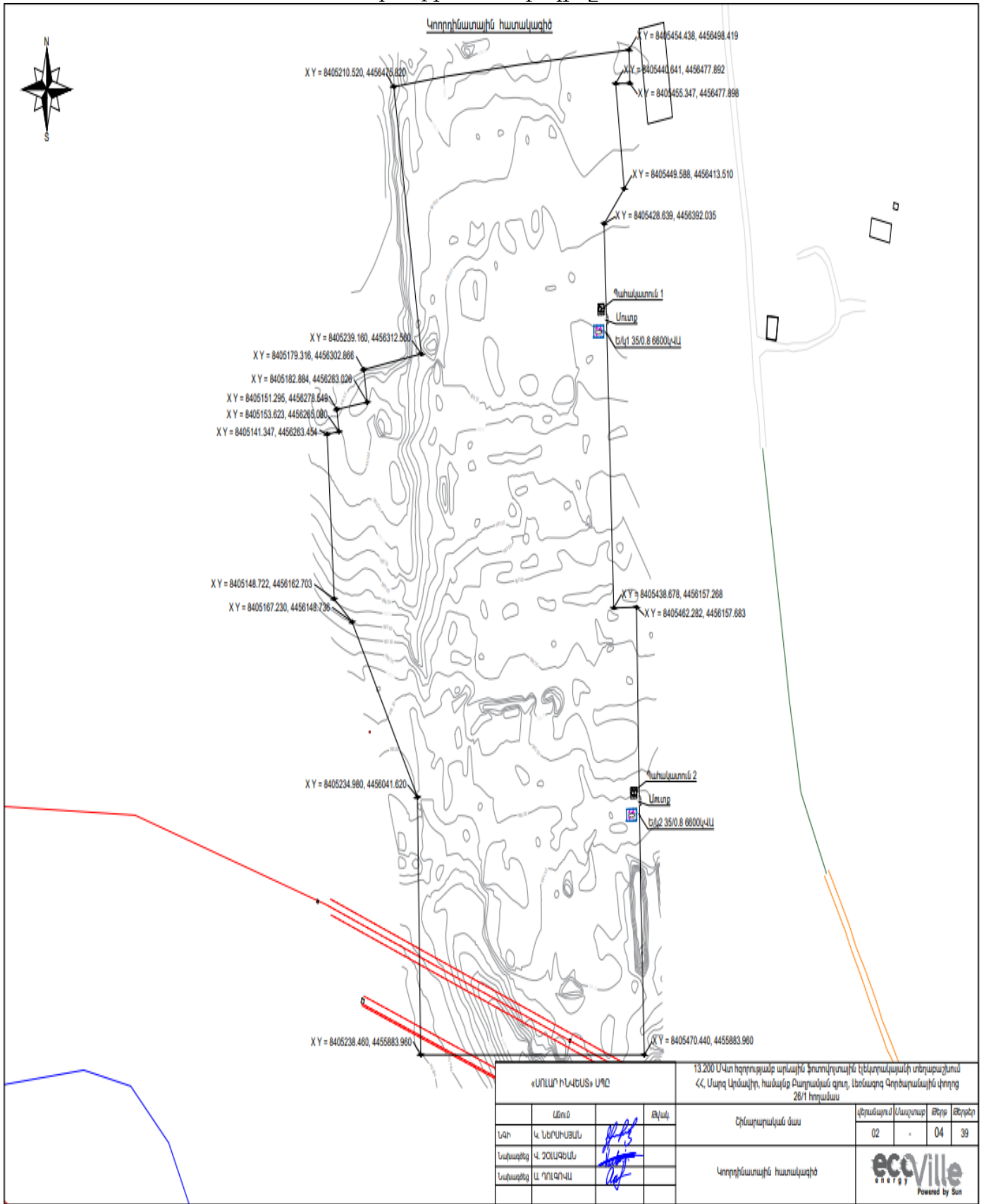
ՀԱՆՁՆԱԲՈՂՈՎԻ ԳԼԽԱՎՈՐ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ՝ Ա. ԱՆՏՈՐՅԱՆ

Հավելված 5
Արևակայանի հատակագիծը կոորդինատներով

Տարածքի հատակագիծը

«ՍՈՒՍԻՆՎԵՍ» ՍՊԸ				13.200 ՍՎտ հողորոշման արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակազմի տեղադրում ՀՀ Սարգսյանի համայնք Բաղրայան գյուղ, Լեւոնազոզ Գործարանային վտորց 28/1 հողամաս			
	Անուն	Թվական	Շինարարական մաս	վերանայում/Մասշտաբ	Թիվ	Թեղծելի	
Նճի	Կ. ՆԵՐՍԻՍՅԱՆ	2023		02	-	04	39
Նախագիծ	Կ. ՉՕՒԱԳՅԱՆ	2023		 Powered by Sun			
Նախագիծ	Ա. ԴՐՍԻՆՅԱՆ	2023	Կորորինատային հատակագիծ				

Ենթականախ կոորդինատները WGS համակարգում, մալուխագծի ուղեգիծը

N1-N2 ենթակայան

Հ/հ	X կոորդինատ	Y կոորդինատ
1	8405429.5803	4456322.0403
2	8405428.5630	4456315.5021
3	8405435.7895	4456153.7778
4	8405459.3011	4456153.7778
5	8405463.0747	4456035.1995
6	8405458.5739	4456031.1356

N2-110/35 ենթակայան

Հ/հ	X կոորդինատ	Y կոորդինատ
1	8405458.5739	4456031.1356
2	8405461.7813	4456032.8278
3	8405463.6455	4455972.2820
4	8405486.9383	4455974.6174
5	8405504.3015	4455978.0924
6	8405524.0965	4455962.0272
7	8405539.2325	4455953.5478
8	8405555.4066	4455949.1859
9	8405559.4980	4455907.7341
10	8405637.7793	4455915.6430
11	8405628.8288	4456003.2343
12	8405651.2089	4456003.7177
13	8405656.6192	4455984.1258
14	8405813.0233	4455831.4894
15	8405878.2319	4455826.3331
16	8405925.4953	4455810.4612
17	8405936.4253	4455802.2225

Տարածքի հնագիտական և պատմամշակութային հուշարձանների վրա ազդեցության գնահատման եզրակացություն:

ՀՀ Արմավիրի մարզի Բաղրամյան համայնքի Լեռնագոգ բնակավայրի վարչական սահմաններում 14.82401 հա «Սուլար Ինվեստ» ՍՊԸ-ի կողմից արևային էներգակայանի կառուցման աշխատանքների համար նախատեսված տարածքում (կադաստրային ծածկագիր 04-045-0107-0253) ծրագրի իրականացման արդյունքում հնագիտական և պատմամշակութային հուշարձանների վրա հնարավոր ազդեցության գնահատական-եզրակացություն Հայաստանը չափազանց հարուստ մշակութային ժառանգություն ունեցող երկիր է, որի ակունքները ձգվում են դեպի հազարամյակների խորքերը: Այստեղ հայտնի են շուրջ 33 000 պատմության և մշակույթի հուշարձաններ, ներկայացված 4500 առանձին համալիրներով, որոնք զբաղեցնում են մոտ 20 000 հեկտար ընդհանուր տարածք: Հայաստանի Հանրապետության տարածքում առկա հուշարձանները պաշտպանված են օրենքով և բաժանվում են տեղական և հանրապետական նշանակության: Դրանց մեջ հատկապես առանձնանում են թվով 80 համալիրներ, որոնք ունեն կարևորագույն պատմական, ճարտարապետական, գիտական, արվեստագիտական և մշակութային բացառիկ արժեք (ընդգրկում են մոտ 400 ճարտարապետական հուշարձաններ): Ոչ վաղ անցյալում դրանք ընդգրկված էին ԽՍՀՄ համամյութենական մշակութային և պատմական արժեք ներկայացնող հուշարձանների ցուցակում: Ներկայումս, ՅՈՒՆԵՍԿՈ-ի համաշխարհային մշակութային ժառանգության ցուցակը, որը, սկսած 1963 թ. համալրվել է առավելքան 630 պատմական հուշարձաններով և բնության տարածքներով ամբողջ աշխարհում, ներառում է նաև Հայաստանի տարածքի որոշ հուշարձաններ: Դրանց շարքում են Հաղպատի վանական համալիրը, Սանահնի վանական համալիրը և միջնադարյան կամուրջը, Էջմիածինն իր բազմաթիվ հուշարձաններով, Զվարթնոցի տաճարը, Գեղարդավանքի համալիրը և Ազատ գետի վերին հատվածը: Հայաստանի տարածքի այլ հուշարձաններ ևս նախապատրաստվում են ընդգրկվելու ՅՈՒՆԵՍԿՈ-ի ցուցակներում, որոնք են՝ Նորավանքի վանական համալիրը, պարսկական Կապույտ մզկիթը և միջնադարյան Հայաստանի մայրաքաղաք Դվինը: Այդ պատճառով մշակութային ժառանգության գնահատումը և կառավարումը նման ծրագրերի իրականացման տարածքի համար գերակա խնդիր է և պահանջում է հնագետի փորձագիտական եզրակացություն: Հնագիտական փորձագիտության խնդիրներն են. 1 1. Բացահայտել ծրագրի իրականացման հնարավոր ազդեցությունները նյութական մշակույթի սկզբնաղբյուրների վրա, որոնք են շարժական և անշարժ հուշարձանները, հնավայրերը, կառուցվածքները և լանդշաֆտները, որոնք ունեն, հնագիտական, հնէաբանական, պատմական, ճարտարապետական, կրոնական, գեղագիտական կամ մշակութային նշանակություն; 2. Պատրաստել շրջակա միջավայրի ազդեցության գնահատման (ՇՄԱԳ) հաշվետվության հնագիտական բաղկացուցիչը՝ ներառյալ կառավարման պլանը (ԿՊ-ն), որոնք երկուսն էլ կնախապատրաստվեն ծրագիրը իրականացնող մարմնի (ԻՄ) աջակցությամբ, որն է

«Սուլար ինվեստ» ՍՊԸ -ն: 3. Կազմակերպել նախնական և դաշտային հետազոտություններ նախագծի իրականացման տարածքում առկա հնագիտական հուշարձանների համար, տեղորոշել և բնորոշել հայտնի և նոր հայտնաբերված հնավայրերը, հանդես գալ որոշակի առաջարկներով՝ կապված հուշարձանների վրա ազդեցության մեղմացման միջոցառումների մշակման հետ, որոնք պետք է արտացոլվեն ՇՄԱԳ հաշվետվության մեջ և ԿՊ-ում: Ներկայացվող ՇՄԱԳ հաշվետվության մեջ ուսումնասիրված միավորները պետք է բաժանվեն երկու խմբի՝ հուշարձաններ, որոնք կրում են ծրագրի իրականացման անմիջական ազդեցությունը և հուշարձաններ, որոնք չեն ազդվում ուղղակիորեն կամ ազդվում են անուղղակիորեն: Բոլոր ազդվող հուշարձանների համար ծրագրի իրականացումից առաջ պետք է ներկայացվեն որոշակի եզրակացություններ, որոնք հնարավորություն կտան գնահատել նախագծի բացասական ազդեցությունը մշակութային միավորների և նրանց պատմա-աշխարհագրական միջավայրի վրա: «Սուլար ինվեստ» ՍՊԸ-ի կողմից 13,200 կՎտ հզորությամբ արևային էներգակայան հիմնելու համար նախատեսված տարածքի ընդհանուր մակերեսը (կադաստրային ծածկագիր 04-045-0107-0253) կազմում է 14,82401 հա: Այն գտնվում է Արմավիրի մարզի Բաղրամյան համայնքի Լեռնագոգ գյուղի վարչական տարածքում, վերջինիս հարավ-արևելյան մասում (Քարտեզներ 1, 3 և 4): Երկրաբանական և երկրաձևաբանական տեսանկյունից ուսումնասիրվող տարածքն իրենից ներկայացնում է Արագածի հարավ-արևմտյան լանջերի և 2 Արարատյան սարահարթի կցակետը, որին բնորոշ են չորրորդական շրջանի հրաբխային լավային ծածկույթները՝ ներկայացված միջին պլեյստոցենի հասակի տուֆերով և նրանց տակ ու վրա տարածվող՝ ստորին և վերին պլեյստոցենի բազալտներով, որտեղ լայն տարածում ունեն նաև ֆլյուվիո-գլացիալ նստվածքները: Նրան բնորոշ է ոչ բարձր բլրաշարերով ու առանձին բլուրներով կտրատված ռելիեֆը, որոնք բաշխված են Արագածից սկիզբ առնող ժամանակավոր կամ սեզոնային գետակների երկայնքով և պատկանում են Մաստարահեղեղատ գետի ջրահավաք ավազանին: Այս ռելիեֆի առանձնահատկություններն էլ հենց պայմանավորում են տեղի պատմա մշակութային լանդշաֆտը: Ծրագրի իրականացման ազդեցության գոտում հայտնվող պատմա մշակութային միավորների բացահայտման և տեղայնացման համար սկզբնական փուլում օգտվել ենք Հայաստանի Հանրապետության Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների պետական ցուցակ, Արմավիրի մարզ (տե՛ս ՀՀ կառավարության 3 հոկտեմբերի 2002 թվականի N 1589-Ն որոշման) փաստաթղթից, որտեղ Լեռնագոգ բնակավայրում հուշարձաններ գրանցված չեն: Սակայն, բացի ցուցակներում ներառված հուշարձանները, անհրաժեշտ է տեղայնացնել տարբեր արշավախմբերի ուսումնասիրության շնորհիվ հայտնաբերված հնավայրերը, որոնք դուրս ընդգրկված չեն հուշարձանների պետական ցանկում, ունեն կամ չունեն նորահայտ հուշարձանի կարգավիճակ, սակայն անկախ դրանից, ենթակա են պահպանման պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների ու պատմական միջավայրի պահպանության և

օգտագործման մասին ՀՀ օրենքի Հոդված 20-ով. Նորահայտ հուշարձանների պահպանության և անվթարության ապահովումը, որը սահմանում է՝ պատմական, գիտական, գեղարվեստական կամ մշակութային այլ արժեք ունեցող նոր հայտնաբերված կամ նոր արժեքավորված օբյեկտն ստանում է նորահայտ հուշարձանի կարգավիճակ և պահպանվում է մինչև հուշարձանների պետական ցուցակում ընդգրկվելը՝ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով: Նորահայտ հուշարձանը տնօրինող իրավաբանական կամ ֆիզիկական անձը պարտավոր է ապահովել դրա անվթարությունը, իսկ պետության կողմից այն վերցնելու դեպքում 3 սեփականատիրոջ կրած վնասը փոխհատուցվում է օրենսդրությամբ սահմանված կարգով: Հուշարձանի հայտնաբերման փաստը թաքցնող, այն հաշվառելու և ուսումնասիրելու համար արգելքներ ստեղծող, ինչպես նաև գտածոները ոչնչացնող կամ յուրացնող անձը պատասխանատվություն է կրում Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով: Ուսումնասիրվող տարածքում 2014 թ. հնագիտական ուսումնասիրություններ է իրականացրել Արարատյան գոգավորության քարիդարյան հնավայրերը ուսումնասիրող հայ – ճապոնական արշավախումբը, որի արդյունքում արձանագրվել են տարբեր ժամանակաշրջանների հնավայրեր՝ պալեոլիթյան և նեոլիթ-էնեոլիթյան դարաշրջանների կայաններ, կայան արհեստանոցների հետքեր, որոնք տարածվում են վանակատե հումքի աղբյուրների բրոնզիդարյան հարևանությամբ կամ մոտակա ձորակներում, նեոլիթ բնակատեղիներ, քայթ-որսադարաններ, ազլոմերատիվ բնակատեղիներ և այլն: Այս ուսումնասիրությունների արդյունքում է, որ հայտնաբերվել են Դալարիկ-1 աշելյան քարայրը, Լեռնագոգ-1 նեոլիթ-էնեոլիթյան բնակատեղին, որոնք 2015 թ. սկսած ենթարկվում են սիստեմատիկ պեղումների հայ-ճապոնական, հայ-գերմանական և հայ-իսրաելական համատեղ արշավախմբերի կողմից և Հայաստանի նախապատմության ուսումնասիրության համար ունեն առանցքային նշանակություն: Փաստագրվել և նախնական ուսումնասիրության են ենթարկվել նաև Լեռնագոգ-1 և Լեռնագոգ-2 քայթ որդադարանները, ինչպես նաև համանուն ազլոմերատիվ բնակատեղիները (Jellyfish 1-2): Թվարկված պատմա-մշակութային միավորները ուսումնասիրվող տարածքից հեռու են գտնվում (ամենամոտը Դալարիկ-1 քարայրն է և ունի 1,2 կմ հեռավորություն), սակայն ուրվագծում են տեղանքի պատմա-մշակութային լանդշաֆտի ընդհանուր պատկերը և մատնանշում խնդրո առարկա տարածքում համանման հնավայրերի հայտնաբերման հավանականությունը (Քարտեզ 2): Բացի ներկայացված տեղեկությունը կատարվել է նաև բուն տարածքի դաշտային հնագիտական հետազոտություն՝ կասկածելի հատվածների տեղազննմամբ և ամբողջ տարածքի օդալուսանկարահանման միջոցով, որի արդյունքում պատմամշակութային որևէ միավոր չի արձանագրվել (նկար 1): 4 Տարածքը ենթարկվել է ինտենսիվ միջամտությունների և հարթեցման դեռևս խորհրդային շրջանում, ինչը մեկտորացիոն կամ կառուցապատման աշխատանքների համար այն նախապատրաստելու արդյունք 1: Հողաշերտերի ու հողակուտակումների

ուսումնասիրության արդյունքում որևէ՝ հնագիտական նյութ չի հայտնաբերվել (Լուսանկարներ 1-6): Հայցվող տարածքին ամենամոտ գտնվող հնավայրը Դավարիկ-1 քարայրն է, որը գտնվում է 1,2 կմ հետավորության վրա և որևէ ազդեցություն կրել չի կարող (Քարտեզ 2): Ամփոփելով ներկայացված տեղեկատվությունը կարող ենք նշել, որ ՀՀ Արմավիրի մարզի Բաղրամյան համայնքի Լեռնագոգ գյուղի վարչական սահմաններում «Սուլար ինվեստ» ՍՊԸ-ի կողմից արևային ֆոտովոլտային էներգակայան կառուցելու համար նախատեսված ընդհանուրը՝ 14,82401 հա մակերեսով տարածքը պատմա-մշակութային միավորների վրա հնարավոր բացասական ազդեցության տեսանկյունից ռիսկեր չունի, քանի որ այստեղ պատմա-մշակութային միավորներ չեն փաստագրվել: Կարծում ենք նաև, որ շինարարության ընթացքում՝ հողային աշխատանքների իրականացման պարագայում ևս հնագիտական հսկողության սահմանման կարիքն առկա չէ:

Արթուր Պետրոսյան
ՀՀ ԳԱԱ Հնագիտության և ազգագրության
Ինստիտուտ, Վաղ Հնագիտության բաժնի
Գիտաշխատող

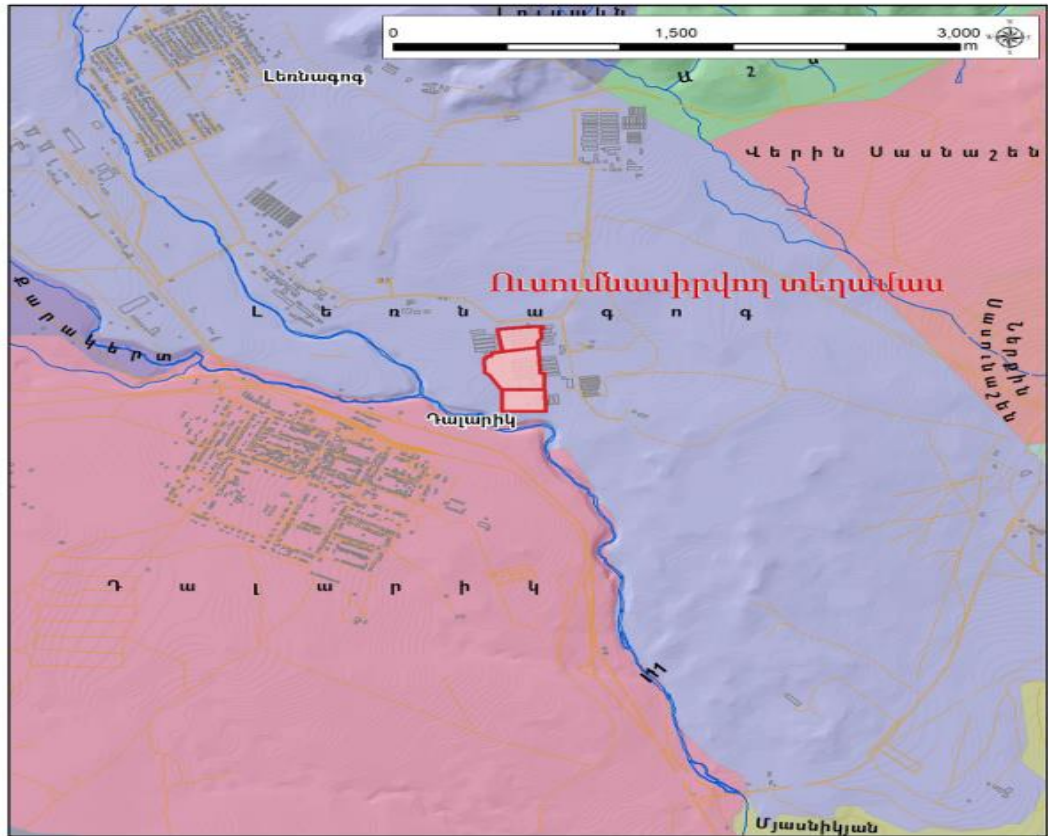
Բորիս Գասպարյան
ՀՀ ԳԱԱ Հնագիտության և ազգագրության
Ինստիտուտ, Վաղ Հնագիտության բաժնի
Գիտաշխատող

Դմիտրի Առաքելյան
ՀՀ ԳԱԱ Երկրաբանության ինստիտուտ
Գիտաշխատող

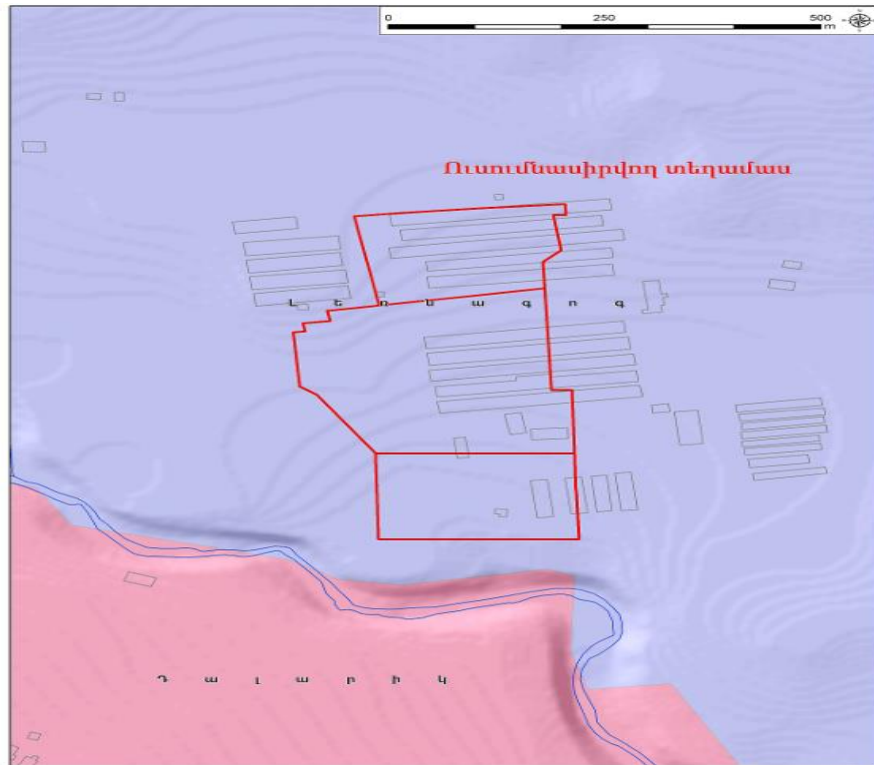
12/08/2024

Քարտեզ 1. ՀՀ Արմավիրի մարզի Բաղրամյան համայնքի Լեռնազոգ գյուղի վարչական սահմաններում «Մոլար Ինվեստ» ՍՊԸ կողմից 13,200 կՎտ հզորությամբ արևային էներգակայան հիմնելու համար նախատեսված ընդհանուրը 14,82401 հա մակերեսով տարածքի տեղադիրքը

Քարտեզ 2. ՀՀ Արմավիրի մարզի Բաղրամյան համայնքի Լեռնազոգ գյուղի վարչական սահմաններում «Մոլար Ինվեստ» ՍՊԸ կողմից 13,200 կՎտ հզորությամբ արևային էներգակայան հիմնելու համար նախատեսված ընդհանուրը 14,82401 հա մակերեսով տարածքը և նրա փոխհարաբերությունը շրջակայքի պատմամշակութային լանդշաֆտի հետ

Քարտեզ 3. 22 Արմավիրի մարզի Բաղրամյան համայնքի Լեռնազոգ գյուղի վարչական սահմաններում «Մոլար Բնվեստ» ՍՊԸ կողմից 13,200 կՎտ հզորությամբ արևային էներգակայան հիմնելու համար նախատեսված ընդհանուրը 14,82401 հա մակերեսով տարածքը

Քարտեզ 4. 22 Արմավիրի մարզի Բաղրամյան համայնքի Լեռնազոգ գյուղի վարչական սահմաններում «Մոլար Բնվեստ» ՍՊԸ կողմից 13,200 կՎտ հզորությամբ արևային էներգակայան հիմնելու համար նախատեսված ընդհանուրը 14,82401 հա մակերեսով տարածքը

Լուսանկար 1. «Մոլար Բնվեստ» ՍՊԸ կողմից 13,200 կՎտ հզորությամբ արևային էներգակայան հիմնելու համար նախատեսված՝ ընդհանուրը 14,82401 հա մակերեսով տարածքը (արբանյակային լուսանկար)

Լուսանկար 2. «Մոլար Բնվեստ» ՍՊԸ կողմից 13,200 կՎտ հզորությամբ արևային էներգակայան հիմնելու համար նախատեսված՝ ընդհանուրը 14,82401 հա մակերեսով տարածքի հյուսիսային հատվածը (օդային լուսանկար)

Լուսանկար 3. «Սոլար Ինվեստ» ՍՊԸ կողմից 13,200 կՎտ հզորությամբ արևային էներգակայան հիմնելու համար նախատեսված՝ ընդհանուրը 14,82401 հա մակերեսով տարածքի կենտրոնական հատվածը (օդային լուսանկար)

Լուսանկար 4. «Սոլար Ինվեստ» ՍՊԸ կողմից 13,200 կՎտ հզորությամբ արևային էներգակայան հիմնելու համար նախատեսված՝ ընդհանուրը 14,82401 հա մակերեսով տարածքի հարավ-արևմտյան հատվածը (օդային լուսանկար)

Լուսանկար 5. «Մոլար Ինվեստ» ՍՊԸ կողմից 13,200 կՎտ հզորությամբ արևային էներգակայան հիմնելու համար նախատեսված՝ ընդհանուրը 14,82401 հա մակերեսով տարածքի արևելյան հատվածը (օդային լուսանկար)

Լուսանկար 6. «Մոլար Ինվեստ» ՍՊԸ կողմից 13,200 կՎտ հզորությամբ արևային էներգակայան հիմնելու համար նախատեսված՝ ընդհանուրը 14,82401 հա մակերեսով տարածքի հարավային հատվածը (օդային լուսանկար)

Հողային աշխատանքներ

Հողային աշխատանքների ժամանակ առաջանում են փոշու արտանետումներ: Դրանք առաջանում են փոքրման-բեռնման աշխատանքների արդյունքում՝ հիմնականում հորատող, հարթեցնող և ինքնաթափ մեքենաների: Փոքրման-բեռնման աշխատանքները իրականացվում՝

$$2 \text{ ամիս} \times 26 \text{ օր/ամիս} \times 8 \text{ ժամ/օր} = 416 \text{ ժամ:}$$

Հաշվարկները կատարված են համաձայն «ВРЕМЕННОЕ МЕТОДИЧЕСКОЕ ПОСОБИЕ ПО РАСЧЕТУ ВЫБРОСОВ ОТ НЕОРГАНИЗОВАННЫХ ИСТОЧНИКОВ В ПРОМЫШЛЕННОСТИ СТРОИТЕЛЬНЫХ МАТЕРИАЛОВ», Минпромстрой СССР, 1987 մեթոդակարգի հետևյալ բանաձևի.

$Q_{\text{Ф.Р.}} = (P1 \times P2 \times P3 \times P4 \times P5 \times G \times P6 \times B) \times 10^6/3600$ տ/ժամ, որտեղ (նշված մեթոդակարգի աղյուսակ 1):

P1 – փոշու ֆրակցիայի բաժնեմասն է, ընդունվում է 0.05

P2 – 0-50 մ/կմ չափերով մասնիկների բաժնեմասն է տարածվող փոշու ակտիվություն, 0.02

P3 – գործակից, որը հաշվի է առնում շինարարական տեխնիկայի աշխատանքի գոտում քամու արագությունը, 1.0,

P4- գործակից, որը հաշվի է առնում նյութի խոնավությունը, 0.4¹

P5 – գործակից, որը հաշվի է առնում նյութի խոշորությունը, 0.5

P6 – գործակից, որը հաշվի է առնում տեղանքի պայմանները, 1.0

G – հանվող հողային զանգվածը:

Արևային կայանի շինարարության ժամանակ հանվող հողի ծավալը կկազմի՝ 878.66 մ³, հաշվի առնելով հողային զանգվածների միջին տեսակարար կշիռը՝ 1449.8տ:

Ժամում հանվող տեղափոխվող գրունտի քանակը կկազմի՝

$$1449.8 \text{ տ} : 416 \text{ ժամ/շին. ժամանակամիջոց} = 3,49 \text{ տ/ժամ.}:$$

B – գործակից, որը հաշվի է առնում նյութի թափման բարձրությունը, 0.6

$$Q_{\text{Ф.Р.}} = 0.05 \times 0.02 \times 1.0 \times 0.4 \times 0.5 \times 3.49 \times 1.0 \times 0.6 \times 10^6/3600 = 0.12 \text{ գ/վրկ, կամ՝}$$

$$0,12 \times 3600 \times 416 : 10^6 = 0,18 \text{ տ/շին. ժամանակամիջոց:}$$

Շինարարական տեխնիկայի և ավտոտրանսպորտային միջոցների շահագործում
Շինարարական տեխնիկայի և ավտոտրանսպորտային միջոցների շահագործման ընթացքում արտանետումները առաջանում են վառելիքի այրման արդյունքում: Հիմնականում օգտագործվում է դիզելային վառելիք:

Դիզ. վառելիքի հետ կապված արտանետումները հաշվարկվում են ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության կողմից մշակված “Ավտոտրանսպորտից մթնոլորտ արտանետվող վնասակար նյութերի քանակների որոշման” մեթոդական հրահանգի² հիման վրա:

Հաշվարկը իրականացվում է ըստ ծախսվող վառելիքի քանակի, տվյալ դեպքում դա ներկայացվում է դիզելային վառելիքով:

²Մեթոդիկայում ընդունված է տրանսպորտային միջոցների դասակարգումը “Core Inventory of Emissions in Europe” (այսուհետ՝ CORINAIR)՝ “Եվրոպայում մթնոլորտային արտանետումների բազային գույքագրում” մեթոդոլոգիային համապատասխան”

Ըստ նշված մեթոդակարգի, ավտոտրանսպորտի և շինարարական տեխնիկայի տեսակարար արտանետումները բերված են ստորև:

Տեսակարար արտանետումներ (գ/կգ վառելիք)

Վառելիքի տեսակը	Նյութի անվանումը						
	NO2	CH	ՑOU	CO	N2O	CO23	ՊՄ
Դիզելային վառելիք	42.3	0.243	8.16	36.4	0.122	3138	4.3

Շինարարության ընթացքում շահագործվելու են հորատող, հարթեցնող, ինքնաթափ մեքենաներ: Շինարարական տեխնիկան աշխատելու է շինարարության ընթացքում մոտ 1 ամիս (26 օր, 208 ժամ):

Հաշվի առնելով ստույգ նախագծային տվյալների բացակայությունը, հաշվարկների համար օգտագործվել են փորձագիտական գնահատականների հիման վրա ընդունված ցուցանիշները, ըստ որոնց դիզելավառելիքի քանակները հետևյալն են ընդունվել.

- շինարարական տեխնիկա՝ 0.08 տ/օր, ընդամենը՝ 0.08 տ/օր x 26 օր = 2,08 տ;

Ընդամենը՝ 2,08 տ:

Արտանետումների հաշվարկները ըստ շահագործվող տեխնիկայի տեսակի բերված են աղյուսակ 2-ում:

Ծծմբային անհիդրիդ

Ծծմբային անհիդրիդի (SO2) արտանետումները հաշվարկվում են էլնելով այն մոտեցումից, որ վառելիքում պարունակվող ամբողջ ծծումբը լիովին վերածվում է SO2-ի: Այդ դեպքում կիրառվում է CORINAIR գույքագրման համակարգի բանաձևը.

$ESO_2 = 2 \Sigma ksb$, որտեղ՝

ks-ը վառելիքում ծծմբի միջին պարունակությունն է՝ 0.002 տ/տ

b –ն վառելիքի ծախսն է՝ 2,08 տ/շինժամ

$SO_2 = 2 \times 2,08 \times 0.002 = 0.32$ տ/ շին. ժամ կամ 0.0083 գ/վրկ:

Շահագործվող տեխնիկայի և շին հրապարակի անկազմակերպ փոշու արտանետումների հաշվարկի արդյունքները

Վնասակար նյութը	Տեսակարար արտանետումները, գ/կգ	Արտանետումները	
		գ/վրկ	տ/շին. ժամանակահատված: /208ժամ/
CO (ածխածնի մոնօքսիդ)	36.4	0.101	0,0756
CH (ածխաջրածիններ)	0,243	0.000675	0.000505

³ Ածխածնի երկօքսիդը, ըստ ՀՀ օրենսդրության, չի հանդիսանում վնասակար նյութ և ենթակա չէ նորմավորման, համապատասխանաբար հետագա հաշվարկներում հաշվի չի առնվել:

NO2 (ազոտի օքսիդներ, երկօքսիդի հաշվարկով)	42.3	0.117	0,087
ՊՄ (պինդ մասնիկներ)	4.3	0.0119	0,0089
Ծծմբային անհիդրիդ		0,0083	0,32
Անկազմակերպ փոշու արտանետում		0,12	0,18

Հավելված 10.
Բաղրամյան համայնքի ավագանու որոշումը

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐՄԱՎԻՐԻ
ՄԱՐԶԻ ԲԱՂՐԱՄՅԱՆԻ ՀԱՄԱՅՆՔԱՊԵՏԱՐԱՆԻ
ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ**

02.12.2024թ.

Ք Ա Ղ Վ Ա Ծ Ք

ԲԱՂՐԱՄՅԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆՈՒ 29 ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 2024 թվականի
«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶԻ ԲԱՂՐԱՄՅԱՆ
ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԼԵՈՆԱԳՈԳ ԲՆԱԿԱՎԱՅՐՈՒՄ << ՍՈԼԱՐ ԻՆՎԵՍՏ >> ՍՊԸ -
Ի ԿՈՂՄԻՑ ԿԱՌՈՒՑՎՈՂ ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՖՈՏՈՎՈԼՏԱԿԱՆԻ
ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԼՍՄԱՆԸ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ ՏԱԼՈՒ
ՄԱՍԻՆ:» ԹԻՎ 103-Ա ՈՐՈՇՈՒՄԻՑ (ՆԻՍՏ N 11)

համայնքի ավագանին որոշում է՝

Ղեկավարվելով «Տեղական ինքնակառավարման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 18-րդ հոդվածի 1-ին մասի 42-րդ կետով, «Շրջակա միջավայրի ազդեցության գնահատման և փորձաքննության» մասին Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 11-րդ հոդվածի 1-ին կետի 1-ին մասով և ՀՀ Արմավիրի մարզի Լեռնագոգ բնակավայրում 23.09.2024թ. տեղի ունեցած հանրային քննարկումը և հաշվի առնելով համայնքի ղեկավարի առաջարկությունը.

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆԻՆ ՈՐՈՇՈՒՄ Է՝

1.Տալ	նախնական	համաձայնություն	<<	Արմավիրի
մարզի Բաղրամյան	համայնքի	Լեռնագոգ բնակավայրում	«ՍՈԼԱՐ ԻՆՎԵՍՏ» ՍՊԸ-	հանրային
ԻՆ	արևային	ֆոտովոլտակայան	կառուցելու	համար:
նպատակով	աշխատանքեր	իրականացնելու		

2.Սույն որոշումը ուժի մեջ է մտնում ընդունման պահից:

Կողմ -13

Դեմ -0

Ձեռնպահ -0

ԱՅՎԱԶՅԱՆ ԳՐԵՏԱ
ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ ՇԱՆԹ
ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ ՍՈՒՐԵՆ
ԴԱՎԹՅԱՆ ԱՆԱՀԻՏ
ԿԱՐՈՅԱՆ ԼԵՌՆԻԿ
ՀԱԿՈՔՅԱՆ ԿԱՐՈՒԹԱՆ
ՀԱՐԹԵՆՅԱՆ ՄՀԵՐ
ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ ԳԱՐԵԳԻՆ
ՀՈԿԱՆՆԻՍՅԱՆ ՀՈԿԱՆՆԵՍ
ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ ՀԱՅԿ
ՄԿՐՏՉՅԱՆ ՌՈՒԶԱՆՆԱ
ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ ԵՂԻՇԵ
ՍԱՀԱԿՅԱՆ ՄՈՒՇԵՂ

Համայնքի ղեկավար

ՇԱՆԹ ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ

Իմ ստանդի ղեկ ճիշտ է՝

Աշխատանքային ժամանակների փոխարինող՝

Հ.Հարությունյան

A handwritten signature in blue ink, corresponding to the name H. Harutyunyan.

Հանրային քննարկման արձանագրություն, մասնակիցների ցանկ

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Սուլար Ինվեստ» ՍՊԸ Արմավիրի մարզի Բաղրամյան համայնքի Լեռնագոգ բնակավայրի Գործարանային փողոց 26/1 հասցեում արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի կառուցում:

23.09.2024թ.

Բաղրամյան համայնք, Լեռնագոգ բնակավայր

2024թ. սեպտեմբերի 23-ին ժամը 11:00-ին «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման եվ փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենք (2014) հունիսի 21-ի ՀՕ- 110-Ն Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին (Փոփոխությունները 2023 թվականի մայիսի 3) ՀՀ Օրենքի, ինչպես նաև ՀՀ կառավարության 28 դեկտեմբերի 2023 թ. «ՀՀ Կառավարության 2014 թվականի նոյեմբերի 19-ի N 1325-Ն որոշման մեջ փոփոխություն կատարելու մասին» N 2343 որոշմամբ սահմանված կարգով տեղի ունեցավ «Սուլար Ինվեստ» ՍՊԸ Արմավիրի մարզի Բաղրամյան համայնքի Լեռնագոգ բնակավայրի Գործարանային փողոց 26/1 հասցեում արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի կառուցման հանրային առաջին քննարկումը:

Քաջման խոսքով հանդես եկավ Լեռնագոգ բնակավայրի վարչական ղեկավար Սարգիս Մարգարյանը, ներկայացրեց հանրային քննարկման նպատակը: Նշեց, որ համայնքը ողջունում է ցանկացած լավ նախաձեռնություն, ինչը կնպաստի համայնքի զարգացմանը: Ներկայացրեց, որ ընտրված տարածքները գյուղի նախկին գոմերի տարածքն է, գոմերը վաղուց քանդված են, իսկ տարածքը այժմ ծառայում է, որպես աղբավայր: Նշեց, որ ընկերությունը համայնքում ապահովում է ներդրումներ և համայնքի բնակիչների համար բացվում են նոր աշխատատեղեր:

«Նովալ» ՍՊԸ ընկերության ներկայացուցիչ Ազգանուշ Դոնոյանը ներկայացրեց, որ համաձայն «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման եվ փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքի /այսուհետ Օրենք/ արևային ֆոտովոլտային կայանը ենթակա է շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության: Նշեց, որ Համայնքը ամենավաղ փուլում պետք է տեղեկացվի իր տարածքում նախատեսվող գործունեության վերաբերյալ և հնարավորություն ունենա արտահայտելու իր կարծիքը, ներկայացնելու իր առաջարկությունները և գրավոր, և բանավոր: Նշեց, որ Օրենքով նախատեսված է երկու հանրային քննարկում, այս քննարկումը առաջին քննարկումն է, նշեց որ դեռևս նախագծման աշխատանքները ընթացքի մեջ են, ինչի ավարտից հետո կիրականացվի ՇՄԱԳ գործընթացը, որի ընթացքում կբացահայտվեն բոլոր ազդեցությունները շինարարության և շահագործման

փուլերում: Նշեց, որ գնահատումը իրականացվում է Հայաստանում գործող նորմատիվ իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան: Ներկայացրեց նախատեսվող գործունեության հնարավոր ազդեցությունները: Նշեց, որ նախատեսված միջոցառումները հնարավորություն կտան շինարարության և շահագործման փուլում շրջակա միջավայրի վրա ազդեցությունները հասցնել նվազագույնի:

Ազատ Սարգսյան «Փաուեր Էներջի» ՍՊԸ ներկայացուցիչ -Ներկայացրեց տեղեկատվություն նախատեսվող արևակայանի վերաբերյալ:

Համայնքի ներկայացուցիչները ողջունեցին նախատեսվող գործունեության նախատեսումը իրենց բնակավայրում, :

Ներկաները հավանություն տվեցին նախագծի իրականացմանը:

Սարգիս Մարգարյանը, շնորհակալություն հայտնեց ներկաներին մասնակցության համար և շնորհակալեց հանրային քննարկումը:

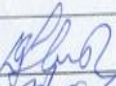

Ազատ Սարգսյան

Չեռնարկողի ներկայացուցիչ Ազատ Սարգսյան

Մասնակիցների ցանկ

«Սուլար Ինվեստ» ՍՊԸ Արմավիրի մարզի Բաղրամյան համայնքի Լեռնագոգ բնակավայրի Գործարանային փողոց 26/1 հասցեում արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի կառուցման առաջին հանրային քննարկման /23.09.2024թ/

Գ/Գ	Անուն, Ազգանուն	Տեղեկատվություն	Հեռախոսահամար	Ստորագրություն
1.	Ասրգես Ասրգարյան	Վեռնագործի ՎԿԻ յոզ. Ղեկավար	055-34-34-08	
2.	Վեդրահ Չևոկյան	Գաղափարային աշխատող	091 55 12 58	
3.	Պարթևյան Ռոմբոս	բնակիչ	098 43 41 48	
4.	Պարթևյան Պարսա	բնակիչ	093 01 59 63	
5.	Վահրամյան Մուշեղ	բնակիչ	093 01 82 58	
6.	Մարգարե Արաբկյան	բնակիչ	094 54 58 35	
7.	Մանուկյան Գևորգ	Ապրիլի Բնակարանի Կառավարիչ	033-70-00-06	
8.	Վարդան Արսենյան	Վարդան Արսենյանի Վարձատր	077076965	
9.	Գառնիկ Գրիգորյան	Վարձատր Գրիգորյան Կառավարիչ	09894-69-94	
10.	Պարթևյան Վահրամ	Կառավարիչ Կառավարիչ	094-31-88-76	
11.	Պարթևյան Արմեն	Կառավարիչ Կառավարիչ	093 23 77 14	
12.	Պարթևյան Արթուր	բնակիչ		
13.				
14.				
15.				
16.				
17.				

02.12.2024, 11:32

Print Preview

Տպված է՝ 02/12/2024 11:32 (UTC+04:00)

Ամերիաբանկ ՓԲԸ
 Վազգեն Սարգսյան 2
 Զեռայտոս՝ (+37410) 561111
 Ֆաքս՝
 Էլ. փոստ՝ info@ameriabank.am

Բյուջետային փոխանցում N 071

Ամսաթիվ	02/12/2024	Լույնացուցիչ	ebfd204f-39a0-4d7d-b10f-b93252b30967
Հաշիվ	1570092458360100	Գումար	
Շահառուի հաշիվ	900005000196	AMD	300,000.00
Վճարողի անվանում	«ՍՈՒՆԻ ԻՆՎԵՍՏ» ՍՊԸ		
Վճարողի բանկ	Ամերիաբանկ		
ՀՎՀՀ	08252329		
Տարածաշրջանի/ՀՏ կոդ	11		
Շահառուի անվանում	Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննություն, ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարություն		
Ինքնագրադ անձ	Ոչ		
Գումարը բառերով	Երեք հարյուր հազար դրամ		
Շտապ փոխանցում	Ոչ		
Նպատակ	Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննության համար պետական տուրք		
Ստորագրող	ARMAN VARDANYAN		
Ստորագրության կարգ	I, II		
Ամսաթիվ	02/12/2024 11:21:57.670		
Սարքի անվանում	Digipass GO քնտանիքի սարք		
Սարքի սերիալ N	3741243835		
Ստորագրություն	103987		

Կատարված է

